

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

CİLT: 26

makast
yeşillik
olsun...

İNSAN, EVRENDE GÖVDESİ KADAR DEĞİL
YÜREĞİ KADAR YER KAPLAR

YAŞAR KEMAL

Ücretsiz PDF Kitap Adını <https://ranney.org>

Mehmet Ali & Aksoyefes

Illustration: S. K. 2019

POSTER
KİTAP AYRACI
KAPİ ASKISI
KARTVİZİT
HEDİYELİ

OT

makset
yegillik
olsun...

SAYI 101
AĞUSTOS 2021
FİYATI 14 TL
KATİP: HANCI ÖZEL

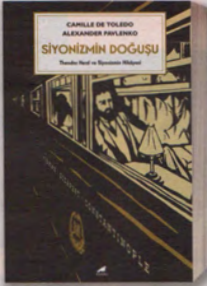
SENİN GÜLMİYİ BİLEN YILDIZLARIN OLACAK

Küçük Prens - Antoine de Saint-Exupéry

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://raney.org>

ORHAN VAKITCI | EDİTÖR | SÖZLEŞME | ÇEVİRENT GEMERES | BAHAR ERGİ | MURAT MENTEŞ | ALİ NESİN | PELİN BATU | SELÇUK ALTUN | SİNEM SAK | YALIN ALPAY | HÜSNÜ ARKAN | ALİ LİDAR | REWHAAT
DANILA SÖNMEZ | YİĞİT ÖZSENER | SEYYİHAN KÖMÜRCÜ | EYLEM TEPE | TURGUT YÜKSEL | BAŞAK BUĞDAY | İLHAMİ ALGÖR | CANAN MAKTAİL | ERTUĞRUL MAYIOĞLU | ÖMÜR ÜZEL | M.K. PERKER | NESİM YETİK
AHMET ALI ARSLAN | BESTE TOK | LEVENT GÜNEC | ÖMER GÜKSEL | TANNER ALP | İLKER KOCAEL | ALEV KARADUMAN | DORUKTAN TURAN | NAZ TANSEL | HAKAN KARATAŞ | İSSEN ÖZYLÖZ | KUTUB SİNASEK

BU YAZINIZI GÜZELLEŞTİRECEK ÇİZGİROMANLAR

SEVENGÖL
SÖNMEZ

Yayınlandığından bu yana dünyanın en çok sevilen ve okunan kitapları arasında yer alan **Küçük Prens'in** yazarı **Saint-Exupéry** kısacık ömründen geriye önemli eserler bıraktı. Ancak onu bizim için unutulmaz kılan tutkusunun peşinden koşması ve her ne olursa olsun umudunu yitirmemesi. Yaşamının farklı dönemlerinden izler taşıyan eserleri toplumsal eleştiriler barındırdığı gibi, geleceğe dair umut da aşıyor.

KAHRAMANLARIN EN ASİLİ SIRA DIŞI BİR FRANSTZ

ÇOCUKLUĞU

Antoine Marie Jean-Baptiste Roger, comte de Saint-Exupéry 29 Haziran 1900'de Lyon'da, aristokrat bir Katolik ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. Dördüncü yaşının ilk günlerinde babasını kaybeder. Bu kayıp, ailenin ekonomik olarak büyük zorluklar yaşamasına yol açar. Zor geçen çocukluğunda en büyük şansı annesidir. Oldukça kültürlü bir kadın olan annesi kardeşleriyle birlikte Saint-Exupéry'nin ilk öğretmeni olur ve onu kitaplarla buluşturur.

UÇAK

Uçaklarla tanıştığında henüz on iki yaşındadır, evlerinin yakınındaki havaalanına gidip uçakları seyrederek ve pilot olma hayali kurar. Hayatta yapmayı en çok istediği ve sevdiği şey uçak kullanmaktır. Bu çocukluk hayali önce tutkuya dönüşür ardından gerçek olur. Pek çok farklı uçak kullanır.

NEW YORK

İlk kez 1938'de New York'a gelen Saint-Exupéry için bu şehir büyük bir ilham kaynağı olur. Kurduğu dostluklar onu hem bir yazar olarak besler hem de eserlerinin sinema aracılığıyla geniş kitlelere ulaşmasını sağlar. Yayınları Eugene Reynal ve Curtice Hitchcock ile eşleri onu çok iyi ağarlırlar; ressam Bernard Lamotte'nin evinde Jean Gabin, Charlie Chaplin, Marlene Dietrich ve Greta Garbo'yla tanışır.

Küçük Prens'in yayınlanan metninden önemli farklılıklar gösteren el yazması da New York Pierpont Morgan Kütüphanesinde saklanmaktadır.

FRANSA'DA TELİF SÜRESİNİN UZATILMASI

Fransız hükümeti, 1944'te kaybolan Saint-Exupéry'yi "Fransa İçin Öldü" statüsünde bir kahraman olarak kabul etmiş ve eserlerinin 70 yıllık kamusallaşma süresini 30 yıl uzatmıştır.

ANTOİNE DE SAINT-EXUPÉRY GENÇLİK VAKFI

2008'de Saint-Exupéry'nin mirasçıları tarafından kurulan vakfın amacı zor şartlarda yaşayan çocuklara ve gençlere çeşitli eğitim ve öğretim programları sunarak çalışma yaşamına daha iyi bir başlangıç yapabilmelerini sağlamaktır. Vakıf Saint-Exupéry'nin tüm dünyada tanınması için de pek çok etkinli düzenlemektedir.

SAVAŞ PİLOTU

Saint-Exupéry Subat 1942'de yayınlanan ödüllü romanı Savaş Pilotu'nda, Nazileri eleştirmekte ve yükselen Yahudi düşmanlığına dair farkındalık yaratmaktadır. Roman ilk kez yayınlanırken Hitler hakkındaki bazı ifadeler çıkarılmış, sonrasında orijinal metne dönülmüştür.

GECE UÇUŞU

1931'de Arjantin'deki yaşantısını anlattığı Gece Uçuşu yıllar sonra, 1995'te Türkiye'de yayına başlandı. Mehmet Ali Akşemseraşı

Radyo'nun esin kaynaklarından biri olacaktır. Ömer Madra bir konusmasında, esin kaynağını Saint-Exupéry'nin Gece Uçuşu kitabındaki uçağı düşüktükten sonra yaşamak zorunda kaldığı ıssız yerde tek iletişim kaynağı radyo olan kahraman olduğunu söylemiştir.

KÜÇÜK PRENS

Saint-Exupéry Küçük Prens'i 1942'nin yaz aylarında Long Island'in kuzeydoğu kıyılarında Bevin House'da yazdı. Masalın kurgusu ve çizimleri sonbahar sonuna kadar sürer. Kitap Amerika'da Reynold's-Hitchcock tarafından 6 Nisan 1943'te yayımlanırken Fransa'da ise ancak ölümünden sonra 1946'da Gallimard tarafından yayımlanmıştır.

Yirminci yüzyılın en çok sevilen eseri ve kahramanı olan Küçük Prens yazarının sürgündeki yaşamının, yalnızlığının iz düşümü gibidir. Saint-Exupéry, Küçük Prens'te dünyanın parçalandığı, insanların savaşarak birbirlerini öldürdüğü karanlık yıllarda, tinsel bir masal, bir değişim öyküsü anlatır: Her şeyi baştan kurmaya cesaret etmenin ve umudun öyküsüdür bu.

ASTERİD B-612

Kasım 1975'te Rus astronom Tamara Smirnova tarafından keşfedilen ve geçici olarak asteroid 1975 VV43 olarak kataloglanan Asteroid 2578 Saint-Exupéry'nin onuruna Asteroid B-612 olarak adlandırılmıştır.

SERGİLER-MÜZELER

Hem Saint-Exupéry hem de Küçük Prens için Fransa'dan Güney Kore'ye, Brezilya'dan Japonya'ya ve Türkiye'ye, dünyanın pek çok yerinde sergiler ve müzeler hazırlanmıştır.

İNSANLARIN DÜNYASI

Saint-Exupéry Ulusal Kitap Ödülü İnsanları

Dünya'da zorlu şartlar altında gerçekleştirilen pilotluk mesleğini yalın bir dille anlatırken çol yaşamının tüm ayrıntılarıyla ele almaktadır. Kolejiğin eleştirildiği, Batı-Doğu farklığının aşık biçimde vurgulandığı kitap okurları çol yaşamına farklı açılardan bakmaya davet eder.

ÖYUNCU

Çok renkli bir kişilik olan Saint-Exupéry aynı zamanda iskambil ve şirbazlık numaraları yarı; akşam yemeklerinden sonra onu ziyarete gelen arkadaşlarının vakit geçirmesini sağlar. Satranç oynamakta da hayli mahirdir.

BİR TUTSAĞA MEKTUP VE 33 GÜN

Saint-Exupéry Küçük Prens'i yakın arkadaşı, sanat eleştirmeni ve denemeci Léon Werthe' "Bu adam, benim dünyada sahip olduğum en iyi dost" diyerek ithaf etmiştir. Léon Werthe, Amerika'ya giderken Saint-Exupéry'ye 1940'ta yurt dışına kaçışını anlattığı 33 Gün'ün elyazmasını vermiş ve yazacağı bir önsözle bu eseri Amerika'da yayımlatmasını istemiştir. Saint-Exupéry yayımlanması için Brentano's Publishing'e teslim ettiği elyazmalarının çeviri sırasında kaybolduğunu öğrenince bu kitaba yazmayı düşündüğü onsozı genişleterek Bir Tutsağa Mektup adıyla kitap olarak yayımlar. 33 Gün ise yıllar sonra 1992'de Viviane Hamy tarafından bulunarak yayımlanabilmiştir. Hamy, 1990'larda ve 2000'lerde eserlerinin çoğunu yeniden yayımlayarak Werthe'nin yeniden keşfedilmesine öncülük etmiştir.

ÖLÜM

Uçakları çok seven Saint-Exupéry bu dünyadan yine bir uçak kullanırken ayrıldı. 31 Temmuz 1944'te uçağı vuruldu ve Marsilya açıklarında denize düştü. Uçağının enkazı 2000'de baskıncılar tarafından bulundu. ✱

*İlhamur
Günçlülkleri*

**MÜMKÜN
OLDUĞUNCA
SAHTE!**

731

İmkânsız aşk, korkakların üzülmek için uydurdıkları bir efsanedir.

732

Umursamamak zannettiğın o suskunluk, kaybetme korkusuyla zırlanan ciddiyettir aslında.

733

Dürist olan kolay yorulur bu çağda. Üzülmemenin ilk kuralı mümkün olduğunca sahte olmaktır!

734

Acı tekerrürden ibarettir. Çünkü iyileşmeyen yaralar korunmaya mahkûmdur her seferinde.

735

Saniyosunuz ki haksızlığını saklamak için... Oysa ben sadece, kendi sesimi bastıramadığımda bağıyorum.

736

Kalabalıkta verilen notlar yanıltıcıdır! Ne de olsa, çevresinin ne kadar kötü olduğu bir insanı olduğundan daha iyi gösterebilir.

737

Kaç sokak lambası kırdın kendi karanlığını görmek için?

738

En fazla kim kadar kötü olabilirsen düşmanın odur!

739

An gelir, yanılmaktan başka çare kalmaz insana. İşte o zamanlarda illa hata yapacaksam bildiğim hataları yaparım.

740

Tutmadan, tutunmadan ve hiçbir şeye tutulmadan... Gereğince ve olması lazım, diye yürüyorum!

**Her şeyi baştan
kurmaya
cesaret etmenin
ve umudun
öyküsüdür bu.**

İnsanların görünüşleriyle dalga geçmekten daha aşağılık bir şey varsa o da insanların görünüşlerini eğlenceye ve paraya tahvil edip onları küçük düşürmektir.

İÇİMDEN ŞİİR OKUMAYI ÇOK SEVERİM

443.

Bilen bilir, şiir okumayı, ama içimden okumayı çok severim. Sesli okumaya kalktığım zaman çuvalarım eskeriyetle, olmuyor gibi gelir. Güzel şiir okumak ayrı bir marifet bence. Güzel bir şiiri güzel okuyan birinin sesinden dinlemenin hazı muazzamdır. İşin içine müzik de girerse eğer, tadından yenmez.

Bir de beste mevzusu var. Sevdığım bir şiir, usta bir grup ya da sanatçı tarafından bestelenmişse ortaya yeni ve şahane bir iş çıkar. Tabii her zaman böyle olmaz. Berbat bestelenmiş ve şiiri ifğal etmiş çalışmalara da var elbet. Lakin ben burada güzel olanlardan bahsetmek istiyorum. Kişisel "en güzel bestelenmiş on şiir" listem aşağıdadır efendim...

- 1- Sezen Aksu - Gülümse / Şiir: Kemal Burkay
- 2- Yeni Türkü - Yoğmurun Elleri / Şiir: Edward Estlin Cummings
- 3- Ezginin Günlüğü - Dargın mıyız? / Şiir: Can Yücel
- 4- Sezen Aksu - Deli Kızın Türküsü / Şiir: Gülten Akin
- 5- Feridun Düzağaç - Lavinia / Şiir: Özdemir Asaf
- 6- Münir Nurettin Selçuk - Kör Kayalar / Şiir: Ümit Yaşar Oğuzcan
- 7- Sezen Aksu - Kavaklar / Şiir: Metin Altınok
- 8- Cem Karaca - Herkes Gibisin / Şiir: Nazım Hikmet
- 9- Ahmet Kaya - Mahur / Şiir: Atilla İlhan
- 10- M.E.Ö. Milli Park / Şiir: İsmet Özel

Not: Liste önem sırasına göre sıralanmamıştır.

444.

İnsanların görünüşleriyle dalga geçmekten daha aşağılık bir şey varsa o da insanların görünüşlerini eğlenceye ve paraya tahvil edip onları küçük düşürmektir. Yıllar evel Kanal D'de Rekorlar Dünyası diye bir program vardı. Çok uzun soluklu olmamıştı sanırım ama ilk bölümünü hiç unutuyordum. Can sıkıntısı yüklü bir akşam amaçsızca kanalları zaplarken karşıma çıktı. Hadi bakayım biraz dedim, zaten canım sıkkın belki biraz gülümsedim. Daha program başlar başlamaz gelen ilk konuk 20 yaşında 600 kşarım boyunda bir kadın. Dünyanın en kısa kadınıymış. Sonucu olacak canlı, önce yavru bir köpeği sever gibi kucağına alıp sevdi kadını, sonra yere bıraktı... Beni aslı çıldırtan kadını yere indirirken sonra yaptığı hareket. Arkadan bir damacana (evet evet bildiğimiz damacana) getirip kızın yanına koydu. Bakın ne kadar kısa, aa ne güzel de kısa ya nasıl da kısa bakın damacana kadar vs. diyerek histerik kahkahalar atmaya başladı. Tabii salon da çığır gibi alkışlamaya...

Allah kahretsin de, eğlence anlayışınıza sığmaz İnsan olanı insan. Ben daha ilkökul bebesiyken

komşu çocuğuna dombili dedim diye tokat yemiştin babamdan. Hiç unutmam o gün söylediklerini, dedi ki bana babam, ayıptır oğlum insanların görünüşüyle, eksiğiyle, fazlasıyla eğlenilmez... Tokattan daha ağır gelmişti o sözler, yerin dibine girmiştim. Yere batsın sizin reytinginizi!

445.

Geçmişim, düzeltilmesi gereken bir hata gibi ardımda...

446.

Avrupa Şampiyonası'nda İspanya'nın maçını izleyeceğiz. Önce maç öncesi seremoni var malum. Sevdığım bir arkadaşşımla beraber benim edeyiz. Adam anlatıyor; "İspanya'da ruh yok ruh. Takım olamamışlar!" Araya girmeye çalışıyorum; "Abi o iş öyle değil..." Bölüyor, "Ruh yok adamlarda, ağırlaşmamışlar!" Araya girmeye çalışıyorum; "Ya abt ama..." Dinlemiyor, devam ediyord; "Milli marşlar okunurken bir tane İspanyol futbolcu marşı söylemedi çünkü ruh yok ruh!" Ve ben dayanamayıp patlıyorum;

"Tan gerizekalı adamların milli marşında söz yok söz. Ne yapışın ısıklı mı eşlik etsinler!"

447.

ESKİŞEHİR ANADOLU LİSESİ KÜÇÜK PRENS KİTAP MÜZESİ

Yazıldığı günden beri hep çok okunan ve konuşulan, küresel bir fenomen haline gelen Küçük Prens bir edebi metin olmanın ötesinde çevirmiş olduğu dil ve lehçe sayısı da göz önüne alındığında gerçek bir dil hazinesine dönüşmüş durumdur. Bu hazineleri herkesle ama bilhassa çocuklarla buluşturabilmek amacıyla hazırlıklarına giriştiğimiz müzeyi nihayet açabildik ve konuklarımızı ağırlamaya başladık.

Müzemizde 400'e yakın farklı dil ve lehçe Küçük Prens kitabı var.

Türkiye'de baskılardan (Ahmet Muhip Dranas çevirisi) günümüze hemen hemen tüm baskılar var. Yüzlerce farklı çevirmenin dilimize kazandırdığı ve çeşitli yayınevlerince basılan Türkçe kitaplarımızın en önemli alanlarından biri.

1953 yılı basımı ilk Türkçe baskıları Küçük Prens Türkiye'de ilk olarak 1953 yılında Çocuk Esirgeme Kurumu yayını olan Çocuk ve Yuva Dergisi'nde Ahmet Muhip Dranas çevirisi ile tefrika edildi. Derginin ilk sayısında başlayan ve 1954 yılında 3. sayısında tamamlanan bu tefrikada kitabın Hüsnütabi Matbaası (Çeviren: Salih S. Uygur)

ve Doğan Kardeş Yayınları (Çeviren: Ayşe Nur müstearyla Azra Erhat) kitabın ayrı ayrı baskılarını yaptılar.

Exupery ve Küçük Prens hakkında yazılmış dergiler ve kitaplar için müzede ayrı bir alan mevcut. Müzede yer alan nadir kitapların birkaçından bahsetmem gerekirse;

Küçük Prens Resimli Ansiklopedisi: Küçük Prens ile ilgili her türlü bilgi ve belgenin yer aldığı resimli ansiklopedi.

Antoine de Saint-Exupery "Dessins – Çizimler" kitabı: Exupery'nin çocukluğundan itibaren tüm çizimlerinin yer aldığı kitap.

Türkiye ve çevremizdeki diller bölümlerinde Anadolu ve yakın çevremizdeki diller sergileniyor.

Avrupa, Asya, Afrika, Amerika ve Okyanusya dilleri farklı bölümlerde sergileniyor.

Farklı çizimlerde kitaplar: Korece, İspanyolca, Rusça, Brezilya Portekizcesi, Çince, Kafkas ve Balkan dillerinde basılan kitaplar.

Üç boyutlu Küçük Prens kitapları (mini ve büyük boy) Carusel (yıldız) Küçük Prens kitapları (mini ve büyük boy)

Dünyanın farklı dillerinde basılmış, en küçük 20x16 cm'lik ve en büyük 20x25 cm'lik olan mini boy Küçük Prens kitapları bölümü var.

Geçmişim,
düzeltilmesi
gerekten bir
hata gibi
ardımda.

Moirs alfabetesiyle basılmış Fransızca ve İtalyanca - Brianza lehçesinde kitaplar.

Ottizmiller için özel bir alfabeyle hazırlanmış İtalyanca kitap.

Fransızca ayna görüntüsü baskısı Küçük Prens: Sadece aynada okunan kitap.

Arjantin'den Rosarigasino (Gasó) dil oyunu Küçük Prens baskısı.

Star Trek Evreni'nde bir topluluk olan Klingonların dilinde yazılmış Klingonca Küçük Prens.

Pisağor'un sifireleme sistemiyle oluşturulmuş rakamlardan oluşan kitap.

Cop telefonu 19 metin dilinde basılmış İspanyolca ve Fransızca kitaplar.

Mali'de konuşulan Bambara dilinde basılan kitap: Bu kitabın kapağında Küçük Prens siyahı olarak resmedilmiştir.

Fas'ta basılan Fransızca kitap: Bu kitabın kapağında Küçük Prens başında sarı sandık ve yerel giysileriyle resmedilmiştir.

Parmakların gördüğü Küçük Prens kitabı: Görmeye engelli için hazırlanan ve toplam 920 adet basılan bu kitapta 23 farklı çizim kabartma olarak yapılmış. Her

çizim için İngilizce, Fransızca ve Braille alfabetesinde açıklamalara yer verilmiş. Bu çizimlere dokunmak ve Küçük Prens'i hissetmek açısından görme engelli dostlarımız için önemli bir eser.

İspanyolca görme engelliler (Braille alfabetesi) için hazırlanan Küçük Prens kitabı: 2009 yılında görme engelliler için Arjantin'den İspanyolca olarak Braille alfabetesinde hazırlanan bu kitapta çizimler "patchwork" tekniği ile mahkûmlar tarafından elde hazırlanmıştır.

Küçük Prens yapboz ve bez kitaplar.

UNESCO'nun tehlike altındaki diller listesinde yer alan ve/veya çok az kişinin konuştuğu diller/lehçelerde basılan Küçük Prens kitapları: Hopa Lazcası, Ardeşen Lazcası, Megrelice, Sıryanice, Kürtçe Sorani lehçesi, Kürtçe Gorani lehçesi, Bretonca, İtalyanca - Brianza lehçesi, İskoçça, Aragon, İrani Saami dili (dünyada sadece 300 kişi konuşuyor), Kuzey Saami dili, Skolt Saami dili (dünyada sadece 450 kişi konuşuyor), Ladino (Dijdeo - İspanyolca - Sefarad dili), Güneçence....

Velhasıl dostlarım, bir hayal kurarak çıktığımız yolun sonunda içimize sinen ve örneği olmayan bir müze ortaya çıkardık. Yolu düşen, zamanı olan herkesi heyecanımızı paylaşmak için bekliyoruz. ✨

Kıpkısa Öyküler-3

**Geçmişten konuşurken
Boğaz'dan bir yük
gemisinin geçmesi
metafor değil de neydi?**

METAFOR

"MÜLK ALLAH'INDIR"

Badanayı bahara bırakmaya karar verdik. Hepimiz çok yorgunuz. Mithat kanepenin üzerine kıvırdık. İsmail, bakkaldan aldığımız peynir ve domatesleri tıknıyora mutfakta. Evi aşığı yukarı yerleştirdik sayılır. Kolilere tikiştirdiğimiz kitaplar, CD'ler, yer zıvırlar kaldı. Onları da bir şekilde hallederiz. Ötekiler neyse de, buzdolabı hepimizi mahvetmiş. Bir hamal bulalım dedim ama Mithat'ı razı edemedim. Şimdi oturdumuz tekli koltuktan bakınca her şey fazlalık gibi duruyor. Şu titrek bacaklı masayı bile atmaya kıyamadık.

İki yıldır oturduğumuz Batikent'teki evimizden bugün ayrıldık. Hiç taşınma mevsimi değil aslında. Bu dort katlı eski binanın üçüncü katını emlakçıdan bulduk. Aceleyle gelince bir de emlakçı masrafı çıkıyor. Dairenin iki eski, yerler beton, mutfağ dolapları çeksen elinde kalacak. Bizden öncekiler hoyrat kullanmış belli ki. Binanın dışına bakım yapmışlar. Dış cepheyi -hani bugünlerde kenar mahallelerde pek tutulan- renkli taşlarla süslemişler. Duvarlar çirkin bir yeşille uyum sağlamış yavruağzına boyalı. Sokağa bakan dış cepheye, yavruağzı üzerine koyu yeşil süsleme taşlarıyla "Mülk Allah'ındır" yazmışlar.

YARI SAHA

"Ben artık o tarz insanları hayatımdan tamamen çıkaracağım."

"Ne tarz insanları?"

"Oyunu hep senin sahana yıkanları."

"Nasil yani?"

"Yani, hani futboldaki gibi. Oyun hep senin sahandan oynanır. Şutlar senin kalene çekilir. Defans hep sen yaparsın. Konuşulan hep senin hatalarındır. Yapman ve yapmaman gereken şeyler söylenir. Başarısız ve anlayışsız olan hep sensindir. İş kendilerine gelince ustaca kapatırlar sahalarını. Seni asla sokmazlar oraya."

Bu konuları daha önce de konuşmuştuk. Ama futbola benzeterek konuşunca sanki her şeyi daha iyi anlamış gibi hissettirmişti.

Boğaz'dan bir yük gemisi geçiyordu. Güneş neredeyse batmak üzereydi. Kamp sandalyelerimize oturmış, bulutlardaki kızağa bakıyorduk. Parkta bizden başka kimse yoktu.

Son zamanlarda her şeyi kendinden başka bir şeye benzetmeye fazlasıyla meyilliydik belki. Belki de hayat, hayat dışında her şeyi benzetmeye başlamıştı bugünlerde. Geçmişten konuşurken Boğaz'dan bir yük gemisinin geçmesi metafor değil de neydi?

Sağdan soldan ataklar geliyordu kaleimize.

Her şeyi
kendinden
başka bir şeye
benzetmeye
fazlasıyla
meyilliydik belki.

AĞUSTOS'TA tüm kitapçılarda

EMRAH
SERBES

SOĞUK OLAY

"BİR BEHZAT Ç. HİKÂYESİ"

Hayalet, pencerenin yanındaki rafları gösterdi, "Bunlar son on yılın cinayet dosyaları," dedi. "Sen şimdi bunları sıradan incelemeye başla. Bir olaya nasıl yaklaşırlar, rapor nasıl tutulur, fezleke nasıl yazılır, hespiyi öğren. Burada usul budur, yeni personel sahaya çıkmadan önce dosya inceler. Bunları okuduktan sonra, bürodan ufak ufak çıkmaya başlarsın.

Cinayet Büro'ya yeni bir eleman katılacaktı, uzun saçları onu bekliyorlardı, Organize Şube'den Sefer'i. Behzat Ç. Sefer'e birkaç kez konuşmuş, onu kıla etmiş. Sefer'in hem kulığı delikti, hem de saha tecrübesi vardı, sokakı avuncun içi gibi bilirdi. Tahsin o gün Behzat Ç.'yi çağırışında nihayet Sefer gelecek diye sevinmişti başkalarına.

Behzat Ç. odaya girildiğinde 25 yaşlarında genç bir kadınıla karşılaştı. Tahsin onları tanıştırdı, İrem'di kızın adı. Ortalamadan biraz uzun boylu, narın yapıydı. Behzat Ç. Tahsin'e biraz yalnız konuşmak istediğini söyleyince İrem çıktı. Behzat Ç. dirseğini masaya koyup Tahsin'e iyice yaklaştı, "Tahsin beni kızımla," dedi. "Bu sefer sakın kızımla. Hani Organize Şube'den Sefer'i verecektin bize."

Tahsin arkasına yaslandı, kravatını gevşetti biraz, "Yoruldukm Behzat," dedi. "Sizin bu personel kavganızdan burama kadar geldi. Ben ne yapayım. Sefer size gelmek istiyordu ama organizenin amiri, Sefer'i öyle ya da böyle ikna etmiş kalmaya. Sana da selam söyledi. Hayalet'i verirse Sefer'i veririm dedi."

Behzat Ç. bu sözün üstünde durmadı bile, bütün organize şubeyi verseler yine de Hayalet'i vermezdi.

"Başka birini verseydin o zaman Tahsin," dedi. "Bize sahada çalışacak adam lazım, 25 yaşında bir kız değil."

"Sen bu kızın böyle görüldüğüne bakma," dedi Tahsin. "Polis Yüksekokulu'nu dereceyle bitirdi. Yabancı dil var. Cinayete gelmeden önce altı ay Beşik Karakolu'nda çalıştı, saha tecrübesi de var."

Boylece İrem, Cinayet Büro'ya katılmış oldu.

İlk görev gününde İrem, Behzat Ç.'nin odasına geldi. Üstünde çik bir gömlek, altında mavı kot pantolon vardı, hafiften makyaj yapılmıştı. Hayalet de odadaydı.

Behzat Ç. "Şimdi kızmı," dedi. "Biz yeni mezun personeli hemen sahada çalıştırmayız. Öyle bir beklentim varsa unuttuksun. Hatta sana şöyle söyleyeyim, yıl yakinkten dön, kaç kurtar kendini alkın varsa."

"Hayır amirim," dedi İrem. "Ben okuldun beri Cinayet Büro'yu istiyordum. Şu an çok mutluym, hiçbir yere gitmem."

İrem'in gözlerinin içi parlıyordu, umutsuzluğa kapılmıştı, Behzat Ç.'nin sözlerinden hiçbir tederinlik duymadığı da belliydi. "Tamam o zaman, ben söyleyeyim de," dedi Behzat Ç. "Bak şimdi," diye devam etti sonra. "Eskiden olsa, biz bir seneki seni yeni gelen memuru savolık kalemine, evrak takibine gönderirdik. Git gel git gel. Şimdi teknoloji değişti, her şey WhatsApp'a gidiyor geliyor. Böyle giderse zaten yakında suçluları da WhatsApp'a göndereceğiz."

Behzat Ç. arkasına yaslandı, İrem'in gözlerinin içine baktı, mesleğe ilk başladığı yılları düşündü ister itemez. Garip bir his yüreğini gidi.

"Hayalet sana ne yapman gerektiğini gösterecek kızmı," dedi sonra. "Hadi hayırlı görüşler."

Hayalet, İrem'i alıp arşive götürdü. Arşiv toz

içindeydi. Bina boşluğuna bakan pencereyi açtı ama pek bir faydası olmayacaktı. "Astımın falan yok değil mi?" diye sordu.

"Yok," dedi İrem.

Hayalet, pencerenin yanındaki rafları gösterdi, "Bunlar son on yılın cinayet dosyaları," dedi. "Sen şimdi bunları sıradan incelemeye başla. Bir olaya nasıl yaklaşırlar, rapor nasıl tutulur, fezleke nasıl yazılır, hespiyi öğren. Burada usul budur, yeni personel sahaya çıkmadan önce dosya inceler. Bunları okuduktan sonra, bürodan ufak ufak çıkmaya başlarsın. Ha, sana bir de ipucu. Cinayet dosyasını okumaya son sayfadan başlarsın, fezlekeye bak, katil kim, neden ne. Sonra başa döner nasil çalıştığımızı anlarsın. Zaman kaybetmezsin."

İrem, Hayalet gittikten sonra gömleğinin kollarını svadı. Öncelikle pencerenin yanındaki rafları gösterdi, "Bunlar son on yılın cinayet dosyaları," dedi. "Sen şimdi bunları sıradan incelemeye başla. Bir olaya nasıl yaklaşırlar, rapor nasıl tutulur, fezleke nasıl yazılır, hespiyi öğren. Burada usul budur, yeni personel sahaya çıkmadan önce dosya inceler. Bunları okuduktan sonra, bürodan ufak ufak çıkmaya başlarsın.

İrem bir hafta boyunca gece gündüz dosya okudu, erkenden yatırdı, geç saatlerde kalktı. Bir haftanın sonunda Hayalet'e gitti, bütün dosyaları okuduğunu haber verdi. "Nasıl yani," dedi Hayalet. "On senenin bütün dosyalarını bitirdin mi bir haftada." Hayalet, rastgele birkaç dosya çekip hangi cinayetin nasil çözüldüğüne dair sorularla İrem'i test etti, İrem, Hayalet'in bütün sorularına doğru cevap verdi.

Berber Behzat Ç.'nin odasına gittiler, Hayalet durumu anlattı. Behzat Ç. ellerini ensesine kavuşturup arkasına yaslandı, ne yapması gerektiğini düşünüyordu. Sokakta it uğursuz çoktu, bindirenbe bu yeni mezun kız onların arasına atmak istemiyordu.

"Sen ailenle mi yaşıyorsun?" diye sordu.

"Tezmenle yaşıyorum," dedi İrem.

"Annen babanı?"

İrem öüne baktı, Behzat Ç. üstelemedi. İrem'in eski bir acısını değışti belliydi.

"Bak şimdi," dedi Behzat Ç. "Burası Cinayet Büro ama her şeyden önce Asayiş Şube. Sokaktaki bir sürü işe de biz köstürürüz. Pavonda kavgı olur, çatışma olur biz gideriz. Çek senet kavgası olur biz gideriz. Birindenbe seni böyle işlere sokamam ben. Sahaya ufak ufak çıkacaksın elbette ama şimdi biraz erken. O yüzden sen şimdi git, önceki on senenin dosyalarını da oku. Ondan sonra, uygun bir görev oldu mu ben seni değerlendiririz orada."

Boylece İrem tekrar dosya okumaya döndü, azimli kızdı, pes etmeye niyeti yoktu. Okuya okuya 12. yıla geldiğinde dikatini diğer dosyalardan daha çok çeken bir tanesini gördü. 12 yıl önceki bir kavgıydı. Bir insaat şantiyesinde yankı bir araba bulunmuştu. Arabanın içinde olanlar hâlâ kayıptı.

İrem, Akkaba'yla konuşmaya karar verdi ve ona dosyadan bahsetti. Akkaba önce çenesini svazladı, sonra da telizin anteniyile kafasını kaşadı, "Hiç boşuna uğraşma," dedi İrem'e. "O kayıpları

Hayalet bulamıyorsa sen hiç bulamazsın."

Arabanın içtanelerini Fevzi Mataracı ve ortağı Sezgin'di. İki ortak ticaretle uğraşıyor, kum ocağı işletiyorlardı. İrem öncelikle Fevzi Mataracı'nın ailesiyle görüşmeye İrem önce bir hafta. Dosyada yazan adrese gitti, kapıyı Fevzi'nin annesi açtı. 70 yaşlarında iki büküm olmuş bir kadındı. Fevzi'nin ailesinin işine işlediği beliydi. Zayıf, hastalıklı gözlük çukurlarına gömülüydü. Adı Haticeydi. İrem polis olduğunu söyleyince gözleri dolmuştu, hemen. "Yoksa buldunuz mu?" diye sordu.

İrem, "Hayır Hatice teyzecim," dedi. "Ama araştırmıyoruz. Sen o gün ne olduğunu derin aklında kalanları bana anlatır mısın?"

"Menemen yapmıştım," dedi Hatice. "Gelinece yiyecekti. Az biraz daha işim var annem demişti. Akşam geleceğim. Bir daha gelemedim."

"Oğlunuzun bir düşmanı var mıydı? Kavgalı olduğunuz birileri..."

Hatice kederle burunmuş, ağlaklağı yüzüyle İrem'e baktı, "Hayır," dedi. "Kendi halinde sessiz sakin biriydi benim oğlum. Bir kum ocağı vardı, işine gücüne koştururdu hep."

"Kum ocağı ne oldu?"

"Hasan devraldı. Kardeşin."

"O nerede oturuyor..."

"İskitler'de. Kum ocağına da yakın."

İrem ertesi gün Hasan'la görüşmek için İskitler'deki kum ocağına gitti. Cinayet Büro'dayken arşiv odasından çıkmadığı için yoluğu fark edilmemişti. Hasan eli yaşlarında, tıknaz, gözlük çukurlarına kaçmış biriydi. İrem'e bir çay söyledi. "Kardeşimin yoluğu bana da çok koydu," dedi. "Yoksa bir gelişime mi var?"

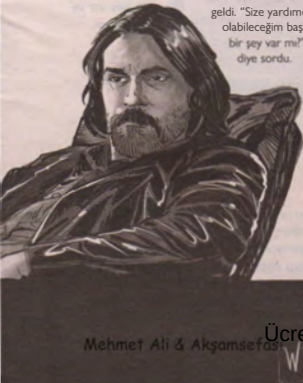
"Henüz yok," dedi İrem. "Ama olacak. Zizin şüphelendiğiniz birileri var mı?"

"Ben onun ortağı Sezgin'den şüpheleniyorum. Ama kendisi de ortada yok. Aynı olayda o da kayboldu."

"Sezgin'den neden şüpheleniyorsunuz?"

"Piyasaya borcu çoktu, ne bileyim, güvenilmez bir adamdı."

Hasan ellerini masada kavuşturdu, arkasına yaslandı, sonra tekrar eli geldi. "Size yardımcı olabileceğim başka bir şey var mı?" diye sordu.

"Hayır, sadece sohbet etmek için geldim," dedi İrem. "O günlerden konuşursak belki aklınız bir şey gelir. Kardeşinizle ilişkiniz nasıldır, yakın mıydınız?"

"Yakındı tabii. Haftada bir bize yemeğe gelirdi."

Fevzi evlenmedi, biraz da geç kaştı, 40 yaşındaydı. Takliridim ona, evde kaldın diye. Benim o zaman nalbur dükkânım vardı. Olaylar böyle gelişince ben de burayı devraldım."

"Şimdi işleriniz nasıl?"

"Nasıl olsun. Kriz var. Ama idare ediyoruz işte."

İrem ertesi gün Sezgin'in adresine gitti ama adreste kimseyi bulamadı. Asıl keşfini ise vergi kayıtlarına baktığında yaptı. Sezgin hâlâ hayatattı, Keçiören İlçe vergi rekortmenliği olmuştu.

Bunun üzerine İrem, Fevzi dosyasını koltuğunun altına alıp Behzat Ç.'yi görmeye karar verdi. Büro dışında iş kovaladığı için Behzat Ç.'nin İrem'e kızıması gerekirdi ama bu gözü kara kıza semvisti başkomiser. Yine de ona çok umut vermek istemiyordu. "Yanlış dosyaya baktımsın," dedi. "Bu dosya cinayetin değil, karp şahısların. Onların bakması lazım."

"O zaman neden cinayet arşivinde de bir kopyası var," diye sordu İrem.

"Muhtemelen o dönem karp şahıslar bürosuyla görüştük. Bu olayda cinayet şüphesi olduğunu da düşündük."

"Bence hâlâ var."

Behzat Ç. arkasına yaslandı, eliyle ensesini sıvazladı, uykusuzluktan solmuş suratıyla İrem'e baktı, "Bir bakalım o zaman kızı," dedi. "Bir bakalım. Şu Sezgin'i bulalım da konuşalım."

Vergi dairesine kayıtlı adreslerden Sezgin'in restoranları buldular. En büyük olana gittiler. Sezgin dışarıda, bekleyeceklerdi. Birer çay söylediler, yolun karşısında dokülop çürümüş yaprakları süpüren bir belediye görevlisi vardı, onu izlediler bir süre. Sezgin yarım saat sonra geldi.

"Seni gökte ararken yerde bulduk Sezgin," dedi başkomiser. "Geç otur şöyle konuşalım biraz."

Sezgin polisleri görürce tederin olmuştu. İrem'e Behzat Ç. bu tedirgin hali fark ettiler.

"Senin şu kaybolma hikâyesini bir daha dinleyelim bakalım," dedi Behzat Ç.

"On yıl önceydi," dedi Sezgin. "Piyasaya çok borcum vardı, ne yapacağımı şaşırmıştım. Tek çarem ortadan kaybolmaktı. Fevzi'nin bir borcu çoktu, planı anlattım ona. İzziz bir şantiyede arabayı yakacak, sonra da ortadan kaybolacaktık."

"Nereye kayboldun peki on yıl boyunca?"

"Gürçistan'a gittim, orada ticaretle uğraştım, beş yıl sonra döndüm. Vergi borçlarım affoldu, yapılandırmaya getirildiler, ben de düze çıktım."

"Fevzi ne oldu peki?"

"Bilmiyorum."

"Sana nereye gideceğini söylemedim mi?"

"Hayır, ikim de kendi başımızın çaresine bacakaktık. Belki o da, yuz dışına çıkmıştır."

Behzat Ç. bir 216 açtı, "Bak şimdi Sezgin, dedi.

"Seninle açık konuşayım, ben bu işten kötü bir koku alıyorum. O yüzden biraz da emniyette konuşacağız seninle."

Behzat Ç. Fevzi'nin ağbısı Hasan'la Sezgin'i emniyete alıp capraz sorguya tutmaya karar vermişti. Önce Hasan'dan başladı. Fevzi'nin bir düşmanı olup olmadığını Kendi işteyley ortadan kaybolduysa on yıl boyunca hiç arayıp aramadığını sordu. Rutin sorulardı.

İrem'e soruşturmanın bu aşamasında yine kritik bir bilgi edinmişti. Tapu kayıtlarına bakmış, Fevzi'nin kaybolduğuünden bir gün önce bir gayrimenkul satış yaptığı öğrenmişti. Fevzi, İncekte iki katlı bir villayı satmıştı.

Bu kritik bilginin ardından Sezgin'in üzerine gitmeye karar verdiler.

Behzat Ç. sorgu odasında Sezgin'in üzerine eğildi, ellerini masaya koydu. "Nedir bu satış işi?" diye sordu.

"Bilmiyorum."

Başkomiser sinirinden dudaklarını ısırdı, "Hayır bilyorsun," dedi. "Çok iyi bilyorsun Sezgin. Böyle bir paranın üstüne çoktuktan sonra bunu unutması çok güçtür çünkü."

İrem de odadaydı, yüzüne bir şey sezinlemiş süsü verip "Biz her şey bilyoruz," diye zarf attı. "Hasan anlattı, sen de anlat."

"Aferin kızım, sen bu kaba saba adamlara aldırma. Bildiğin yolda yürü."

Boylece Sezgin çözüldü. Sorguya girdiği andan itibaren emniyetin stresini kaldırmayaçağı belliydi zaten. Kimileri böyleydi, emniyetin biçimde tasarlayarak cinayet işler ama emniyetin stresini kaldırmazlar.

"Fevzi gayrimenkulü sattıktan sonra kendi borçlarını ödeyecekti," dedi Sezgin. "Benimkiler yine kalacaktı. Ama ortakları, işi günde kötü günde bir arada olmalıydı. Bunu hazmedemedim. Hasan da bu iş içinde."

Kum ocağı ona kalacaktı. Planını ona anlattım. Tapudaki işlemlerin ardından hiçbir şey olmamış gibi Fevzi'yi çağırdım. Kum ocağına biçikildim. Sonra eski şantiyeye götürüp gömdüm. Arabayı da yaktım. İkimize birden kayıp süsü verdim böylece. Fevzi'den aldığım parayla da Gürçistan'da oto kiralama işine girdim."

Sezgin sözlerinin etkisini anlamak için polislerin yüzüne dikmişti gözlükleri. Koluna girip çıkardılar odadan. Hasan'ı zorlayıp bu hikâyeyi teyit ettirdiler, ardından ikisini de savcılığa çıkardılar. Savcı Belgin odasında Behzat Ç.'yi kabul etti. "İrem diye bir kız daha varmış galiba bu işle ilgili," diye sordu. İrem'i de odaya çağırdı. "Aferin kızım," dedi. Behzat Ç.'yi götürüp "Sen bu kaba saba adamlara aldırma," diye devam etti. "Bildiğin yolda yürü."

"Teşekkür ederim sayın savcım," dedi İrem.

Sezgin'e taammüden cinayetten, Hasan'da da cinayete ıstıkrakten dava açılacaktı ama öncelikle çözülmeye gereken bir sorun vardı. O da cesedin nerede olduğuydu. O eski şantiye çoktan altı katlı bina olmuştu, Sezgin göz kararı bir yer tespit etti, orası da çocuk parkıydı. Parkın çevresi kapalıdı, belediye'den gelen kepc'e ve adli tip görevlileri de oradaydı. Birkaç aramadan sonra kemikleşmiş ceset bulundu. Etrafa kötü bir koku vardı, İrem elinin tersiyle burnunu kapadı.

Bir 216 yaktıktan sonra, "Buna da alış kızım," dedi Behzat Ç. "Şahada olmak kötü ortaklara alışmak demektir."

ORHAN
PAMUK

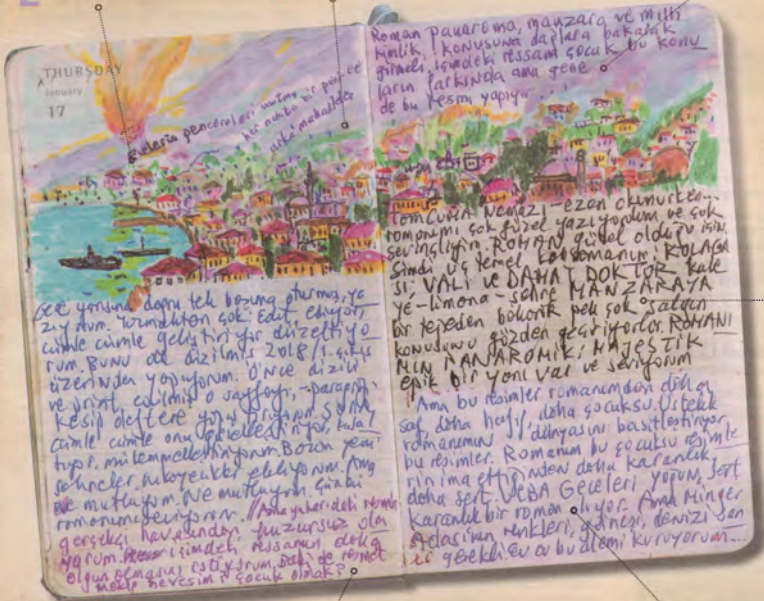
ORHAN PAMUK çocukluğundan beri altmış yıldır zaman zaman hatıra defteri tutuyor. Son on üç yıldır düzenli bir şekilde tuttuğu küçük bu günce defterlerine aynı zamanda resimler de yapıyor. Resimli hatıra defteri sayfalarından seçmeler önümüzdeki aylarda "Uzak Dağlar ve Hatıralar" adıyla yayımlanacak. Bu kitaptan yıllardır düşündüğü ve sonra yazmaya başladığı Veba Geceleri ile ilgili sayfalar...

PANORAMA

Roman panorama, manzara ve millî kimlik konusunda dağlara bakarak girmeli. İçimdeki ressam çocuk bu konuların farkında ama gene de bu resmi yapıyor.

Evlerin pencereleri unutmam
her nokta bir pencere

Arka mahalleler

Tam Cuma Namazı
-ezan okunurken...
Romanımı çok güzel yazıyordum ve çok seviniyordum. Roman güzel olduğu için. Şimdi üç temel karamanım: **KOLAĞASI, VALİ ve DAKAT DOKTOR** kaleme -limana- şehre MANZARAYA bir tepeden bakarak pek çok salgın konusunu gözden geçiriyorlar. **ROMANIN PANAROMİK; MAJESTİK** epik bir yanı var ve seviyorum.

Gece yarısına doğru tek başıma oturmuş, yazıyorum. Yazmaktan çok; edit ediyorum, cümle cümle geliştiriyorum, düzeltiyorum. Bunu da dizilmiş 2018/1 çıkış üzerinden yapıyorum. Önce dizi ve print edilmiş o sayfayı, -paragrafı- kesip deftere yapıştırıyorum. Sonra cümle cümle onu güzelleştiriyorum, kısaltıyorum, mükemmelleştiriyorum. Bazen yeni sahneler, hikayecikler ekliyorum. Ama ne mutluymun, ne mutluymun. **Çünkü romanımı seviyorum.** // Ama yukarıdaki resmin gerçeği havasından huzursuz oluyordum. Belki de resmetmekti bevesim? Çocuk olmak?

Ama bu resimler romanımdan daha saf, daha hafif, daha çocuksu. Üstelik romanımın dünyasını basitleştiriyor bu resimler. **Romanım bu çocuksu resimlerin ima ettiğinden daha karanlık, daha sert.** **VEBA GECELERİ** yoğun, sert, karanlık bir roman oluyor. Ama Minger Adası'nın renkleri, güneşi, denizi sanki gerekli. Ev ev bu adımı kuruyorum...

Kitap hayatır...

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

"Bütün söylentiler doğru çıktı:
Solstad vazgeçilmez bir romancı."

New York Times Book Review

Kuzey Avrupa'nın yaşayan en büyük yazarlarından Dag Solstad'dan varoluşçu bir cinayet romanı

Ellİ beş yaşındaki saygın edebiyat profesörü Pål Andersen, evinde yalnız başına geçirdiği bir Noel akşamı pencereden karşı binada işlenen bir cinayete tanık olur. Cinayeti polise ihbar etme konusunda yaşadığı kararsızlık Profesör Andersen'i inandığını sandığı birçok şeyi sorgulamaya itecektir: Kendisinin toplum içindeki rolünden edebiyat ve sanatın önemine, alışageldiği inançsızlığından ahlak ve adalete dair düşüncelerine, artık hiçbir şey eskisi kadar kesin görünmemektedir.

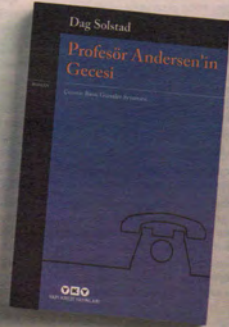
Türkçedeki yolculuğuna **Mahcubiyet ve Haysiyet**'le unutulmaz bir başlangıç yapan Dag Solstad bir kuşağın dünyayı değiştirme arzusu ve ardından gelen mağlubiyetini anlattığı ikinci kitabıyla da okurlardan büyük ilgi görmüştü. Yazarın YKY'deki üçüncü kitabı **Profesör Andersen'in Gecesi** "varoluşçu bunaltı ile toplumsal mahcubiyetin keskin bir bileşimi."

Mahcubiyet ve
Haysiyet
Dag Solstad
Çeviren: Banu
Gürseler Syvertsen
Roman, 208 s.

Lise Öğretmeni
Pedersen'in
Ülkemize Musallat
Olan Büyük Siyasi
Uyanışa Dair Anlatış
Dag Solstad
Çeviren: Banu
Gürseler Syvertsen
Roman, 222 s.

Profesör Andersen'in
Gecesi
Dag Solstad
Çeviren: Banu Gürseler Syvertsen
Roman, 222 s.

YKY
Kültür Sanat Yayıncılık

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

DUVAR

Biz 'Minnoşluk Mafyası'yız
Yahya gardaş! Milletin evine
kaçak art çıkıyorusz neticede!

İnce taneli, nazik bir yağmur yağıyor Fındıklı'ya. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi'nin Boğaz manzaralı kantininin dev camlarında soyut desenler çizerek akıyor. Kantinin içinde artistik bir uğultu kol geziyor. Arada gök gürültüsü gibi humurdanmalar, şimşek gibi kakkahalar çakıp sonuycu bu uğultuda. Metal tablodaların üzerinde, yemek kalıntılarına gömülmüş izmaritler bu yeriyor. Masalarda tüten tozları, dişlenmiş, tükürülmüş Arap kağıtları kuruyor.

Talebe nefeslerinin mürrekkep yoğun bir duman, uğultunun resmîyetde dökülmüş hâli gibi kantinin tavan askılarının arasında alternatif bir gökyüzü misali usul usul süzülüyor. Kolektif bir esere, karma bir sergiye benziyor.

Arada sırada kantinin rıhtma bakan kapısı açılıyor. Anında kayıyor duman. Duman bile sikiyor ortamdın.

Rıhtım kapısından temiz havaya birlikte Yahya giriyor kantin. Omuzundaki siyah desen çantasının, başındaki gri İngiliz model keşe kasketin üzerinde ince yağmur taneleri titreyiyor. Şapkanın yüzüne vuran gölgelerinin içinden parıldayan gözleri eleri kolacan ediyor. Nihayetinde bakışları beni buluyor. Gelip masama oturuyor.

- Yeni iş var. Yalnızsakot biraz!
- Nasılsakot?

Temel sanat eğitiminin beni arkasında Yahya'yla ikimiz de çulsuzuz. Alabildiğine sekişiz. Maddi durumumuz sanatta bir güzelliği yapmamıza müsaade etmiyor. Yahya sağ olsun, dışardan iş getiriyor, beni de ortak ediyor. Gün öylük beş duvarlarına Mickey Mouse çiziyoruz, gün öylük beş duvarına Şiriner köyü boyuyoruz. Kebapç duvarlarına gerçek köy yapıtımın da oluyor. Fakat eskiserte minnüsloktan kazanıyoruz. Neticede kendim burs vermenin yollarını arıyorum.

- Ya sefer müşteri biraz skuntalı. Kalo diye bir adam. Gerçek adam söylemediler. Adanay geyri-meşru. Polis beşinde, Tarlabay'da biçigati katırsakalınaymış. Kafayı da her daimgüzel herhalde. Terzi duvarına takımsı yapıyor. Üzerine resin yapıtımsak etmiş. Adamları da beni bulmuşlar. "Tapor musun?" dediler. "İyapanam!" diyemedim.

- Ne istiyormuş? Şiriner köyü mi?

- Olum işte heriferin yandıdıdıyle sikiş sikiş konusursun! Göttüümü kesler diye korkuyorum!

- Sakin ol Yahya gardaş! Yeraltın bilimecek kadar yüzeysel miyiz? Östetik biz de gayri-meşru sayılır. Lüks gerek duvarlarına, zengin çakırsakalınaymış. Mickey Mouse'lardan Walt Disney şirketinin haberi var mı mesele? Şiriner'e telif ödemedim ekmeğini yemiyor muyuz? Sânger Bob babomuzı oğlu mu ki her yere izin almadan çiziyorsuz? Biz 'Minnoşluk mafyası'yız Yahya gardaş! Milletin evinekaçak art çıkıyorusz neticede!

Uçları hafif kıvrık binyığın altında tedinrin bir gülümseme belirir. İki sigara çıkardı paketten, birini bana verdi. Şapkasının üzerindeki yağmur taneleri kurukken yapık içtik sigaraları, dumanı başımda dönüp duran alternatif evrene üfleddi. Nefeslerimizi sanat sevicilerinin ortak eseri olan astarlı tuval beyazı havasıyla ekledik.

Beyoğlu'yla Tarlabay'ın bölen caddenin kusurlu asfaltına gündüz yağın yağmurların suları birleşmiş, üzerinde trafik ışıklarının yanıp sönen renkleri dinisiz ebular gibi oynayıyordu. Yolu karşımda siyah pardösülü tekinsiz bir adam bizi bekliyordu. İsmirin Firat olduğunu öğrendiğim bu adam bizi işkardan alıp Tarlabay'ın karanlığına götürdü.

Sokak kalvarinin cılız ışıklarının güçlüğü aydınlattığı yemyılınları, buralın tutmuş varillerin ağzından akan yasaıklı diller gibi ürkekçe uzanan alevlerin yarım yamalak aydınlattığı torbacı yüzlerini, içini kedilerin mesken tuttuğu lastiksiz küllüstür arabaların arasından geçtik. Bazen evlerin içinden, oradan geçiyor olumsuz olağan bir şeymiş gibi bizi umursamadan yerde oturmuş televizyon izlemeye devam eden ailelerin önünden geçtik. Camsız pencerelerinden buharlar taşan döküntü bir eve girdik, dev kazanlarda fokurdayan karakabuklu midyeler gördük, suyunu çekmiş iç piyaların kokusunu aldık. Kazanları karıştıran yivli tübentli kadınları siyah incilere benzeyen gözleriyle bize bakıldıkları hissettik. Her evden başka bir sökağa çıktı, her sokaktan yeni bir eve girdik. Firat denilen adam, ya peşimize bir sivil takiri korusuyları ya da direkt bizi yönlü ögrenip Xalo'na yerini ihbar ederiz endişesiyle olacık garp bir tola belirlenmişti, dönüp duruyorduk Tarlabay'ında.

Firat değışik, daha aydnık bir sökağa çıkardı bizi. Sökağa bakan evlerin cumballarının birinden sarkan bir genç kız sofrası örtüsü sikiyordu. Kollarının altından sıyan işiği toptanla transparanlaştıyormuş, sütyensiz göğüslerinin silueti aya tutunuyor, devrilmiş bir türbe kubbesinin kaza gölgesine benziyordu. Üzerimize ekmeğin kırntıları yağıyordu. Döndüm Yahya'ya baktım. Yine bizi atlındın, yine tedinrin gülmüşüydü. O da tank olmuştuk hadiseye. Sanat okumamın güzel tarafı buydu işte. Çabuk uyanıyorduk incelece.

Sökağın sonuna doğru ilerledik. Üzerinde kırmızı boyayla "ACIKUL" yazan bir duvarın önünden geçtik. "Burası Geldik!" dedi Firat! Şöyle bir genleşip binaya baktık. Ürperekti. Ne fark edilecek bir detay, ne seziyecek bir incele, ne seyredecek bir güzelliği vardı. Bir virane binaydı karışmazdaki. Asıl şaşıp ilerinden zorla alınmış, yağmalanmış, yakalıp hissettik, üstüne çokölüm evlere özgü o ısı, yankı hüznü nispetim. "Gerçekten acıklı" dedim. Yahya bu kez ineciyi anlamadı.

Firat'ın peşinde girdik binaya. Aşkap merdivenleri, taş duvarları, tavanları...

bucaksız Tarlabay manzaralı terasında boyuna kırmızı papıyın takılmış kangal kırmızı haybeht köpeğiyle karşıladı bizi. Havadaki çatlamış tohum kokusu burnuma bir mandal gibi takıldı. Akabinde beyaz, taklacı bir güvercin havalandı.

- Resimi okudaylar bunlar öyle mi Firat?!

- Aynen Kalo!

- Haş gelmişiziz fakirhanemize kirmen! Firat ıngallah sizi getirirken yormamışın. Birazını aldığın nehir gibidi, dolambaçlıdır.

"Yok!" dedik. "Gayet rahat geldik!"

Xalo damlalarına seslenip, bir yer sofrası organize etti bizim için. Evnacek birate getirdiler. Yeşil parkalı bir adam dik konulmuş mısır piramitlerini andıran sigaralardan sarı, kıram ettiler. Ayrıp olmasın diye içtik. Kafam ne zaman damlanırsa detaylardan boğulmaya başlıyan ben, Xalo'nu dandık perselen kapalıları dıgıne daldı gitmiş, her gülüşünde daha çok beliren mor dişleterine takılmışım.

- Sormas ayıp, dişleri nerede yaptırınız Kalo?

- Burda kirmen!

- Burdam?

- Ne burda! Doktor arkadaşda o sizin gibi misafir ettik.

Öyle yaptık! Neden sordun benim babam?

- Ne! Yok. Çok hoş almış! Çok yakışmış size, o yüzden.

- Baş taccun!

- Sağ olmusiz del!

Muhabetimden pek memnun kalmayan Xalo cıgarasından sert bir nefes çekti ve sadece geldi.

- Sımdı kirmen!.. Şu güzeline manzarayı görüyorsunuz. Bu manzara böyle geliyor, geliyor, şu duvarda bitiyor. Duvar manzarayı kesiyor. Ben istiyorum ki manzara bu duvarda devam etsin. Bunun boydan boy manzorasını! Yalnız mı Firat?!

- Doğrudur Kalo!

Herhalde sulukuru karıştırmamın etkisi, nasıldolu bilyorum, birden eşsiz bir fikir bulmuş gibi yükselttim sesim!

- Aslında duvarı ykırabilirsiniz! Bu da bir çözüm mesele!

Alabildiğine sessizlik.. Bir müddet durduk öyle duvara bakarak. Sonra Kalo Firat'a döndü. Beni göstererek "Yar bu sikiş ne diyorFirat! Nerden buldun bunları! Al, topla götür yav şu deneyden bir kaza çıkmadan elimde! Sanıkibana çözüm ortağı pezevenk!" dedi.

Firat bizi nazikçe paketiyle, Tarlabay'ın arapsabanukukolu nemisokakalarnıbraktı.

- Wan sen ne boğboğaz bi yavpak çıktın arkadaş! Bıçaklanabilirdik orda! Allah korudu resmen ya!

- O deşizle! Kafam çok güzeldi ben dost!

- O deşizle Kalo!

Tarlabay'ında kaybolduk. ✱

Bir zamanlar genç ve yakışıklıydım. Bir film seyrettim.
Adını hatırlamıyorum. Rahibin kadını öpüştü sahne dışında
hiçbir sahneyi hatırlamıyorum.

İLHAMİ
ALGÖR

ÖPMEK, ÖPÜŞMEK, FALAN FİLAN...

Bize bir girizgâh lazım. Mesela, "Ben o şebale saçlara / O ay o hilal
Başlara / O süzme bal dudaklara / Öpüp öpüp oydumadım
(Tarkan) zari bir "Annem çok küçükken öldü / Beni öp, sonra doğur beni.
(C. Süreya)

C. Süreya soyadı vaktiye iki adet "y" harfi ile yazılırdı. Sonra bir gün
bezaft kendisi "y" harfinin birinden vazgeçti. İki ucu biralıyorum:
Üvercinka. Vazgeçilen harfi, bir arkadaşım kendi adına ek harf olarak aldı.
Az sonra...

Bir zamanlar genç ve yakışıklıydım. Bir film seyrettim. Adını
hatırlamıyorum. Rahibin kadını öpüştü sahne dışında hiçbir sahneyi
hatırlamıyorum. Galiba film ispanya'ya Savaş yılları veya hemen
sonrasından söz ediyordu. Güzel bir kadın, taradadı bir kışe bahçesine
geliyor. Bahçe dedikleri küçük bir bostan. Su kuyusu var, kuyunun su
dolaba var. Hani at, ejek bağlayıp su çektilerini sitem...

Kadın sevdiği adamı arıyor. Yolu, tıyasa kilisesine düşüyor. Rahiple
konuşuyorlar. Rahip sıyah uzun etekleri ayak bileklerine inen sıyah içinde.
Vucudu sarı çok düğmelik kara bir göysü. Kadın, yazık tıril bir obise, genç
kenarı zari bir sapka ile keleşebek gibi. Konuşuyorlar bir rahip birdenbire
kadını öpüyor. Anlaşılabile, kadın çok hoş. Sanyelik bir dudak teması
fakat gırnâş filonin rahibe geri gelmesine yetiyor. Dağlayır rahip,
kıvrıyor, yancıp ve kendini doludı beygiri olarak kuyı koluna
sunuyor. Azap olsun, caza olsun diye. Halbuki bence Allah
orta bir şans vermişti. Anladım...

Arkadaşlarımdan "öpüşmek" üzerine bir paragraf
karamalarıma rica ettim. Hatır kullandım yanı.
Arkadaşlarımdan biri Süreyya Evren. (Bakınız, 3. y
harfinin hikayesi nasıldır da satır aralarında gıcıkla oluyor).

"Öpüşmesi ek 1970lerde TRT televizyonundan yayımlanan
filmlerde öpüşme sahnelerinde gözdeğin kapatılmasından
hatırlıyorum. Sonra öpüşme sahneleri gelince kendim gözetimi
kapatırım. Hâlbîki âdâ gözdeğin kapalı olabilir. Doğruya yaklaşıp
öpüştiğimizi zanettik ama acaba ne oluyorduk? Kısaca girmek.
(.) Modern ateli öpüşme sahnesi imgesini Rodin buldu derler. Hani
İkinci Dünya Savaşı sonrası Paris'te öpüşmeler, tutkulu Hollywood
filmlerindeki erotik öpüşmeler İlahi hepâ Rodin'in Öpüşme'indeki
beden hareketlerine biza alırmı? Rodin'de halbuki Öpüşme'deki
'öpüşme' için Dante'nin İlahi Komedyası'ndaki yâsak ekı İlahımarları
Paolo ile Francesca'yı model âliriz. (...) Ama her öpüşme İlahi'nin
bir başla öpüşmeden âli ve sonrası dek gider bu. Meşhur öpüşme
arasında Paolo'nun da elinde yazık âşkılar için ilham âldığı başka bir
kâğıt vardı. Öpüşmenin tuttuğu kitap önümü demek ki. Hos, Marcel
DuChamp Öpüşme'nin eskiz versiyonunu yayıngında Paolo'nun kitap
tutarı elini değil, diğer elini hareket ettirmişti."

Ara sıcalık: Sovyet sosyalist öpüşkisi

Eptik, kardeşlik ve dayanışmanın bir sembolü olarak sosyalist kardeş
öpuğu, 19. yy ortaları ile sonu arasında ortaya çıkan üç hareketlin
dönüşük ve çoklu âdâsıdır. (...) Sosyalist kardeş öpuğu, Komünist
ökeleri liderleri arasında törensel bir selâmlaşma dönüştü.

Diğer arkadaşım Vedat Özan, "O kim" diğ
Bu da sürprizime, kayışime olsun.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

"Ganip bir kavram öpüşmek. Statik değil, devamlı değişiyor. O kadar farklı
niyet ve duygular içeriyor ki, sınıflara ayırmak gerekilebilir. Romalar
yayımlar zaten bu ayrımı ve üç kategori altında farklı kelimelerle ifade
etmişler eyleme. Öcülum, bir anne veya babanın çocuğunun yanak veya
elinden seçilme öpmesi, basım, eşlerin aşk dolu öpüşmesi, konuşarak
dâvum, bir önceki isimlendirmenin açıklamasındaki aşk kızzarak
yerini cimselleğe terk ettiği, "ateşli" diyebileceğimiz öpüşme. (...) Genelde
söylenen, öpüşme ile karış cinsin biyolojik yapısına ilişkin sinyallerin
bilinçdından da olsa saptanabildiği, bu yüzden de mümkün mertebe
fazla veri toplayıp urreme kararı verebilmek için dilin de işin içine dâhil
edilecek koku duyusunun yanına tat duyusunun da konduğu yönünde.
(.) Ağzdan öpüşmede milyonlarca bakterinin taraflardan birinden
diğerine transfer olabildiğini düşünürsek, bu pandemi döneminden sonra
bu işler ne yöne evrilecek, öpüşmelerin bir kısmı nelerle değişecek, hangi
yeni eylemlere yol verecek, henüz bilemiyoruz. Dedim daha başta, ganip
bir kavram. Statik değil, sürekli değişiyor."

Ara sıcalık: Fırenc kışs

"Keti! atesleden! Küçülsü-kebl arası zamanlamamı ydır. Su kaynağındı
dönüşüm olurum. O aralıka küçük şimşirler yazılırın. "Küçük işler
yapılın adınımlı, kuşmeza pantolon, ayışmeza çorap giymek."

Nitekim döndüm, şindi kalve içelim. Fırencpires dediklerinden. Bir
de Fırencşş var. O buraldıya yok. Yar işe eğer, bana yok. Bir gün
oku diye umut ediyorum. Etmesem de olur. Belki de daha iyi
olur. İnsan hafızı. Nedir o alttan altta derinden, asana kendini
elsık, tamamlanmamış hissettiren şey?" ("Görmeyişin kitabı
olmuş çekmiş bir tarafını koparmış" adlı eserden; nam-ı diğer
Hali Kirpi.)

Ara sıcalık: Diyanet ne der?

"Öpüşmek ya da eşinize sarılmak şayet nefsinize
halâmetiniz orucu bozuyor. Ancak bekarların sevgisine
sarılıp öpmesi ya da elini tutması orucun bozulmasına sebep
oluyor. Kışın hanımını öpmek, elle tutmak, ölmek gibi
durumları orucu bozmaz."

"Kıy" ile kastokunan, erkek buradı. Hanımın beyni öpmesi, okması
durumı âlida gelmemiş. Hakkatın diğer yanıy çok sayılır. Buna halk
arasında realite terbiyesi okuluşu denir veselemler.

Sema Aslan katkısı. Öpüşme Cini

"Öpüşme enik çok sayıdaki yerel cinslerden biridir. Öpüşmeyi çeşitli
motiflerin bakanlığı (tâhite öpüşme, dâğıhık öpüşme, çeşitli nedenlerle
uzun süre öpüşme, öpüşme öncesiâde hisyheylek geçirme) anlatılır
yokluşâ izledikimizde rahatsızlık gerektirir ki, bu cinsin görevi mubadelede:
Bazen açlık bızın eğıretimlerinde, cinin girdiği ede yapının bir
değil toklutan söz edile. Korkularını, sırlarını, merak ve hikâyelerini
mubadele edildığı bu mütlerde bir diğer motif de cinin gözü ve etbâsını
kendî okluklarıyla dercederinden savayıldır. En korkusuz olanları
"Küçümek birşey, sâriki nef" diyerek öni kavşaya çâkırken, bir kısmı
da cılı bir işin altında belnir ve "fâri" der, "Küçüretik, cıddiye âluraya
değmez." Oysa öpüşme cini, her şeyin başlangıcında durur. Korkuları,
sırları, merak ve hikâyelerini mubadele eder. Bazen öpüşenler arasında,
bazen öpüşenleri gören uzak izleyiciler arasında."

Gökdeniz ve Sıkıma Üzerine",
Adam Phillips, Ayrımı Yay.

1. HAMLE

Sunuş: Cemal Yardımcı

Gündelik siyaset ve yaşamın hayhuyna kapılmanın hayatın genel örgütleniş üzerine düşünmek ten uzaklaşmak gibi ağırca bir maliyeti de var. Neyse ki, birileri gündelik olanın cazibesine kapılmayıp, insanın genel serüveni üzerine düşünüyor. *Başkası Adına Konuşmanın Haysiyetsizliği*, kimi 'ağır' metinlerin rehberliğinde daha özgür ve eşit bir hayatın imkânlarını kurcalıyor. Kaçırmanızı dilerim.

Mesut Yeğen

'Bilgi İktidardır', demesine rağmen neden sürekli kitap yazarak bilgi ürettiği Foucault'ya sorulduğunda, 'bu paradoksa yaşamayı öğrendiğini' söylemişti. Aynı paradoks 'Öteki' kavramı için de geçerlidir: Adına konuşmadan 'Öteki' başka nasıl gündeme taşınabilir? *Başkası Adına Konuşmanın Haysiyetsizliği* sessiz kalmak tansa bu paradoksun tehlikelerine de işaret ederek düşünmeyi ve yaşamayı deneyenler için yazılmış bir kitap.

Bölent Diken

Ömer Faruk

BAŞKASI ADINA KONUŞMANIN HAYSİYETSİZLİĞİ

İnsanoğlunun binlerce yıl süren yolculuğunun sonunda varılan yer sürekli (iç/dış) çatışma, adaletsizlik üreten bir toplumsallık, seçilmiş tek adam rejimleri ve doğanın insafsızca tahribatıdır...

Ömer Faruk bu küçük ama yoğun denemesinde sorunun kökenlerine iniyor ve her kişinin doğasından gelen farkı yaşamamasını (bir) neden olarak saptıyor. Parmak izi, ses tonu, gözbebeği, yüz ifadesi her kişiyi diğerinden farklı kılmaya rağmen her kişinin kendi hikâyesini edinme ve yaşama hakkının gözetilmemesini temel sorun olarak işaret ediyor. Bu durumu dikkate almayan düşünce modellerine göre oluşmuş toplumsallıkların çatışma ve düşmanlık biriktirdiğini belirtiyor.

Ona göre kişinin kendini ifade etmesine imkân tanıyanın bütün 'adına konuşma' mekanizmaları ve 'düşünce' adına bu durumu savunan hamaset yükü lakirdiler tahakküm üretir; kişinin dünya olma (= kurma) (= yaşama) hakkını gasp eder ve haysiyetsiz bir karaktere sahiptir. Kanaat önderlerinin, siyasi liderlerin her akşam televizyondan yüzümüze kustuğu safsataların 'düşünce'yle hiçbir ilgisi yoktur; haysiyetsizliğin, başkasının acısından haz duymanın, özsavğı ve içgörü yoksunluğunun itirafıdır.

Yazar salt bu durumu saptamakla yetinmiyor, önerilerde de bulunuyor... Yöneten yönetilen ayrımının geri dönüşsüz bir biçimde ortadan kalkması için öncelikle "küçük bir devlet olarak" varlığını sürdüren zihnimizi özgürleştirmemiz, yeni kavramlar icat etmemiz, böylece düşünenin düşünceye hükmetmesinin önünü açmamız gerektiğini belirtiyor.

Yoğun ve etkileyici bir düşünce hamlesi...

2. HAMLE

3. HAMLE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

645dukan.com

SELÇUK
ALTUN

Küresel kültürazarı: Louis-Ferdinand Celine "Rigadoon" adlı yapıtını
bitirip ertesi gün (01.07.61) öldü; ertesi gün Ernest Hemingway intihar etti...

KESTANECİ RUHLU KİTABEVLERİ

"Murat Menteş için" 5285- (S)ÜSSÜZ!

5281- Bağlarbaşı'ndan Üsküdar Meydanı'na inen gizemli Gazi Caddesi'nde, kaldırım kenarında yalnız başına (Zamana direnen mezar, "Selamsız Baba Hazretleri" ne aittir. Üzerindeki iğreti bizi levhasında: "Hazretin ikamet ettiği mekân burasıdır. Bu caddeden Üsküdar'a inerken sağına soluna bakmaz daima önüne bakar, kimseye selam vermezmiş. Halkta bundan rahatsız olup bir velyet durumu anlatıyor. Hazret kendisine gelen bu zata; beraber Üsküdar'a inelim der, yolda yürürken yanında gelen zatta kimseye selam vermez. Selamsız Baba Hazretleri sorar: "Efendi kimseye selam vermediniz. "Efendim, insan göremedim bunun (için) selam vermedim, der. "Selamsız Baba da, biz yıllardır bu hali yaşadığımız için selam vermiyoruz, der.

(Bir başka menkıbede Hazret, selama duranları çeşitli mahlukat olarak görür. At, katre, merkep, kedî, köpek gibi hayvan suretlerine girmiş olarak görür) yazıldı. Mustafa Özdamar'a ait işbu levha geçen yıl kaldırıldı; yetersiz Türkiye yüzünden ise katilyorum.

5282- Şairlerin şairi Louise Glück'le Nobel ödülünü aldıktan sonra Yale Üniversitesi'nde yapılan şöylesiden alıntılar:

"Dört veya beş yaşında Shakespeare sonnet'leri okumaya, yet yaşında şiir yazmaya başlamışım. On beş yaşında ilk şiir kitabı için yayınevlerine başvurudum, reddedildim. (Robert) Lowell ve (Sylvia) Plath'ı keşfettim. Onlardan birine hâlâ taparım. (John) Keats ve (Emily) Dickinson'ı tekrar tekrar okurum. Iris Murdoch'un romanlarını da yeniden okurum. Gençliğimde katıldığım bir şiir etkinliğinde en çok (John) Berryman'den etkilendim... Şiir dinlemek zordur; müziğine odaklanırsanız anlamı, anlamı odaklanırsanız müziği isiklersiniz."

5283- "Kısa Kısa Kıssas"ndan - Enis Batur: "Masam üstüne bıraktığım gözluğumun camına yansıyan pencere görüntüsünün içinden hızla geçiyor bir kuş. "Gümüşsuyu'ndaki "Konuşma Kulübü" İngilizce konuşma alanları kazandırmak merkezizmiş. Haftada beş gün görüşüyor Mıralay Şefikbey Sokak'ta, sonunda, orada bir "Susma Kulübü" açmaya kalkışabilirim bütün illerde.

5284- Birkaç yüz tane satmış, hakkında tek yazı çıkmış ve illan vermiş kitaplarıdır, mürekkep bir kütüphaneye...

5286- Küresel kültürazarı
Fransız yazar Henry de Montherlant (1895-1972) siyanır içip, ardından tabancasıyla intihar etti. Antik Roma tutkunuydu, vasiyeti üzerine iki yazar arkadaşını her kolpektörden küllerini Colosseum ve Tiber'e serptiler. / Onlardan bir Gabriel Matzneff'i (doğ.1936) 2020'de saklandığı yerde yakalandı, pedofili şüphesi nedeniyle yargılanacak. / Bir türlü Nobel alamayan yazar Graham Greene'nin Truffaut'un "La Nuit americaine" adlı filminde küçük bir rolü vardı. / Louis-Ferdinand Celine "Rigadoon" adlı yapıtını bitirip ertesi gün (01.07.61) öldü; ertesi gün Ernest Hemingway intihar etti. / "Yoksul bir adamın her arzusu, ceza gerektiren bir suçtur." - Celine...

5287- Gazeteci ve yazar Hugh Pope İstanbul'da görevliken İstiklal Caddesi üzerindeki, tasarımlar mimar Giulio Mongeri'ye ait albenili bir binada oturdu. Ona bazen caddenin başından beğenim puseti sürenken rastlardı. (Acaba hâlâ İstiklal Caddesi'ndeki binalarda yaşayan kalmış mıdır?)

5288- "Anadolu Halk İlaçları"ndan - İsmet Z. Eyuboğlu, 1987:

SELAMSIZ BABA HAZRETLERİ

Hazretin ikamet ettiği mekân burasıdır. Hazret, Bu Caddeden Üsküdar'a inerken sağına soluna bakmaz daima önüne bakar, kimseye selam vermezmiş. Halkta bundan rahatsız olup bir velyet durumu anlatıyor. Hazret kendisine gelen bu zata; beraber Üsküdar'a inelim der, yolda yürürken yanında gelen zatta da kimseye selam vermez. Selamsız Baba Hazretleri sorar; "Efendi kimseye selam vermediniz. "Efendim, insan göremedim bunun selam vermedim der. "Selamsız Baba'da biz yıllardır bu hali yaşadığımız için selam vermiyoruz, der.

(Bir başka menkıbede Hazret, selama duranları çeşitli mahlukat olarak görür. At, katre, merkep, kedî, köpek gibi hayvan suretlerine girmiş olarak görür.)

(Kaynak: Mustafa Özdamar)

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Selamsız Baba'nın mezarından...

Göz Ağnsını Gidermek

1. Göz çevresine koyu kırmızı boya sürülür.
2. Kız çocuğunu emziren bir kadının sütü ile boya karıştırılarak ağrıyan gözle damlatılır.
3. Karaciğer ile hayvanların içiği karıştırılır, bir merhem niteliği kazanınca gözle sürülür.
4. Göze yumuşak tozlu su ya da limon suyu damlatılır. Göz çevresi limon suyu ile oğulur. Ancak limon suyunun çok koyu, keskin olmaması gerekir.
5. İlk su ile gözükandır.
6. Hocalara keskin soluklu cinslere okunur, üfleni gözü ağrıyan kimse.

5289- Kitap önerileri:

Fahşeler Hayatı ve Reddet-i Ahlakıyye - Mustafa Galib Baysanî (Haz. Yücel Yiğit, Yasin Özdemir, Lbra / Almanya Mektupları - Halit Z. Uşaklı (Haz. Özgür İdes), YKY / Feder Ya Da Paragöz Koca - Stendhal (Çev. Fevzi Akıoğlu), K. Kütür / Göküzünün Derisi - Elena Poniatowska (Çev. Beyza Fırat F. Gonzalez), Dublinsk / Sinema II Zamanı-Henri, Gilles Deleuze (Çev. B. Yalim, E. Koyuncu) Norgunc / Ben O Çiçek Açmış Erik Ağacıym - Zahrad (Çev. Sesi Antikacıoğlu), Sözcükler / Klara Milic - İ.S. Turgenyev (Çev. Oktay Rifat, Erol Güneş), YKY / Kadıköy Sevgili - Ahmet Erol - Epsilon / Şairin Bavulu - Haydar Ergülen, Edebi Şeyler...

(Turgut Yev'in kitabını çevirmenlerden biri Oktay Rifat olduğu için aldım.)

5290- Türk futbolunun sembol isimlerinden ve nitelikli yorumcu Metin Tekin'in, atı sanatısı oğlu Emir Tekin'in söyleşinden (Hürriyet Pazar, 14.03.21)

Soru: Başbakan Türk futbolunda çok önemli bir isim. Futbola aranız nasıl? Emir Tekin: Hiçbir zaman ilgili olmadım. Hiç anlamıyorum ve kabiliyetsizim. Ayaklardan ziyade eller konsunda biraz daha kabiliyetim. Fakat koyu bir Beşiktaşlıyım. Beşiktaş'ın ruhuna da düşünse de ağışım. Bir gün yurtdışında arkadaşlarımla Beşiktaş Müzesi'ne gittik. Babamın müzedeki formasını görünce çok etkilendim. Onun bir cama için ifade ettiklerini gördüğünüz zaman çok saygı ve onur duyuyorsunuz. Her şeyden önce muhteşem bir babadır. Yargısızdır, demokratır, çkar için kendini değiştirmez. Dürüsttür ve çok şefkatlidir. Babamın ikinci evliliğinden bir kardeşim de var. Hepimiz birbirine ağışız.

(Metin Tekin ve eşi milli voleybolcu Doğa Tekin, site yazarı bizi çok iyi severdim, okurumdur. Fenerbahçe'ye taşınacaklarını öğrenince üzülmiştik. Fenerbahçe'mizin unutulmaz başkanlarından Aziz Yıldırım'ın "Bir gün herkes Fenerbahçeli olacak" sözü hatırladılar. Metinle vedalaşmadık. Doğa ile selam yollarına "Aziz Yıldırım"ın dediği gibi sonunda biz de Fenerbahçeli olduk." demiş.)

Maarif Vekâleti için Türkçe'ye çevirmiş. Bende ki nüshayı (Hayvan Çiftliği) eski Türkçe ile "Kâzım Evlat" diyerek imzalamış. Kâzım evlat; doktor, yazar ve İstanbul Üniversitesi eski rektörü Prof. Dr. Kâzım İsmail Gürkan'dır (1905-1972). Kitap trajikomiktir, "Yeni Amerikan Edebiyatı2" olarak kategorize edilmiş. Prof. Dr. Halide Edip Adıvar, İstanbul Üniversitesi, İngiliz Filoloji Kürsüsü Başkan'ydı.

5296- "Para yerine edebiyata önem veren bir yayınevi anıyorm; çünkü ben edebiyata değil de paraya inanırım."

Cyril Connolly (1903-1974)

5297- In(a)ge-a = İmgele

5298- A.B.D.'nin önemli romancılarından Philip Roth (1918-2018) eski akademisyen ve araştırmacı yazar Blake Bailey (doğ. 1963) yaşarmöyküşünü yazmakla görevlendirir. Ondan

beklentisini tek kış (şa cümleye sığdırın: "Beni tedavî etmeye kalkma, ilginçliğini göster." "Philip Roth, The Biography" kitabı üstâdan ölümünden üç yıl sonra, ilkbaharda piyasaya çıkar 900 sayfa bulan kitaptan 50 bin adet basılır ve olumlu eleştiriler alır. Kitap henüz 7500 adet satmışken Anglo-Amerikan kitap dünyası bir haberle sarsılır; yazar Blake Bailey bir ırz düşmanıdır. Akademisyenken ortaokulu kızları taciz etmiş, 2000'lerin başında edebiyat dünyasından üç genç ve kurumsız kadına tecavüz etmiştir. Kendisi bu suçlamaları inkâr eder ama yayıncısı kitabın dağıtımını derhal durdurur, diğer projelerini iptal eder. Edebiyat âfâkı sözleşmesini fesh eder. Yayınevi, Bailey'e ödediği avansı tamamla bir parayı, kadın davalarına odaklanan derneklerle başlar.

(Bu maddeyi yazarken kalma Kitabtan'mızın t(a)ccisi H.A.T. geldi; geçen yıl taciz ettiği tüm kadınlardan özür dilemiş, ertesi gün olayları inkâr etmişti. Bir bilenden duyduğuma göre roman yazıyormuş. Bu işin şairi, "Türkiye'de her şey olurur, ama rezil olunmaz" olmalıdır)

5299- "Biz kadınlar poşet çay gibiyizdir. Kendimizi kaynar suya bulana dek gerçek gücümüzü bilmiyoruz."

Eleanor Roosevelt

5300- 0106.21 tarihli Hüriyet Kelebek'in Astroloji bölümünde Aygül Aydın aslan burcu için, "Yeni bir başyara imza atıyorsunuz. Sorumluluğunuz üzerine aldığınız her konunun üstesinden geleceğiniz güce sahipsiniz. İş hayatınızın yenilikleri sizi daha umutlu bir geleceğin parçası yapacaktır" diyorur. O gün ikinci vakti Londra'daki yayınevinden, "Aynılık Çeşmesi Sokak"ının İngilizce çevirisinin (Farewell Fountain Street) yayımlanacağı müjdesi geldi. Ayıldır bu haberi bekliyordum.

BURT BRITTON – BİR BÜYÜK BİBLİYOFİL

Burt Britton (1933-2018) dünyanın en heybetli sahafı Strand'ın (828 Broadway, New York) bir efanesi çalışıyordu. Karizmatik, gizemli ve bilgeydi. Fırsat buldukça okumazdı. Yazar, şair, akademisyen ve sanatçıların dostuydu. Onları gece hayatında da yalnız bırakmazdı, filmlerde küçük rolleri çikmiş, bir sanatçıyı açp batarmıştı. Hayatın her anının tadını çıkarmaya karar vermiş bir nüktedandı.

1965'te aklına esti, yazar Norman Mailer'e bir otoportresini yaptırdı. Bu bir tutkuya dönüştü, on yıl içinde 1200 yazar, şair, çizer ve sanatçıya otoportrelerini yaptırmıştı. Bu emsalsiz görsellerin altı yüzünü 1976'da "Self-Portrait, Book People Picture Themselves" adıyla bir kitapta topladı. Aykırı bibliyofil, görselleri 2009'da bir özel müzayede ile sattı ve kitap dünyasından çekildi.

KÜRESEL OTOPORTELER

Sevmek nedir biraz öğrenin. Önce bir yapıya, yağmurun yağışın sevin, sonra da o bir tek yapıyağın size neler öğrettiğin, yağmurun kışında neler yarattığını düşünün anlayabileceğiniz bir insan sevin.

Truman Capote

5291- Erkekli korgeneral ve milletvekili Kemal Doğan (1879-1951) Atatürk'ün en güvendiği silah arkadaşlarındandı, 1919'da Samsun'a birlikte çıktılar. Eski İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan'ın eşi ve aktivist Reha İsvan, Kemal Doğan'ın büyük kızındı. Küçük kızı Ayfer Neyzi ise öncü akademisyen ve bürokratlardan rahmetli Nezi Neyzi'nin eşi. Ayfer Hanım birkimli bir site konsumüz ve saygı duyduğumuz bir büyüğümüzdür.

(Ayfer Hanım'ın damadı kadim dost Sezgin Noyan'a selam olsun; kendi romanları ve Kitap için içtiğim safarilerde bana yoldaşlık etmiştir.)

5292- Keşke Salih Bolat "küçük İskender Şiirinin Kültürel ve İdeolojik Boyutu" başlıklı eleştirisini, k. İskender sağ iken yazmış olsaydı!

5293- "Rahibinden Satılık Kilise"den – k. İskender, 2006
-Zamanla hatasız yapma kahraman ol
-Şiir, insanın define haritasıdır. Üsluplğındında define sandığını kendisi açıyor.
-Her Rimbaud büyüyenine Verlaire olur.
-Kalbin, halkların zaferleriyle kafiyedir.

(k.İskender çok önemli şairdir; düz yazıları da şirsieldir.)

5294- "Derdeste"den – Ferhan Şensoy, 2021: ankara'ya kar yağıyor
dün geldim bugün İstanbul özlemi hü kitapçılarda kitaplarını sordum tanımyorlar fakiri kitapların olduğunu biliyorlar bana bu kalem ve kimi dosya kağıtları satılır defter yokmuş kitapıda çok kitap da yok zaten kitapların çok kırtasıye bulunduran kestaneci ingiliz kitabevleri

5295- İngiliz yazar George Orwell'in kült k. "Animal Farm" (Hayvan Çiftliği) kitabı.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantepe.org>

OSCAR WILDE MERHMET, KIRIK KALBE GIRER ANCAK

yazan: Murat Montes - çizen: Hakan Karatas

Trinity College,
Dublin, 1873...

ÖĞRETİM SİSTEMİ
BÜYÜK SANATÇILARI VE
DÜŞÜNÜRLERİ ANLAMAYI
SAGLAMİYOR.

OKULLAR
NASIL OLMALI?

OKUL, MUHİTİN
EN GÜZEL MEKANI
OLMALI...

ÖYLE Kİ ÖĞRENCİLER,
OKULA GÖNDERİLMEMEKLE
CEZALANDIRILABİLMEYİ.

1877, Oxford
Universitesi...

DÜĞAYI
ÖNEMSİYORSUNUZ
FAHAT SANATI İSTİYİN
TUTUYORSUNUZ.
NEDEN?

SANATI ANLAMADAN
DÜĞAYI SEVEMEYİZ.
SANAT, KIRILARDAKİ
HER BİR ŞİŞEĞİ
DEĞERLİ KILAR.

1882, New York...

SİZ
GENÇLER,
KURUMSAL
PUTLARI
YIKMAYACAK
MİSİNİZ?

YOKSA ONLARIN
AHLAK ADINA TELHİN
ETTİĞİ ZIRVALARI KABUL
MU EDECEKSİNİZ?

KENDİ ADIMA
KALABALIGA
KAYMAYAN SA
BİR İSTİSNA OLMAYI
GÖRE ALABİLİRİM
MİSTER WHITMAN

AHLAKA VURGU YAPIP DA
KALPSİZ, İNSAFSİZ, KİNDAR,
ODUN KAFALI VE İNSANLIKTAN
NASİPSİZ OLMAYAN HİÇ
KİMSEYE RAŞTAMADIM.

1891,
Londra...

ROMANINIZ OLACAKTIR SİZİ,
FAKAT YAYINLANDIĞINDA "FİZİL,
KOKUSUNUS ZEHİRLİ..." GİBİ
SÖZLERLE NİTELENDİ.

AHIKAĞA UĞUN OLAN
YA DA UĞUN OLMAYAN
KİTAP YA İYİ YAZILMISTIR
YA DA KOTU YAZILMISTIR,
HEPSTİ BU.

BİR ERKEĞİN
GÜZELLİĞİNDEN
ETKİLENEN ERKEKLERİ
EPELİCE KÖNÜLLETTİĞİNİZ
KİTAP TEKİ GÖRDÜ
KİTAPINIZ.

EVET.
ESKİNSEL AŞK, AŞKIN
DİĞER BİRLİMLERİ KADAR
HAYATİYETİ GÖRÜNDÜR
BANA...

1895, Haymarket Tiyatrosu, Londra.
İdeal Bir Koca'nın primiyeri...

EVLİSİNİZ
GÖÇMELERİNİZ VAR.
BİR ADAMIN BİR KADINI
SEVMESİ HAKKINDA NE
DÖYERSİNİZ?

ERKEK KADINI
BİR KEZ SEVİMSİSE
ONUN İÇİN HER ŞEYİ
YAPAR. SEVMEME
DEVAM ETMEK
HARCINDE.

1896,
Reading Zindanı,
Berks hiri...

ESPİRİTUEL, ALAYCI,
OKURKARINI GÜDÜREN
BİR YAZAR SİNİZ. BU
NEŞANIN ADRESİNDE
ACI'NI GİZLİ?

AKILLI KİŞİLER
İSTER İSTEMEZ
UZGUNDUR. KALP
ZATEN KIRILMAYA
YARAR...

KORKUNC OLAN
İNSANIN KALBİNİN
KIRILMASI DEĞİL,
TAŞLASHMASTIR.

PEKİ... K'YAK
KALP BİRİSE
YARINIR MI?

RESNİLİKLE EVET.
MERHAMET, KIRILMAĞE
GİRER ANCAK.

ÖFKE?
ÖFKELENMİYOR
MUSUNUZ?

HAYIR. KALBİNİ
OKUR OLMASA BİRDÖK SÖY
İDRAK EDEMEZDİM.

Kasım 1900, Hotel d'Alsace, Paris.

TOPARLANMALISINIZ
USTAT... HAYAT GÜZEL.

YOO... HAYAT
KUSURLUDUR
MİSTER MENTES...

FELAKETLER HEP YANILIS
KİŞİLERİN EŞİNA GELİR...
HER ŞEY YIL FİSKAL UDUN YA DA
KİSA SÜRER. VE İNSAN
HEP YARALANIR...

OSMAN
PALABIYIK

Yer aldığı dizi, film ve tiyatro oyunlarına kattıklarıyla daima ilgiyle takip edilen **YİĞİT ÖZENER** ile pandemi, oyunculuk ve geçtiğimiz aylarda başladığı podcast serisi **Dünyalar! Sanat Gezegeni İyileştirebilir mi? üzerine** konuştuk...

CEVAPLARIN DEĞİL, DOĞRU SORULARIN PEŞİNDEYİZ

Pandemide birçok şeyden mahrum kaldık, yakın zamanda biraz daha özgürlüğümüze kavuşmaya başladık. Mahrumiyet ile özgürlük arasında neler gözüklecektir. Bu süreçte?

Bu biraz da özgürlük tanımını nasıl yaptığımızla alakalı sanırım. Özgürlüğü istediğimiz zaman, istediğimiz şeyi yapabilmek olarak tanımlarsak, zalimliği önünü açarız. Bence, insanın kendine yabancılaşması, bireyselleşmesi, kendinde diğer canlılara hınharca davranma hakkı görmesi bu tanımlamanın sonucu.

Benim için özgürlük, bireyin kendisinin ve kendisi dışındaki tüm canlıların varlığını bilincine varmasını esas alır. İnsan, sonlu bir varlık olarak, tüm canlılar gibi bir parçası olduğu doğada egemen olan belirlenmişliğe bağlı bir yaşam sürdürmelidir. İnsanın en büyük özgürlüğü ise bu belirlenmişliğin bilincinde olmasıdır. O halde, birçok şeyden mahrum kaldık diye

tanımladığımız dönem, gerçek anlamda özgürleşmeye başladığımız dönem olabilir mi? Mahrum kaldık dediğimiz şeyler, aslında ihtiyaçlarımız olduğuna inandırıldığımız şeyler olabilir mi? Bu sorular daha sık sorar oldum kendime.

Çok fazla duran birisi değilsiniz, arka arkaya farklı çalışmalarla görüyorsunuz sizi. Durduğunda yorulan insanlardan mısınız?

Aslında her şey yolunda giderken durduğum dönemler de oldu, kendimi tanıma ve hayatı anlamlandırmaya çabası gereği. Elias Canetti'nin bununla ilgili çok güzel bir lafı vardır. "Kendimi yalnız hissetmediğim zamanlarda güzel şeyler gelir başıma. Çünkü ne zaman kendimi tam hissetsem, içimde başka şeylere yer açarım. Bir yerlerde kar kürerim, gökyüzünün sarkan yerlerini onarırım, balkanları kurtarıyorum, büyüyen ormanlara maymunlar salarım. Yaptığım süreç yaşamayı hak edeceğim işler, hep böyle zamanlarda çıkar." Yıllar içinde bunun ne demek olduğunu anladım. İnsanın harekete geçmesi için cesaret, cesaret kazanması için de kendisini tam hissetmesi önemli. Son yıllarda, tempomun hızlanmasındaki, üretme isteğimin artmasındaki en önemli neden budur; yalnız değilim. Kestirme yollara sapmayan, vasatlığa boyun eğmeyen, galşan, üretken, asla umutsuzluğa düşmeyen insanlar gelip katıldı hayatıma. Onlarla birlikte, cesaretin, korkusuz olmak değil, belirsizlik, kaygı, korku, şüpheye rağmen, kendinden vazgeçmeden ilerleyebileceğimize inanmak olduğunu keşfettim. Meşgeliyim ilgili daha çok hayal kurar oldum. Bugüne kadar yerimde durmamıştım, şimdi her şeyi edebiri olmak, günün birinde

istemediğim bir şeyi yapmak zorunda kalmamakta. Oysa artık farklı bakıyorum meselemde de, hayata da. Sadece gerçekten yapmayı istediğim, kendimi üretken hissettiğim, bir parçası olmanın keyif aldığım şeyleri yapıyorum. Yarı artık sadece bedenim değil; aklım, kalbim, ruhum da durmaz oldu.

Yakın zamanda İKSV ile, hepimizin hayata katkıları önemli konuları işlediğiniz, bir podcast serisine başladınız. Dünyalar! Sanat Gezegeni İyileştirebilir mi?nin derdi nedir? Dinleyiciye neler aktarıyorsunuz podcast serisinde?

Bu podcast serisi, ruhumu besleyen işlerden. Salgın sürecinde; kendimi bildim bileli doğaya zarar vermemeye özen gösterdiğimi ama verilen zararla hiç de mücadele etmediğimi fark ettim. Bu da bir çeşit bencilik değil mi? Oysa, kötülüğü yapmamakla, kötülükle baş etmek için çaba göstermek

arasında fark var. Endişelenmekten fazlasını yapmalı, doğaya bir an önce barışmalı, kendisini iyileştirmesine yardımcı olmalıyız diye düşünmeye başlamıştım ki, İKSV kültür politikaları çalışmalarını kapsamında 'Ekolojik Dönüşüm için Kültür Sanat' başlıklı raporu yayımladı. Rapor, 'Kültür sanatın kitlelere ulaşmak, ekolojik krizi tekdüzelikten çıkarak yaratıcı bir biçimde anlatabilmek konusunda olağanüstü bir potansiyele var' diyordu. Çok yoğun bir tempoda çalışıyordum, ona rağmen içimde bir kıpırdanma hissettim. Bir şekilde bu raporun içeriğinin daha çok duyulmasını sağlamalıyım diye düşündüm. Dedim ya, yalnız olmadığımı hissettiğimde, harekete geçecek cesareti buluyordum. İKSV ekibiyle bir araya geldik, bir podcast serisi yapmaya karar verdik. Kültür sanatın farklı paydaşları ile bir araya gelelim, istatistiklerin, makalelerin, araştırmaların harekete geçiremediği dünyaların kalbine, ruhuna, duygularına nasıl dokunabiliriz; mesleki ve sektörel alışkanlıklarımızı dönüştürmek için neler yapabiliriz diye birlikte kafa yoralım istedik. Cevapların değil, doğru soruların peşindeyiz.

Hikâyeleriyle kalbimize dokunan ve hislerimizi etkileyen birbirinden değerli isimleri kanak ediyoruzsun. Şu ana kadar yayınlanan bölümlerin ardından dünyalardan harekete geçmekle ilgili nasıl dönüşler geldi?

Bir kere her şeyden önce sevgiyi ve iyiliği seçenlere sarılmak, onlarla dertleşmek, gezegenimizi nasıl iyileştirebiliriz diye çözüm aramak bize iyi geldi. Son bölümün kaydını alırken, hepimizin gözünden yaşlar süzülüyordu. Kaydı bilerek kesmedik, dakikalarca karşılıklı sustuk ve sessiz sessiz ağladık. Dinleyenlerin için anın büyümesini bozmak istemiyordum, detay vermiyeciğim. Sadece onunla her şeyi anlamı; insana aniden gelen ağlamalar, aslında her şeyin farkında olduğunum göstergesidir. Tam

İnsanların kalbine dokunan hikâyelerin gücüyle, yenemeyeceğimiz hiçbir kötülük yok.

olarak böyle oldu işte. Konuklarımız kayıt sonrası hep benzer şeyleri konuştuk; bu sohbet nasıl iyi geldi, ve çok daha fazlasını yapmak için harekete geçmemize neden olacak... Biz bu denli yoğun hissettiysek, dinleyenlerin de böyle hissetmesi muhtemel. Bir kulak verin isterim.

Sizin, dünyamızla ilgili farkındalığınız nasıl ve ne zaman oluştu?

Kendimi bildim bileli bir farkındalığım var. Nasıl büyüdüğümle ilgili sanırım. Hep söylüyorum bunu; rahmetli Hayrettin Karaca'nın çok sevdiğim bir cümlesidir: Param var ama hakkım yok! Aklınıza gelebilecek her konudaki ihtiyaçlarımız iki kere düşünür, kendimi sorgularken de hep "Buna hakkım var mı?" eleğinden geçiririm. Tüketim konusundaki bu hassasiyetimin nedeni doğaya verdiğim tahribatı da büyük oranda engelleyebilmek. Üzücü olan, Kuzey Kutbundan bile alınan su örneklerinden kot pantolon mikrofiberli çıkan bir gezegende, aslında herkes her şeyin farkındaymış gibi hissediyor olma.

Doğaya ve dünyamıza daha saygılı bireylerin yetiştirilmesi için okullarda küçük yaşlardan itibaren eğitim verilmesi bir çözüm olabilir mi?

Olmaz mı! Yaşam becerilerine özel bir vurgunun yapıldığı temel gelişime odaklanan bir müfredat önceliklendirilmeli.

Çünkü ancak bu şekilde çocuklarımız yaşadığı gezegene ve o gezegendeki her canlıya sevgi ve saygı duymayı öğrenebilirler. Müfredata ekolojik dönüşüm derslerinin eklenmesine bir de şu açıdan bakmak gerekiyor; çocuklar zaten ekolojik krizin farkındalar, sosyal medyada günlük olarak bir çok bilgiye maruz kalıyorlar. Eğer okullarda bu konuda tatmin edici bir eğitim almazlarsa, mevcut durumum üzerlerinde yaratacağı umutsuzluk, çaresizlik duygusu bir

süre sonra duyarsızlaşmalarına neden olacak. Yetişkinlerin neden oldukları bir sorun karşısındaki eylemsizliği nedeniyle kendilerini ihanele uğramış ve terk edilmiş hissedecekler.

Dünya üzerinde yaşanan krizlerde en önemli paya sahip olan küresel şirketlerin hiçbir şey yapmaması insanların bireysel eylemlerini etkiliyor mu?

Kesinlikle. Çünkü sanılanın aksine insanlar inandıkları şekilde davranmazlar. Davranışlarının doğru olduğuna kendilerini inandırır. "Onlar bir şey yapmazken ben neden yapayım?" arkasına sığınmak için büyük ve oldukça kullanışlı bir bahane. İnsanın kendisini buna inandırması da çok kolay.

Yalnız şunu da unutmamak lazım, insanlar genelde başkalarının davranışlarını kopyalıyorlar. Ve bir davranış kopyaladıklarında, bir süre sonra kendilerini o davranışın doğruluğuna inandırır. O nedenle, ne zaman ki siz bu bahane arkasına saklananları, ekolojik dönüşüm için mücadele eden ve yol kateden insanların başarı hikayelerine maruz bırakırsınız, o zaman

saklandıkları yerden çıkmak için karşı konulamaz bir dürtü hissederler. İnsanların kalbine dokunan hikayelerin gücüyle, yenemeyeceğimiz hiçbir kötülük yok. ✨

Cesaretin, korkusuz olmak değil, belirsizlik, kaygı, korku, şüpheye rağmen, kendimden vazgeçmeden ilerleyebileceğime inanmak olduğuna keşfettim.

SAHNELER

Denizim Turan

Eşyalara fiyat, insanlara değer biçilir. Fiyatı olmayan eşyaya göz, değeri olmayan insana giderken kapıyı ört deniz.

Gemide

"Bir köpek, sizin zengin ya da fakir, akıllı ya da aptal, becerikli ya da beceriksiz olduğunuzu umursamaz. Siz ona kalbinizi verin, o da size kendinkini verir."

Marley ve Ben

Birini derinden seversen cesaretlenişin, biri seni derinden severse güğlenişin.

Aşk ve Gurur

Kötü bir şeyin elceğini düşündüğünüzde çektiğiniz o, o kötü şey olduğunda geçeceğinizi aslında daha fazladır.

Rocky

İLKER
KOCAEL

Gilgamiş'in sesini bir kez duyduğunuzda,
artık dünyaya başka bir yerden bakacaksınız.

GILGAMIŞ: DÖRT BİN YIL ÖTEDEN BUGÜNE SESLENEN BİLGE KRAL

O kuldâ zorunluluk dolayısıyla kısa süreli belleğim
attığım ve sınav sonrasında yavaş yavaş zihinimin
derinliklerine doğru ittiğim birçok konunun şimdiye
ne kadar ilginç olduğunu ancak yetişkinliğimde idrak
edebildim (ve etmeye devam edyorum).

Bize dört bin yıl öncesinin Sümer
topraklarından seslenen kral
Gilgamiş'in hikâyesi, bunun en
önemli örneklerinden yalnızca
biri: Gilgamiş ile yollarımız eğitim
hayatı boyunca birkaç kez
kesişti, ne var ki belki o yaşlarda
hikâyesinin derinliğini yeterince
kavrayamadığımdan, belki onu
smaydan sonra unutulacak
gereksiz akademik bilgiler
kategorisine dâhil ettiğimden,
belki de bu derslerde
destanın can alıcı yönlerine
odaklanmadığımdan, birkaç
sene öncesine kadar Gilgamiş
Destan'ı beni heyecanlandıran
bir metin değildi.

Gilgamiş ve onunla birlikte
diğer antik metinlere yönelik
ilgim esasında birkaç yıl önce
YouTube'da Fransız düşünür
Jean Ferry'nin bu metinlerin
felsefi derinliklerinden bahsettiği
birkaç heyecan verici video
ile karşılaşmamla başladı.
Sonrasında bu videoları Çeviri
Konuşmalar ismini verdiğim
bir kanal kurup çevirdim,
o zamandan beri de bu
metinlerin peşini bırakmadım.

Öncelikle eğer henüz
okumadıysanız Gilgamiş
Destan'ının bize kadar
ulaşabilmiş parçalarını baştan
sona okumanızı öneririm.
Alanının en büyük isimlerinden
Jean Bottéro'nun Akkadcadan
Fransızcaya yaptığı açıklama
çevirinin Türkiye piyasada
mevcut. Kil tabletlere çivi
yazısıyla işlenmiş metnin bire
bir çevirisini şir biçiminde
okumak; yani kim bilir kaç bin
yıldır ağızdan ağza aktarılan ve
ancak dört bin yıl önce yazıya
aktarılabildiği bilgelik hikâyesinin
bir parçası olmak gerçekten
heyecan verici hatta neredeyse
büyüleyici bir deneyim.

Gilgamiş Destan'ının derinliğini şu birkaç
satırda anlatabilmem mümkün olmasa da
destanı okumaya karar verenler için küçük bir giriş
yapayım: Olaylar Sümerler döneminde Mezopotamya
bölgesinde (bugünkü Irak toprakları) geçiyor.
Kahramanımız, Sümer şehir devletlerinden Uruk'un

üçte ikisi tanı üçte biri insan kral Gilgamiş'tir. Hikâye;
kral Gilgamiş'in yeni evlenen genç kadınlara musallat
olması ve Uruk halkının bunu tanrılarla ilişki etmesi
ile başlar. Tanrılar Gilgamiş'a ceza olarak onun gücünde
vahtşi bir insan gönderirler, hayvanlar gibi

yaşayan ve medeniyetten henüz haberi
olmayan bu adamın adı Enkidü'dür.

Hikâye Enkidü'nün medenileşme
süreci, Gilgamiş'a büyük dövüşü
ve nihayetinde onunla yakın
arkadaş olması ile devam eder.

Gilgamiş ve Enkidü ikilisinin
ilk girişimi, efsanevi Sedir
Ormanı'na gitmek ve onu
koruyan devasa canavar
Humbaba'yı öldürmektir.
Bu ilk girişim bile hayattaki
anlam arayışına dair bir şeyler
söyler: Gilgamiş ve Enkidü,
büyük zaferler kazanarak
isimlerini altın harflerle tarihe
yazdırmanın, şan ve şöhrat
sahibi olmanın hayattaki en
değerli şey olduğunu düşünerek
işe başlarlar. Gerçekten de
Humbaba'yı yeneler, hatta
bununla kalmaz dönüştür
tanıca İhtar'ın gönderdiği bir
diğer canavar Gök Boğası'nı
da kahramanca alt ederler.
İşler bu noktada kangir, çünkü
elde ettikleri şan ve şöhrate
kaplan kılıya tanrılar her şeyi
anlamışlaştıracak bir müsibet
gönderir: Enkidü ölür.

İşte destanın asıl felsefi derinliği
de burada başlıyor: Kendini
yenilmez sanan büyük kral
Gilgamiş, en yakını Enkidü'nün
ölümüne şahit olacak dehşete
düşer. Doğanın kopuşundan bu
yana insanlığın laneti öleceğini
bilererek yaşamaktır. Gilgamiş bu
gerçeği kabul etmez ve hayatını
şan şöhrat ile anlamlandırmaya
çalıştığı birinci yolculuğundan
sonra ölümsüzlüğün peşine
düşeceği ikinci felsefi
yolculuğuna çıkar.

Büyük kral Gilgamiş'in
bu yolculuktaki amacı,
Utnapistim'den ölümsüzlüğün
sırrını öğrenmektir. Amacına
ulaşmasa bile hayatın anlamına
dair müthiş keşiflerle şehri Uruk'a geri
döner. Bu keşiflerin ne olduğunu en iyisi
söylemeyeyim, siz birincil kaynaktan keşfedin.
Çünkü dört bin yıl öteden seslenen Gilgamiş'in sesini
bir kez duyduğunuzda, artık dünyaya başka bir yerden
bakacaksınız.

Doğanın
kopuşundan bu yana
insanlığın laneti
öleceğini bilerek
yaşamaktır.

EYLEM TE

DOKUNSAK ZÜMRÜDÜANKA

gök yüzülü göller gördüm
adı "kara"
dokunsam
maviler açacaktı esmerliğim
kaçak ellerimde keder-
hasret vuslata yeğdir
acı, sevince
ninnilerden başladık öğrenmeye

ne erken ne geç rastlaşmamız
zamanın kara kolları
kalbimize dolanan
yaş dediğin sayı değil,
halka halka biriken gövdemde

yine de
ferah nefesler sakladım ömrüme
en parlak yıldızın altında
öpülecek
rüzgâra karışacak şarkısı
şirri denize
ve bir şenlik ateşinden
doğacak zümrüdüanka

gözlerimde esmer bir sızi
dokunsan
içimdeki dağ düşecek

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

DOĞANIN İZİNDE

ALAÇATI SULAK ALANINDA YAŞAM

SON KATILIM TARİHİ
2 EKİM'E KADAR
UZATILMIŞTIR!

FOTOĞRAF YARIŞMASI

Başvuru: <https://tfsf.org.tr>
Son Başvuru Tarihi: 2 Ekim 2021
Telefon: 0533 482 63 22

Ödüller-Sergilemeler:

Birincilik : 5.000 ₺
İkincilik : 3.000 ₺
Üçüncülük : 2.000 ₺
Sergileme (30) : 250 ₺

Alaçatı'nın Otellü Hazinesi
SULAK ALAN
GÜN YÜZÜNE ÇIKIYOR

SEYYİDHAN
KÖMÜRÜ

Her şey o kadar onların ki, her şey onların olsun diyerek artık sadece eve değil odaya kapanıyordum.

BENİM BAKMAM BİTTİ

Ter içinde uyandım. Söyleyeceğim tek harfım, aktakac tek damla suyum yok. Bazı günlere başlamakta o kadar zorlanıyordum ki her şey olduğu gibi ve sonsuza dek sürsün istiyordum. Gözden kayboldun diye arkasından baktığım her şey gözden kaybolur kaybolmaz, bir daha gitmemek üzere gelip gözlerimin önüne, gözlerimin içine, gözbebeklerine yerleşiyor. Aynadan uzun uzun, derin derin gözbebeklerine bakıyorum. Aynada olduğundan daha büyük görünüyor her şey. Ayna! Asla kendime değil, sen beni nasıl görürsün diye baktığım yer.

O sabah, yaşar mıyım, dedim kendi kendime.

Hafiflikten uçacak, düzlükten düşecek, birbirine çarpan boş tenekeler sesleri duyarak uyuduğum, uyandığım, herkesin herkese aynı şeyi anlattığı, hiçbir şeyin ne için ne sahi ne de zarif olduğu bu ağırla baş ederek yaşayabilir miyim?

Anlattıkça anlatışının imkânsızlaştığı, gittikçe saplandığım bu izah çukurunda seni sürekli bir yokuştan aşağı iniyorken gördüğümü kim ve neden bilsin. Birbirine değen iç organlarının hâlâ sallandığını, başımın içerisinde sürekli bir rüzgâr gülünün döndüğünü, bir cümlemin ortasında durup, ne diyorum ben dediğimde bir değirmenci kadar yorgun düştüğümü kim ve neden bilsin.

Kuşların sesi, kuşların boynuyla sana ilettiltiği mermer elimde kaldı. Sanki dünya elimde kaldı. Nereye kaldracağını bilmediğim bir dünya: İçinde sesler, ikindi sonraları, kaybettığım hiza, bir daha karşılaşmadığım hakikat, o hakikatte yere bastığımda aldığım tat, uyuduğum uyku, içime çektiğim nefes. Hepsi. Dünya elimde kaldı.

Hemen hemen herkesi baş edemeyeceğim kadar yalanc, hazmedilmemiş, göstermelik, sahte bir nezaket süslüsü olarak düşündüğüm şu günlerde artık okfkeyle uyuyup okfkeyle uyanıyordum. Her şey o kadar onların ki,

her şey onların olsun diyerek artık sadece eve değil odaya kapanıyordum.

Benim bakmam bittmiş, onlarınki yeni başladı.

Bu sabah bu cümleye ikna ettim kendimi. İki kahve ve bir sürü sigaradan sonra dışarı çıktım. Asansöre binersem onların nefesi bana bulaşacak diye merdivenlerden indim. Binanın kapısından çıkınca dönüp binanın adına baktım. Gerçekti her şey. Üzerinde Üveyler-2 yazan bir apartmanda oturuyordum. Uzun ve geniş olan bu binanın altıncı katında tek başıma yaşıyordum. Annemi en son iki yıl önce babam öldüğünde görmüştüm. Kardeşlerimin yanı sıra

konuşmuyordum. Başka bir şehirde yaşayan gençlikten kalma üç arkadaşım vardı.

Sokaktaki görkemli ceviz ağacının altından geçerken genellikle aynı şeyi düşünüyordum:

Eğer dışarı çıkıyorsa, acaba bugün seni göreceğim miyim? Eğer eve dönüyorsam acaba eve dönmüş olabilir miyim? Ne devese seni görüyordum ne de sen eve dönmüş oluyordun. Dışarıdayken herkese dikkatle bakıyordum. Geçen bu üç yıl boyunca, sana benzeyeni, seni andıranı, hatta senin aynını,

tpatırını çok gördüm; ama seninle hiç karşılaşmadım. Dışarıda değildin. Eve dönünce zile basıp bekledim. Eve de dönmemiştin. Anahtarımı kapağa yerleştirip çevirince çıkan tik sesi çok canımı aldı. Çok can verdim o tik sesine. Eve girip lambayı açmadan yatağa girip uyuduğum da oldu, eve girip bütün odalarda, içi olan eşyaların içinde, içi olmayan eşyaların üstünde, kaysında, altında seni arayıp durduğum da.

Bu sabah Üveyler- 2 Apartman'ından dışarı çıktığımdan emin olduğum an, bugünün başka bir gün olacağını hissettim. İçimde parlayan ve birbirine değen organlarımı, mesela yutukçuk böbreklerimin sallanıp bittikçe bittikçe kalpimin içinde gezdiğini, başında o

güne kadar fark etmediğim bir boşluk olduğunu ve o yerin bugüne dek hiç kullanılmadığını, gövdemin esasında bir bütün olmadığını düşündüm. Bütün bu düşüncülerim ve hissettiklerimin seninle ilgili olduğunu emindim. Bugün seninle ilgili üç yıldır olmamış bir şey olacaktı. Olacaktı!

Parktan içeri girince yüzüme değen adı çekirdek kokusu ile beraber "ben çok abartıyorum" hissi yayıldı göğsüme. Sürekli çekirdek yiyorlardı, ağzına geleni söylüyorlardı, her şeye gülüyorlardı. Uyuyakalıyorlardı. İlk şehvet anlarına aşık diyorlar, o aşka birkaç aylık duygu yüklerini boca edip bitiriyorlardı. Evlenip çocuk yapıyorlardı. Bir daha hiçbir şeye asla o kadar duygulanmıyor, bir daha asla bu meseleleri düşünmüyorlardı.

Ayna. Asla kendime değil, sen beni nasıl görürsün diye baktığım yer.

Sigarayı yaktım. İçime çektiğim duman içimde aradığı yeri bulamıyor gibi içiyordum bazı sigaraları. Gideceği yeri bulamamış o duman, nereye üflesem önüğüme bir kez daha değiyor nedense. Sanki üç yıldır açım, kemiklerim boşalmış. Sanki üç yıldır uykusuzum. Sanki üç yıldır yıkanmadım. Seninle karşılaşsam da

da doyunca yemek yesem diye düşünüyordum bazen. Seninle karşılaşsam da doyunca uyusam. Seninle karşılaşsam da doyunca yıkansam. Yediyim yemeklerde, uyuduğum uykularda, döndüğüm sularla seni göremeyişimin olduğu bir delik var. Seni göremek asla kimseye tanı edemeyeceğim bu delikten başka yere döküyor, beni ve bütün yaptıklarını.

Yoksa aşağı inebileceğin bir yer bulmalıym. Evet, senin yoksa aşağı inebileceğin bir yer. Çünkü sen yoksa aşağı inerken karşılaşacağımızdan eminim.

Parkın sonundaki bankta oturdum. Defterimi çıkarp ırfan'ın her okuduğunda sanki seni görmüşüm gibi içimi titreten o şiirini okudum.

Daha tahom olan kestanelerin bile kıskandığı saçlarını/ salmışsa da bırakmışın Aysa'nın deniz kıranı nemi rüzgârına/lanında ismini bugün öğrendiğim bir genç/ Tünyümsüz her ügeninde, her dairisinde/ Seni aradığım, seni bulduğum kare taşların üzerinde

Gözerin her zamanından daha siyah ve daha parlak/ Döklü maden işçilerinin kara teneleri altında yatan omum gibi/

Birkaç saat sonra yangın haberi:

Avşa yanyor!

Avşa'yı ben yaktım...

Ama şu benim değil.

Şuç kömür gözlerimde/

Su, içindeki çirkinliğin kadar ufak kıvcımda. ✱

Kelimeler ve fikirler

dünyayı değiştirebilir.

Ölü Ozanlar Derneği

Acaba bir gün hepimiz
kendi yıldızımızı
yeniden bulalım diye mi
yıldızlar böyle
parlıyor?

Kadın dâhi sayısı neden bu kadar az? Sorun kadınların genlerinde mi, kültürel koşulların malında mı? Cevabı aramak için ayrıcalıklar ve ayrımcılıklar tarihinin "perde arkasına" bakalım mı?

VIRGINIA'NIN PERDE ARKASINDAKİ KIZ KARDEŞLERİ

"İhtisarsız kitaplaşmama kilit varır; ama zihninizi
düzgünlüğüne vurabileceğiniz ne de bir şiir, ne de
kapatılabileceğiniz bir kupa."

Virginia Woolf

1836'da yazar Charlotte Brontë, şair Robert Southey'e bir mektup yazarak fikrini sordu: "Sizce başarılı bir yazar olabilir miyim?" Southey'den üç ay geçtikten sonra "dâhiyane" bir cevap geldi: "Edebiyat bir kadının işi değildir ve olamazdır." Ota ev işleriyle ilgilenmesini, boş zaman eğlencesi olarak bile yazmamasını öğütüyordu.

2014'te yazar Catherine Nichols, erkek egemen düzene küçük bir tuzak kurdu. Romanı hem kendi adıyla hem de "George Leyer" takma adıyla 50 yayınevine gönderdi. Erkek ismi olan kopya 17, kadın ismi olan sadece 2 editör tarafından değerlendirildi. George'a gelen ret mektupları bile daha cesaretlendirdi. George Sand, George Eliot ve sayısız kadın yazar vakitleri aynı yoldan gitti.

Deha araştırmacısı Dean Simonotti'na göre, yaratıcı yazarak gibi "kadin dostu" bir alanda bile büyük kadın yazarların oranı %10'du. Tarihinde en etkili politik figürlerin sadece %3'u kadındı. Bilim tarihinde bu oran %1 in altındaydı. Müzikte, her Clara Schumann'a karşı 10 ünlü erkek besteci vardı. Satrançta 1700 büyük ustadan sadece 37'si kadındı.

AYRICALIKLAR VE AYRIMCILIKLAR TARİHİ

Kadın dâhi sayısı neden bu kadar az? Sorun kadınların genlerinde mi, kültürel koşulların malında mı? Dehanın %1'i ilham, %99'u terse, problem kadınları ter bezleriyle mi? Cevabı aramak için ayrıcalıklar ve ayrımcılıklar tarihinin "perde arkasına" bakalım mı?

Tarihite ilk üniversite 1088'de kuruldu. Yaklaşık 600 yıl sonra ilk kez bir kadın üniversite mezunu oldu. Kadınlar Paris Konservatuarına ilk kez (gün kapandı da olsa) girdiklerinde yıl 1793'tü. Enstrüman eğitim alabeylerdiler ama beste eğitim yasağı. Erkeklerle göre, yaratıcılık onların "kızıl kapasiteleri"ydi. Almanya'da kadınlar ancak 1800'lerde üniversitede ders dinleyebili hale geldi, fakat sadece perde arkasından.

Ünlü kadın matematikçileri araştıran psikolog Ravenna Helson, ayrımcılığın ale içinde de devam ettiğini kanıtladı. Birkaç istisna hariç, kariyerinde başarılı kadınların erkek kardeşleri yoktu. Böylelikle onların avantajlarını elde edebilmeleri, Freud'un kız kardeşi Anna'yı ele alalım. Albin "Galk" yurru Sigmund, "Tendine ait bir oda" olan, kitap alma işi verilen tek çocuktu. Anna piano ders almaya başladığında, Sigmund'un çalgımsız engellemeleri gerektireceği yavaş yavaş anlaşıldı.

KADINLARIN FIRSAT EŞİTSİZLİĞİ TARİHİ

1882'de Londra'da varlıklı bir aileye doğan Virginia, Anna gibi talihizdi. Erkek kardeşleri pahalı okulları bitirip Cambridge Üniversitesi'ne devam ederken, o "edebiyat" evde eğitim aldı. Cinsiyetinden ötürü kütüphanelere girmesi bile yasaktı. Virginia Woolf, bu anlamsız ayrımcılığın kökenini araştırmaya karar verdi.

1929'da dehanın erkekler tarafından erkekler lehine kurgulanmış bir kavram olduğunu savunan Kendine Ait Bir Oda'yı kaleme aldı. Kadınların fırsat eşitsizliği tarihini, tüm çapkınlığıyla gözler önüne seriyordu. Tarih boyunca "yapamazsın"ı duymuştu kadın. Geri kalmış, geri bırakılmış, bu dümanlığın kökeninde, otoriteyi, statüyü, serveti kaybetme korkusu yatıyordu.

Devrimler bile kadın ayağıda olduğunu orayla oraya buna kim karşı çıkabilir? Napoleon, "Kadınlar çocuk üretme makinesinden başka bir şey değildir" demişti. Lord Byron'a göre kadın neyi sayık, topluma katkısı yoktu. Den eğitimi alabilir, yemek kışkışın okuyabilir ama yir ve politikada etkisizdir. Anne Jane Samuel Johnson, bir kadının beste yapmasını bir köpüğün arka ayakları üzerinde yürütmesine benzetmişti: "pek beceremese de, yapabilsen olursu hayret verirdi." Schopenhauer'a göre kadınların sarıttı, müzikte ya da sırde hiçbir yeteneği yoktu.

PERDE ARKASINDAKİ KADINLAR

Kadın tarih boyunca "perde arkasına" girmişti. Ne ironiktir ki, yükselişi de perde arkasından geldi. 1970'lerde ABD'de en iyi bez orkestrada kadın oranı %5 in altındaydı. 1980'de oran %10, 1997'de %25'e, sonrasinda bazı yerlerde %30'a ulaştı. Bu artışı nedeni seçilemedi yapılan seçime bir değışiklikti: Perde! Daha önce juri, adayın performansı, sıvasında gıyabıyla, kadınların "ar" bezlerindeydi.

göremez hale geldiler. Topuk sesleri bile jürinin algısını etkilediğinden, topukluları atmak kadınların seçime oranını yükseltti.

Fiziksel değil zihinsel güç gerektiren satrançta bile, kadınlar yıllarca oyun dışı bırakıldı. Gary Kasparov, satranççı Judith Polgar için şöyle demişti: "Satranç yeteneği doğuştan ama ne de olsa kadın. İy, kadın psikolojisinin kusurlarından bitydi. Üzün bir mücadeleyi sürdürebilecek bir kadın yok." 2002'de Kasparov'u yendi. Şah mat.

KADININ VARLIĞINA KATLANAMAYAN ZİHNİYET

"Kadın varlığına katlanamayan zihniyet; elbette onun yazmasına, okumasına, düşünmesine de karşın" diyen Virginia, yüphüş bir dâhiydi. Perdenin arkasındaki kız kardeşlerine sesleniyordu: "Para kazanın, kendinize ait ayrı bir oda ve boş zaman yaratın. Ve yazın, erkekler ne der diye düşünmeden yazın!"

Brontë, Woolf'tan yaklaşık 100 yıl önce tam olarak bunu yapmıştı. Southey'in mektubuna buruşturup çöpe atmıştı. Kardeşleri Emily ve Anne'le erkek isimle şiirler yazdılar. 1847'de yayımlanan Jane Eyre, dünya çapında ün kazandı. "Deha kimsenin göremediği hedefleri virazdır" der Schopenhauer. Charlotte da mektubu çöpe atarak kimsenin göremediği bir hedefi vurmuştu.

Charlotte Brontë'den 80 yıl sonra dünyaya gelen adası Charlotte Whittier, her şeyi güzel özetliydi: "Kadınlar her ne yaparlarsa erkeklerden iki kat daha iyi yapabilirler, ancak o zaman erkeklerin yanısı kadın işi oldukları düşünülür." Kadınlar, adletsiz bir dünyada başarmak için erkeklerle göre iki kat daha fazla terliyordu. Sorun kadınların ter bezlerindeydi, kadınların zekası onların "ar" bezlerindeydi.

SİNEM SAL

Şimdi size özgüven barometrenin her gün nasıl dilim dilim düştüğünü anlatacağım. Sonunu bile bile okumaya var mısınız?

OLMAZ BEYİM

"Fazla çeşme beyim, ortağı biz topluyoruz."
Nijde Ar

Nasılmış özgüvenimiz bugün? Özgüvenimizi kaybettik. Hep kocasını işi bulur... Kocası akşamları eve gelir ve özgüvenimizi yerle bir eder. Öteki sabah uyanırım. Kocası uyanmadan önce gözaltılarını kapatıcı sürer geri yatanım sonra prensesler gibi uyanırma numarası çekerim. Kocasına kahvaltı hazırlarım. Evladımızı servise bindiririm. Bu biz dilini bize öğreten aşk meyvesi okula gidince, evi toparlarım. Akşamdan kalma özgüvensizliği toparlamak için meditasyon app'inden meditasyon yaparım. Manikürümü pedikürümü eksik etmem. Kocası'nın hâl vakti yerinde. Üstüne solcu. Twitter'i iyi kullanır Kocası. Nerede bir kadın şiddet görse benim feminist arkadaşlarının tweet'lerine bakar, anlaşılmasını diye dört kişi seçer kendine. Dördünün tweet'inin böler bir tweet'e sığdırır, hashtag'i de basar. Halkların kardeşliği, cinsilerin eşitliği için sosyal medyayı aktif kullanır. Kocası!

Artık tanıyorsunuz onu. Şimdi size özgüven barometrenin her gün nasıl dilim dilim düştüğünü, Kerem'in bu düşüşteki performansını, bu performansın doğurduğu hastalkları bir grup terapisinde nasıl atlattığımı anlatacağım. Sonunu bile bile okumaya var mısınız?

Kerem'le bir şirkette çalışıyorduk. Farklı bölümlerde olsak da haftada bir ortak toplantılarımız oluyordu. İşte bu toplantılardan birinde başladı benim hastalık. Sesim içime kaçtı. Ağzımdan çıkacak her şeyin düşük zekamın bir belirtisi, öneceğim her fikrin vizyonsuzluğunun bir kanıtı olacağına inanıyordum. Toplantıların parlak adamı, içki masalarının aranan ismiydi Kerem. Henüz Babasıymı olmamıştı. Aclen

doğurmak, doğurunca da aşk meyvesinin varlığıyla Kerem'e aynı türden olduğunuzu insanlığa kanıtlamak istiyordum.

Projeimin ilk adımı gerçekleştirebilir doğurduğumda, Kerem bana destek oldu ve devletin verdiği annelik iznine süresiz izin ekledi. Tahsilata gelir gibi her akşam eve gelip o gün ne yaptığımı sorgulamaya başlamasıyla sanırım üç ay sonrasına denk geliyordum. Kaldık mı evde aşk meyvesiyle ben bi' başımıza. Sardık mı başa... Sen bu Kerem, işten sonra gidilen içki davetlerine benzersiz katılmasını mı, geceleri geç saatte gelmesini mi, gelinece yorgunluktan hemen uyuyup hafta sonları da sunum yetiştirmeye çalışmasını mı? Artık bireysel bir özen göstermeden de benim özgüvenimi düşürmeye devam edebiliyordum.

Elimde kala kala yemek kalmıştı. Bildiğinizi yemeyi değil ama dünya mutfağı. Güldüzleri evi temizledikten sonra internette üke üke fink atıp nihayetinde bir yemeğe karar verip yemeği garip malzemeleri ara ki bulasın süreciyle saatler geçirip mutfağa tıkıp günün sonuna geliyordum. Ne için? Mmmmmmmmmmm için. Bir mmmmmmm için ne ocaklar yıkıldı? Mmmmm. Kerem'den gelen bu mmmmm övgüsü elleriyle bombaladığı özgüvenimde bir kan kazanıma sebep oluyordu. Oh, diydordum bugün de bir canım var.

Bir akşam yine çok yorgun, başı şişmiş, yemektan sonra hemen yatacak hâlde eve geldiğinde hemen sofraya geçtik. Taco yapmıştım. Guacamole sosunun kuvamı tutmasını. Niye? Avokado sertti. Soğanların,

mutluların yanında bekletecek vaktim de yoktu. Mmmmm'ı alamadığım gibi "Yemek sipariş verelim mi?" teklifine maruz kaldım. Kalbimin kırıldığını dile getireyim dedim. İçime atmayayım. Yılarcaya olan biten hiçbir şey seve seve çıkarmamışlığımı böyle saçma sapan bir mevzuda çarçur edeyim. Nedir yani? Ettim. Mutsuz bir insanın sen, dedi. Böyle söylemedi tabii. Masaya vurdu, sesini yükseltti ve iki saat verdiğim tabağı da eyleye itti. Mutsuzum, dedim, gel konuşalım neden mutsuzum?

Gelmedi. Teke tektik oysa. Gayet makul ve eşit bir kavgaya davet etmişim onu. "Yeniyorum bi' bok," deyip yatağa geçti. Sanırsın on günlük açlık orucuna geldi de beni cezalandıracak. Kesin yiyecek geldi o gece. Yüzde yüz eminim.

Kalbimin kırıldığını dile getirdim diye kalbim kırıldı iyi mi... Koltuğu çarptı ağladım ve böylesi kıldan tüyden bir sebepten kavgaya ettığım için ne kadar kadir kıymet bilmez bir insan olduğumu, psikolojimin bozulduğunu, gerçekten bir depresyon çukuru olduğumu düşünüp kendime arama dağlar kadar mesafe koydum. Yine yedim mi ben manipülyasyon oyununu. Mideme oturdu. Metafor değil. Ciddi ciddi oturdu. Sabah uyanırdım midem ağrıyordu. Yumruklar mideme inmişti.

Sabah haberlerini seyrederken evlere pazarlamacı diye gıyıp soygun yapan adamın hikâyesinden ilham aldım. İnternette ucuz mikrofiber mutfak bezleri sipariş verdim. İki güne geldiler. Altıncı durağın arkasındaki evlere kadar yürüdüm. Kentsel dönüşümün nasibini almamış iki içki katlı

Kalbimin
kırıldığını
dile getirdim diye
kalbim kırıldı
iyi mi...

binalardan birine daldım rastgele.

"Merhaba, mutfak bezi satıyorum ben. On tanesi iki lira."

"Çok teşekkürler... İhtiyacım yok."

Beşincisinde tutturdum. Buyur edildim. Bordo kadife koltuklardan birine geçip çantamı açtım.

"Çay içer misiniz?"

"Zahmet olmasın?"

"Yok, bizde çay eksik olmaz. Seren de gelir şimdî," demesiyle kapı kaldı. Bu küçük kehanet karşısında gözleri parladı. Koştura koştura kapıyı açtı. Seren geldi. Mutfak bez filan bahaneydi. Bana baktıklarımda ayaklarını görüyordur. Güzel güzel üstünde durduğum ayaklarını, güçlü güçlü üstünde durduğum ayaklarını, her eve lazım, her kadının ihtiyacı olan ayaklarını görüyorlardı.

"Yolla sen bi' alışverişe anlaşıp nereye gidiyor. Bizde de Nutella masrafı var. Haftada iki kavanoz Nutella alıyoruz Geçenlerde annem hastalandı benim, ona gittim. Bir hafta baktı çocuklara. Sussunlar diye dayamış Nutella'yı... Öyle anladı sonunda."

"Valla benim matematiğim geliştii alışveriş hesaplamaktan. Çocuğun matematik sorularını hep ben yapıyorum."

Grup terapimize sağlıklı bir adım atmanın tam zamanı olduğunu düşündüm.

"Sizinkiler sizi dövüyor mu hiç?"

Oyle baktilar birbirlerine. Kucuk soylenecekleri konusup paylasmisslar ama buyuk kavgalar icin hep burada olan burada kalir demişler belli. Yok mok iki geçistirdikten sonra "Çay?" dediler.

"Olur."

Gülüyorlar. Gülüyorum. Gülüyoruz. Mutfak bezlerini alıp çıkıyorum evden. Sonra başka evlere giriyorum. Hikâyelerini dinliyorum. Özgüvensiz değiller, sadece evliler.

Kerem'in terisini kutluyorduk geçen gün. İki yıl bu pozisyonda çalışırsa, Hollanda'ya taşınabilmişiz. Düşünseneymiş bi' hayat nasıl olurmuş. Hayatımı, Kerem'in hayatına çengelli iğneyle tutturulmuş gibi hissettığım bu kadar da gözüme sokulmaz ki! Dayanamıyorum. Terapimden aldığım güçle soruyorum:

"Bana neden gitmek isteyip istemediğimi sormuyorsun?"

"Nasıl yani? Salak mısın sen? Hollanda diyorum."

"Tamam. Gitmek isteyip istemediğimi neden sormuyorsun?"

"Bütün gün zaten evdesin. Ne değişecek senin için? Seni bağlayan ne var ki?"

"Beni bağlayan her şeyi sen koparmadın mı?"

Ne arabesk diye geçiriyorum içimden. Ama başıma gelen bu. Başıma arabesk geldi. Bütün gün evde durmamın sebebinin dönüp dolaşıp bana bağlanmış olmasını, en azından sadece bana bağlanmış olmasını hangi adalet bakanı açıklayabilir? Ben tabii ki.

Şarkılarıyla bazen bir İstanbul akşamını, bazen martı sesleri arasında geçen bir yılkenliyi, bazen de buluşmaları ve vedaları anlattı bize yıllarca... Kuşaktan kuşağa dinlendi, söylendi. **HÜSNÜ ARKAN**'la buluştuk, son albümünü, şarkılarını ve kitaplarını konuştuk.

TANER ALP

BİR BİÇİMDE SES YÜKSELTMEK GEREKİYOR

Son albümünüzle başlayalım. 'Kanat Sesleri' albümünüzde 'Deli Eylül'den sonra 8. şarkı 'Çal Beyim' son olarak dinleyiciyle buluştu.

Evet, bundan önce Deli Eylül'ü yapmıştık. Çal Beyim! ile düğün ediyoruz. Biraz eyleştir, protest bir şarkı ben. Haksızlıklar, yolsuzluklar, baskılar, ekonomik gıdanın bir biçimde herkesi etkiliyor. Ben de zaman zaman şarkılarla bu rahatsızlıkları dile getirmeye çalışıyorum. Ne yazık ki içinde bulunduğumuz dönem, ülkemizde yaşananlar bu konuda fazlasıyla ilham verici. Bazen keşke her şey yolunda gitsede böyle şarkılar yoluma zorunlu olsun. Hissetmemek diyorum. Fakat bir

biçimde ses çıkarmak, ses yükseltmek de gerekiyor işte. 'Çal Beyim'in video klibini Ender Özkahraman tasarlayıp çizdi. Bugüne kadar yaptığımız en iyi işlerden biri oldu. Kendisine bir de buradan teşekkür etmek isterim.

Pandemi sürecinde müzisyenler zor günlerden geçti. Verilen mücadeleyi ve gündemi meşgul eden tartışmaları nasıl görüyorsunuz?

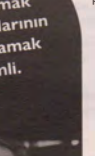
Ekonomik açıdan daha önce böyle bir yıkım yaşamadık. Bu herkesi etkiliyor ama tıyatrocuların ve özellikle müzisyenlerin talepleri söz konusu olduğunda sağira yatıyorlar. Hak kayplarının, ekonomik yıkımın telafisini kimden talep edeceğiz? Ekonomiyi yerle bir edenlerden mi, haklarımızı gasp edenlerden mi? Onlarca müzisyen intihar etti, onlarca ailelerini sattı. Sendikası, sigortasız, kayıtsız bir sektör bu. Nasıl baş edeceğimizi zorundayız.

Foça'da yaşıyorsunuz? Konserlerden uzak kaldığınız bu salgın sürecini nasıl geçirdiniz?

Bir yandan konser yapma şartlarını zorluyorsunuz. Geçtiğimiz günlerde Ankara'da çaldık. Geçen yaz da iki konser çalmıştık. Bunları deneyeceğiz, deniyoruz. Steril ortamlarda çalışmadığımızı biliyoruz ama bunu göze almak durumundayız. Bir yandan da külağımız yeni kurulumla hallederlerde olmalı. Durumumuz bu, sektörümüzün de kaderi. Bizler de, diğerleri de.

küçüğüyle ve varlığını, isimizi sürdürmeye çalışıyor. Bu zannedildiği kadar dar bir sektör değil, ulaşımından rodine, buluşkasından garsonuna geniş bir kitleyi etkiliyor. Salgın sürecinde bir şeyler üretmeye devam ettim. Albümü arkadaşlardan desteğe bir biçimde sürdürüyorum. Geçtiğimiz yıl bir de kitabım yayımlandı; Nasreddin. Yeni projeler, yeni işler var; onlara bakıyorum. Bunun dışında, küçük yerde yaşamının nimetlerinden faydalıyorum.

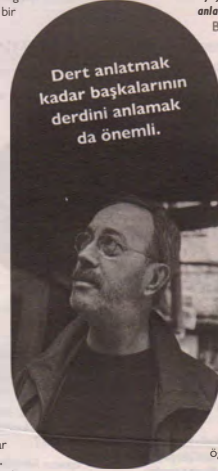
Edebiyatçı yönünüz ve kitaplarınız da müzik ve şarkılar kadar yaşamınızda yer tutuyor. Yazmanın anlamı nedir sizde?

Bu sorunun cevabını tam olarak biliyorum. Herhalde psikologlar, psikiyatrlar daha doğru değerlendirebilir. Beğenime, takdir edilme arzusu mudur; iz bırakma peşinde miyim, biliyorum. Belki de böyle insanca duyguların toplamından ibarettir. Bana görünen yanı, daha çok başka bir şey bilmememle ilgili. Elinden bu geliyor, onu yapıyorum. Öte yandan, öğrenmeyi sürdürmek de kıskırtıcı bir şey. Zayıf olduğum, bilmediğim alanları projelendirmek keyifli bir iş. On üçüncü yüzyıl Anadolu'su hakkında hiçbir şey biliyordum. Nasreddin sırf bunun için bile yazılmaya değer bir şey olarak görüldü bana. İnsan bilip filan öğrenmiyor aslında, cehaletini öğreniyor; öğrendikçe de cahilleşiyor.

Birkaç nesil sizin şarkılarınızı söyledi,
konserlerinize geldi. Şimdi o neslin çocukları da
sizin şarkılarınızı söylüyor. 5 yaşındaki kızım da evde
"Leylaklar açmış gördün mü?" diye mırıldanarak geziyor.
HüsnüArkan müziğinin ve şarkılarının kuşaktan kuşağa
geçiş sizde nasıl bir his uyandırıyor?

Herhalde üçüncü kuşağa girmişizdir ama bunlar bende bir his uyandırmaz. Kimse dinlemesiydi de şarkı yazmayı sürdürürdüm. Galiba dert anlatmak kadar başkalarının derdini anlamak da önemli. Bu insanlara değer vermekle, o değeri bir dil haline getirmekle ilgili bir şey. Böyle bir dil sahip olmamak dilsizlik gibi bir şeydir. 🌸

İlgi: 11/12/2013

Sırtı kamburlaşmış, sokakta adamşığı her halinden belini, kapüşonu ile suranını giyeylen bir adam tarafından yarım saatır tak edilirdi. Taktı edildigini, peşimi brakmayan üst düzey köktü koldan anlamışım. İbze bir sokaka girecek bir sebzepis katilim sonlandırdım kararı verdim. Avımı tuzağa çektim ve bir anda arkamı donerek yakasına yapışıp duvara yasladım. "Kimsin sen?" diyerek kapüşonunu açtım. Göz göze geldim. "Olamazız" diye haykırıldı. Gerçekten bu imkansızdı. Benim yaşlanmış, yorgun, katil halim ile karşı karşıyaydın resmen. "Ben gelecekteki halimin. Her şeyi aratacağım. Çok vakitiniz yok," dedi. Hangi yolda olduğumuzu sorduğumda, Şaşkınlıkla cevapladı. "Daha gelecekte gitmeğinizi içi var o zaman." dedi. Ne diyorodu bu. Ben aköğretimi işletmeye, öğreici kabul edilmiş bir kayıt olmuşken içi var içi sonra gelecekte gitmenin yolunu mu bulmuştu? Heyecanlı başımdan herkeke ettiğim soruları sormaya başladım: "Bunu nasıl buldun? Nasıl buldun? Eğer buldysam bu hale nasıl geldim? Yoksa Tesla'ya yapılan bana da mı yapıldı?"

"Ne bulması? Bildiğin kobay olarak gittik.

Hayatın işi ümidiniz kesilince kopya almalarına başyorduk. Bizimle birlikte bir maymun gönderdik düşün. Beynimize çip, kamera falan yerleştirdiler. Tekrar aynı zamana ve mekâna dönüş yapayım içine çekilen işi gereken bilgileri üç ay boyunca gece gündüz çalıştırıp öğtirdiler. İlanlandı ve bir saniye içinde tam otuz yıl yaşlandı. Orada gerekli işlemleri yaptı. Kapsüllerini içine çipleri geri dökenecek. Dört haneli şifreyi unuttum. Tavşak maymunu sordum, şifreyi gereken elbise şifre edip gösterdik. O insanları. En sonunda rastgele şifre girdim ve buraya geldim. Çık şifre biliyorum. Bir ekip peşimde, ır. Buldukları yer nefaz edecek."

"Biz diye bir şey yok emmi. Sen varsın. Bırak beni. İnfaz timi kurulmuş. MIT mi peşinde?"

"Yok CIA ile Mossad peşimizde. Lan ne timi, bildiğin üç tane coplu bekçi gönderdiler. Copla vura vura öldürecekler. Şunu anla, ikimizi de yeryüzünden silecekler. Geri sayım başladı. Beni saklamalısın."

Şimdi başına yaymıştı. Geçmişimin bütün yükü ırtımdan kaçıp dile geleceğim başıma bula olmuştu. Kamburuma baktım, bir iç çekti. Zaten böyle bir gelecekle benim bekleyişa şüphe çarpışarak ölmek en doğrusu olacaktı. "Peki nasıl gittiğin zaman güzel mi" diye sordum. Belki güzel bir iç kılmayı duyarsam huzur dolardı yüreğim. Sustu, kafasını one eğdi. Sigerayı çıkardım, dudaklarımı arasına koydum. "Söndür onu. Sığara içene hepiz cesaretinledi!" dedi. Gözlerim büyüdü. "Lan yoksa hâle mı" diye kafam kaldırdım. Hüznümlü sekilde baktım. Tam birkaç kelime edecektik. Parmakgı dudaklarına götürdüm. "Tamam sus lütfen. Hayallerimle de elminden alma." dedim. O esnada çoklu beklekler garipce göründü. Büyük bir çarpışma olacaktı. Yaşlılığın herden saldırgı geçti. Geleceğim gözümün önünde kayıyordu. Serezifler nasıl da vuruyordı. Çok çok acıdır diye kaçarken yaşlı hâlini berden önüne çıkı. "Kaderinden kaçamazsın!" diye boğazına sarılığın an sırcayarak uyandım. Bu nasıl bir kabustu böyle?

Gördüğüm kâbusun üzerinden seneler geçti. Artık hayata atılmış ve sürekli iş arıyordum. İnternette başvurduğum bir işten zar zor da olsa dönüş aldım. Artık ne iş olursa olsun yapmaya kararlıydım. İş görüşmesi için odaya girip sandalyeye düştüğümde, karşımda oturan kişilik bilinmeyi ve yanımda oturan bir maymun vardı.

Çağdaş Kore edebiyatının sevilen kitapları Türkçe'de

Edebiyat ile gerilimi ustalıkla harmanlayan bir roman

Güney Kore'nin yakın tarihine bir yolculuk

Gerilim türüne nadide bir dokunuş

Çağımıza ışık tutan bir masal

CANAN

MAKTAL

Dünyaya daima çocuk saflığıyla bakmış, yaşadığı tüm olumsuzluklara rağmen hep gülümseyebilmiş, yıllarca hastalığıyla savaşmış, ona mutlukluk veren resim yapma tutkusunu son nefesine kadar hiç bırakmamış bir kadın: **Maud Lewis...**

FARKLIYSAN BAZI İNSANLAR SENİ SEVMEZ

Sanat; sanatçının yaşadığı dünyayı kendi algıladığı biçimde güzelleştirmesidir. Sanat varoluşu bir eyleme yönelir, içten gelen bir duyguyla, yoğun bir birikim ve bilgi aktarımıdır. Van Gogh; en zor dönemlerinde, tüvanli en canlı tonlarda sarı ve mavide boyadı fakat Frica darbeleriyle sanki ruhundaki çıkmazı anlattı bizlere. Frida Kahlo; belinden ağaşı tutmazken hastanede yatdığı dönemlerde eline fırçasını aldı ve bizleri bilinçaltına yolculuğa çıkardı. Işık üstası Francisco Goya; Napolyon askerlerinin İspanya halkına uyguladığı zulmü ve İspanya halkının garezini resmetti eserlerinde. Onlar genelde hayatını sanatına yansıtmışlardı. Maud Lewis ise hayatını yapıtlarına yön vermiş bir ressamlardan habersiz; sanatını hayatına yansıttı.

Maud, 1903 yılında Agnes Dowley ve John Dowley'nin tek kızı olarak Maud Kathleen Dowley isimyle Nova Scotia'da dünyaya geldi. Doğduğunda diğer bebeklerden daha ufak ve farklıydı. Yaşar boyunca vücut şekline göre gelişimi

Maud Lewis yaptığı resimler tüm dünyaya mutlukluk, umut ve yaşam sevinci verdi.

etkileyecek, eklem ağrılarına neden olacak ve hareket alanını kısıtlayacak romatoid artrit hastalığıyla doğmuştu. Maud, dört yaşında sınıf arkadaşlarının onun vücuduyla ilgili aşışmalarına dayanamayp okulu bıraktı. Annesi yillarca kartları yapıp satan bir kadındı. Böylece Maud erken yaşta annesinin de yönlendirmesiyle resimle tanışmış oldu. Yirmi beş yaşındayken aşk yaşadığı bir adamdan hamile kaldı ve kızı Catherine dünyaya geldi. Amandan ailesi Maud'un bakıma muhtaç olduğunu ve kızına bakamayacağını düşünüp, Catherine'i evlatlık vermeyi uygun gördü. 1935'te babasını, iki yıl sonra da annesini kaybetti. Baba ve annesinin ölümünden sonra ağabeyi Charles, Maud'u ücret karşılığında bakımını üstlenmesi için İda teyzesinin yanına Digby'ye gönderdi. Kısa bir süre sonra Charles tüm malvarlığını kendi üzerine alarak kardeşi Maud'u mirastan menetti.

'EV HİZMETÇİSİ ARANIYOR'

Hastalığından dolayı vücudu eşi ve hareket alanı kısıtlı olan Maud'un hayal dünyası çok genişti. Bunu göremeyen, anlamayan ve onu sürekli kontrol altında tutmaya çalışan, ona baskı yapan İda teyzesinin yanından kaçmak için fırçalarına ve boyalarına sığındı. Bir gün yerel bir dükkânda Everett Lewis'in 'ev hizmetçisi araniyor' ilânını gördü. İda teyzesini terk edip Everett'in yanında hizmetçiliğe başladı.

Everett, seyyar bakk satıcılığı yapmaktaki yetimhanelerde büyümiş, insanlarla ilişki kuramayan, kaba ve sevgisiz bir adamdı. Maud verdiği kararla, İda teyzesinin yanındaki maddi olarak rahat hayatını bırakıp, merkezen çok uzaktaki Everett'in küçük kulübesinde hizmetçi olarak yaşamaya razı geldi. Maud bir yandan ev işleri yaparken, bir yandan da eline geçen renkli duvar boyalarını evin kapılarına, soba üstüne, merdivenlere, duvarlara hatta çerez tabaklarına resimler çizmeye başladı. Sakin tavrı ve yüzündeki gülümsemesiyle kısa sürede kaba ve sevgisiz olan Everett'in kalbine girdi ve 1938 yılında evlendiler.

25 CENT'LİK YILBAŞI KARTLARI

Everett seyyar tezgahıyla balıklaştı müşterilerinin evine götürüyordu, kısa süre sonra Maud da ona eşlik etti ve boyadığı yılbaşı kartları müşteriler tarafından çok sevildi. İlk kartını müşterilere 25 cent karşılığında sattı. Maud resimlerinin beğenilmesi ve para eder hale gelmesi üzerine, yılbaşı kartlarının yanında, kunduz tahtaları ve masoni üzerine çalışmaya devam etti. Resim malzemeleri pahalı olduğu için, Everett'in ona bulduğu tahtalar ve duvar boyaları ile resimlerini

önünde sergilemeye başladı. İnsanların arabalarıyla yoldan geçenler, her tarafı boyanmış olan küçük ev ve önünde duran resimler dikkatlerini çekti. Böylece küçük miktarlara resimlerini satmaya devam etti.

EN BÜYÜK ESERİ KÜÇÜKÜK EVİ

1964'te Kanada'da basılan Star Weekly dergisinde hakkında bir makale çıktı ve bu onun ulusal bir üne kavuşturdu. Yerel gazetelerde diğer sanatçılar onun ne kadar iyi olduğunu bahsediyordu. Ardından 1965 yılında CBC televizyonu Maud'un yaşadığı eve gidip hakkında kısa bir belgesel çekti. Bu belgeselin yayımlanmasından sonra Maud'un ünlü dünya çapında duyuldu. Resimlerinin iki tanesi dönem Amerikan başkanı Richard Nixon tarafından satın alındı.

"Hepsini hafızamdan boyamam, fazla kopyalamam. Çünkü hiçbir yere gitmiyorum, sadece kendi tasarımlarımı kendim yapıyorum."

Maud'un resimlerinin büyük boyutlarda olamamasının sebebi ilerleyen romatoid artrit hastalığının elinde ve kollarında daha yoğun görülmeye ve el kol hareketlerinin kısıtlı olmasındandı. Yaşamının son dönemlerinde küçük evinde solduğu odun dumanı ve duvar boyalarının ağır kokusu yüzünden zatürreye yakalandı. Zatürre ve romatoid artrit savaşında, küçük bedeni daha fazla dayanamadı ve 30 Temmuz 1970 yılında yaşamını yitirdi. Everett, 1979 yılında yaşamını yitirene kadar Maud'un en büyük sanat eseri olan küçük evlerinde yaşamaya devam etti. Maud ve Everett'in ölümünden sonra Digby halkı evi koruma altına aldı. 1984 yılında Art Gallery Nova Scotia tarafından ev restore edildi ve müzeye dahil edildi.

KANADA'NIN FOLK ART SANATÇISI

Ölümünden sonra resimlerine olan ilgi daha da arttı. Kanada'nın Folk Art sanatçısı ve kahramanı haline geldi. Yaşarken resimlerini en fazla 10 dolara kadar satılabili fakat ölümünden sonra eserleri açık artırımla oldukça yüksek fiyatlardan alıcı buldu. Maud'un hayatını anlatan 2016 yapımı 'Maudie' adlı filmde onun bir tablosu 45.000 dolara bir müzayedede satıldı.

Maud Lewis, diğer sanatçılarla hiç ilişki kurmadın, hiçbir ressamın eserini incelemeden, yaşadığı küçük kasabasında içinden gelenleri aktardı resimlerine. Bir ressamın araç gereçlerine sahip olmadığı, duvar boyalarını kutusundan çıkığı gibi, birbirlerini karıştırmadan kullandı. Tahta parçaları, evin iç ve dış duvarları gördüğü her yüzey boyamaya değerdi onun için. Ailesi, arkadaşları ve çevresi onu kusurlu doğduğu için yetersiz bakıma muhtaç gördü ve 'ötekileştirdi. O kusurlu görülmesine rağmen kendi hayatını değiştirebilecek cesareti gösterdi ve yüzündeki gülümsemeyi hiçbir zaman bırakmadı. Kendi hayatını değiştirmek için bir adım attığında gittiği soğuk, soluk kulübesi ve Everett'in hayatını değiştirdiği gibi yaptığı resimlerle tüm dünyaya mutlukluk, umut ve yaşam sevinci verdi. ✨

"Bu akşam bir düğünde sahneye çıkacağım, gel seni de götürüyüm" dedi. Gözlerim parladı. Takıldım peşine gittim.

HALAYIN GÖTÜRDÜĞÜ YERE

Bir düğün sezonunda on beş, yirmi düğün gören arkadaşlar var, beninse çocukluğundan beri oplak gözle şahit olduklarını sayıya toplanır elin parmaklarını geçmiyor. Düğün derken gezeler belini seremonilerin benzer olduğunu söylüyorlar; her şey neredeyse birbirinin aynısıymış, sadece gelin ve damat değişiyormuş. E bir zahmet!

Herkesin ezbereyi bunun kutsal ritüeller, ben de sapkadan çıkan tavşan etkisi yaratıyor. On katlı pasta önünden geçince ben yaşındakler gibi kalp atıpım geliyorum. Her gördüğüne şaşırın, mini minikliği gıdırılmış gelin çıkması kız çocuğu sarhoşluğuyla doluyor ortalıkta. Etrafında çok az evlenen var, ben de de haliyle bir çeşit düğün görmemişliği.

Geçenlerde şarkıcı bir arkadaşım "Bu akşam bir düğünde sahneye çıkacağım, gel seni de götürüyüm" dedi. Gözlerim parladı. Takıldım peşine gittim. Düğünde eğlencenin, açık çekle sunulması beni asil cezbeden. Yaka bağır açıp geline ye damada, "Ya benimsin ya toprağın!" demediğiniz sürece, etraflıkları götü başı dağıtmanız bile şirinlikle karşılıyorlar. İnsan evladının coşkusunu bu kadar fütursuzca ortaya koyabileceği bir ortam daha yok.

Davet sahipleriyle tanışıldığınız yoksa, o eğlencenin içinde bulunmak çok keyifli değildir meğer. Yıyıp içseniz bir yere kadar, biraz sohbet edeyim desanız herkes yabancı, azıcık kurtatmanız kökmeyle kalırsanız, o gün tesadüfen tuvaletinize çıkmamışsanız evden, kalyaferiniz müsait değil. İyisi mi kenarda ufak ufak omuz hareketleriyle yetinmek dedim, geçtim kuytuyla.

Mağnır düşünümü, sanatçı menajerliğime yoran damadın babasının koca göbeği yanımda bitti. Göbeği diyororum çünkü; adamın kendisini göremedim. Bana yabancı dilde bir şeyler söylemeye başladı. Arkadaşım kolumdan tuvalet götürdüğünden, o kadar az şey biliyorum ki; gelin damat ve aileleriyle ilgili... Adamın söylediklerinden yola çıkarak "He, demek bunlar ecebeymiş" diye kanaat getirdim. Adam ısrarla tekrarlıyor söylediğini ama, ben gözümlüyorum. Bu sefer beynimdeki yalanıcı diller dosyasını açmaya başladık bir bir. Tanıyordum ama, duyduğum sesler, benekli veritabanıya eşleşmiyor. Bakım olmuyor, her Türk genç gibi çıkartım cebimden İngilizce kartımı, dedim ki: "Savun koca göbek! Anglo-Sakson aksanında, ünite ünite Anadolu lisesi gramermile sana geliyorum." "Yalnız bir ta yaptım, en başa gittim: 'Are you talking to me?' deyiverdim. Adam iki paragraf konuşmuş, ben daha da gıcık oluyordum. Yalnız benim için

"Be geri çek, gözünün içine bakıp anlatıyorum ya deminden beri. Yok yanımdakine!" demese iyi bari.

"Ne diyon bel?" cümlesini duyduğum a birden kendime geldim. Pazarla gittiğinde annesinin elini bırakıp kaybolan, tam ağlamak üzereyken annesini gören çocuk gibiyim. Tanidik bir ses, bildik bir cümle: "Ne diyon bel?" O an önceli kayıp parçalar birden yerine oturdu. Meğer göbek amca başından beri "Halay yok mu halay?" diyormuş. Fakat bunu, örnek gibi genizden söylediğinden zaar, ben adamın Türkiye konuşuşunu anlayamıyorum. Her "Elay yof mi hokay! Halay yof mu hokay!" deyisinden benim beynimdeki bilgisayar, bir şeyi anlamıyorsa Türkiye değildir, derhal İngilizce cevap üret komutıyla harekete geçiyor.

Bunlar olurken iyice aldaştığım, gözlerim boşlukta süzülen iki zeytin tanesinden daha anlamlı bakmadığı bir adam: "Ee!h" deyip çekip gitti. İyi ki gitti çünkü; o dakikadan sonra ben ona bizim kızı repertuvarının tümünün İngilizce olduğunu mümkün değil anlatamazdım.

"Avrupa'da evlilik tangoya benzer, iki kişi ile yapılır, memleketimizde halaya benzer, ailelerle yapılır" diyordu yazar. Ben göbek amcaya bir şey anlatmadım ama; o haliyle tavırla bana bu gerçeği anıttı. Yalnız o da değil, memedin ibaret, azgın titreşimler saçan görünümde o gözlerini, tehditler olduğunu düşündüğü şekilde şaşı yaparakt yanıma gelip miziklen hiçbir şey anlamadığını, derhal değişmesi gerektiğini söyledi. Tam o sırada "New York New York" çaldığından, "Tamam sorun değil, Sinatra'ya söyleyirim" dedim. Kadın da söylediğimi grup üyelerinden birinin, Selahattin'in falan kışkırtmış sandı herhalde. "Evet, lütfen biraz özen yanışıl" deyip sinirli sinirli masasına gitti. Kadın sinir bozucu olabilir ama, en azından dürüst. "Miziklen anlamıyorum" dedi mi? Dedi.

Adam sen ilk defa bu şarkı çalarken dansa kaldırmış, gözleriniz birbirine değmiş, aranızda bir kavlâm olmuş, birbirinize çekilmişsiniz... Yahut sen kıza New York'ta bir akşam, sürprizle, abartısız, bire- kahve içelim mi der gibi, "Gel birlikte bir omurka geçelim" demişsin, şarkının aya varmış... Kimin umurunda Ailen de olsa, ömürlük arkadaşların da olsa, herkes kendi dalışından yayın istiyor bu hayatta. Artık ben de alılandım, düğünde ilk bir saat sonunda bir karıncalarla başlayan vücudunda, "Halay yok mu?" diye soruyorum, millet de bizzatdan ortak karışacak, biliyorum.

Ötaporreler

BENOİT HAMET

Kalırsa bir soru kalır benden
Yanıtı var mıdır bilmem?
Denizine, göğüne, toprağına
Uçanına, kaçanına bu dünyanın
Kalırsa bir soru kalır benden
Ölüm gelir gün akşama kavuşurken.

Kalırsa bir soru kalır benden
Bir de üç beş şiir, iyi kötü...

Ahmet Erhan

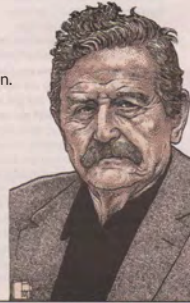

Bir şarkının
belli aralıklarla yinelenen
en güzel yeri gibidir
annemin gülüşü.

Nezihe Meriç

Önce iyi insan ol,
sonra iyi bir oyuncu olursun.
İyi insan olmazsan
hiçbir şey olamazsın.

Müşfik Kenter

ALEV

KARADUMAN

Göçerken Dünya

Sevdikleri uzakta olan insanın en yakını telefonu, telefonun diğer ucundaki sıkıntısını sıkışmışlığını konuşabileceği eşi dostu!

İKİ ÇİFT LAF

Gezip gördüğüm yerlere dair iki şeyi çok merak ederim: Kutüphaneleri ve mezarlıkları. Bu merakımı da İstanbul buluşğumun yattığı mahrumiyete bağladım yıllarca. İstanbul'da şöyle kelli fellî birkaç kutüphanemizin olmayışını kabullandım, bu noksanlığı ziyarette gelen alfabalara kabullandım türlü yolları aramam, teoriler geliştirmem hiç de hoş bir deneyim değildi. Mezarlıklara kutüphanelerden çok daha kolay erişiyorduk ama... Şayet "200 yıl ve plus" bandında öldünüzse merkezde herhangi bir bahçede kavuklu mezar taşınız duruyor olabilir, lakin dedenizin nenenizin mezarını ziyaret etmeye çalışıyorsanız kolay gelmez!

Halbuki Malmö öyle mi; mezarlıkların Hz. Muhammed'in mirasına kulak verilecek konumlandırılmış adeta, şehrin ortasında isimlerin otobüs duraklarına vermiş bir sürü mezarlık var. Buradaki ilk zamanlarımda müminin büyüdümlerini verdiği refleksle yanlarındın geçenleri elimi açıp Fatma okuyasım gelse de zaman içinde duyarsızlaşp kendilerinden birer park minvalinde faydalanmayı öğrendim. Keza İsveç'te insanlar mezarlıklarda spor yapıyor, köpeklerini gezdiriyor, arkadaşlarıyla sohbet edip yürüyüş yapıyor. Benim için ise öncelikli işlevi telefon buluşmalarım sırasında yürüyebileceğim, oturup şöyle bir sigara yakabileceğim huzurlu bir alan olmasıydı. Ve evet, o kadar çok telefonda konuşuyordum! Bir keresinde aynı hafta içinde iki kişiden ayrı sıkıyetti içtimiştim: Bu Suriyeliler de sürekli car telefonda konuşuyor. O zaman sadece hin bir tesadüf gibi görünen durumu kendim göçmen olunca tam kavrayabilirdim: Sevdikleri uzakta olan insanın en yakını telefonu, telefonun diğer ucundaki sıkıntısını sıkışmışlığını konuşabileceği eşi dostu! Yine bir telefon buluşmamın olduğu bir günde Pauli Kyrkogård'ta yürüyordum. Pauli mezarlığının özelliği güney ve kuzey olarak iki ana adadan oluşması ve içerisinde çok eski, eski, yeni gibi zamansal segmentlerin yanı sıra Yahudi veya İsveçli gibi ayrımları da olması. Bir de Çingene bölümi var; resmî olarak ayrılmış olmasa da burada yaşayan Romaların birbillerinin yanında da yer almak suretiyle mezarlığın hatırı sayılır bir kısmını kaplıyorlar. İsveç mezarları sade düz zemin ve mezar taşlarındın oluşurken, Çingene kisimda kuleler, melek heykelleri, yama çiçekler, fotoğraflar ile neredeyse küçük birer mabet gibi anımların görmek mümkün. O gün eski mezarların okluğu yerde gezinirken mezar taşlarında birkaç lrank emi rastlayınca şaşıp fotoğrafları çektim. Daha eski mezarların arasında karışıkta taş sütunlarla çevrili birkaç mezar dikkatimi çekti. Ortada

Sevdikleri uzakta olan insanın en yakını telefonu, telefonun diğer ucundaki sıkıntısını sıkışmışlığını konuşabileceği eşi dostu!

vefat etmiş müziyen Tayfun Karatekin'in şimdilerde 80'ne merdiven dayamış, evlenemeden göçüp gittiği nişanlısı. Lena ile Tayfun Karatekin için düzenlediğimiz bir anıma gecesinde tanışmıştık; iki sevgi, gözleri özem dolu sıcağık bir insan. Mesajında "Pauli Kyrkogård'ta dolaşmam ne garip! Üvey babam 1960'tan beri orada yatıyor, hayatımda beni en çok sevmiş insanlarındın bir. 32 yaşında öldü ve iki gün önce 61. yıldönümüydü; hep aklımdaydı. Yerini söylesem bir dahaki gidişimde bir mum yakıp bir demet de çiçek bırakabilir misin?" diyor. "Tabii ki Lena, bırakam olur muyum..."

Üç hafta sonra Mayıs'ın insanı kendinden geçen leylak kokulu esilişinde mezarlığa giriyordum. Ben elimde bir makas eşliğinde leylak dallarını kesese keşe bir buket yapmaya çalışırken erkek arkadaşım bir elinde mumu tutup diğer elinde haritada Alan Marlow'un yatdığı adayı bulmaya çalışıyor. Yeni kesilmiş çiçek bir demetle

nereden tanyıldığını? Sabırla tekrarlıyorum. "Hani sana diletmiştim ya şarkısını 'İki Çift Laf', çok sevmiştim, playlist'ine alıştın hatta. İşte o şarkıyı söyleyinin, kırk yıl önceki nişanlısının, altmış yıl önce ölümüş üvey babası". Hatırlıyor olay zincirini, sesizce iki Çift Laf'ı mıldanıyor... "Güzel şarkı ama..." diyor, "Biliorum!" diyorum. O gün yaklaşık bir saatimizi Alan'ın mezarını arayarak geçiriyoruz, bulamıyoruz. Ertesi hafta ben üşengem ama o zorluyor bu sefer: "Kadına söz verdin, belki yanlış daha bakyorduk. Biraz daha arayalım..." Direncimi toplayıp "Had" diyorum, hatta bu sefer parasını verip gerçek bir buket bile alıyoruz; çantamza atıp yola çıkıyoruz. Kuzey kısmının doğru adasında olduğundın eminiz ama bize verilen numarada hiçbir şey yok; mezar taşı bile olmayan boş bir alan... Yıllar yılı ziyaret edilmeyen mezarları zaman aşımına uğrayıp yeni gelecekleri mi ayrılmayı diye düşünüyorduk, içimiz ürperiyor. Vazgeçip evin yolunu tutuyoruz.

Dört gün sonra market alışverişi sonrası yine Pauli'nin önünden geçenler göz göze gelip 'had' diyoruz. Mum zaten hep el çantamızda artık... Geçen sefer dört döndüğümüz alana doğru kararlı bir şekilde yürürken ben yine sağdan soldan leylak toplamaya çalışıyorum. Bir bankın üzerinde bulduğum kırmızı kurdele mor leylaklara hiç yakışmıyor ama "Olusun" diyorum buketi bağlarken, "Hiç yoktan yidir". Hızlı hızlı malımı almaya yürürken kolumdan çekip yolun soldaki atıl ve alçak kalmış silik tabelayı gösteriyor: "Yahudi Kısmı". Şaşkın ve meraklı gözlerle birbirmize bakıyoruz. Meraklı; çünkü belki de orada yatıyor hakikaten... Şaşkın; çünkü birinin Yahudi olabileceği ihtimali bize gerçekten bu kadar mı uzak ki günlerdir bir kez bile şuraya bakmayı akıl edemedik? İkinci soruyu

kulak ard ederek Yahudi kısmına giriyoruz, numara 101. Sıra G, dört beş altı... İşte Alan Marlow... Utanarak bir birbirmize bir Alan'ın mezar taşına bakıyoruz. Mumu yakıyorum, çiçeği brakyorum. "Had" diyor çıkışı işaret ederim. Hemencecik gitmeye içim et vermiyor, dur diyorum, iki çift laf edelim... Lena'nın gönderdiği fotoğrafla ile mezar taş arasında gözlerim gözümler gelirken anlatıyorum: Lena'nın onu ne kadar sevdiğini, öğleğini, şu dünyada hâlâ onu hatırlayıp kalpten kucaklayan insanlar olduğunu. Susuyorum sonra, Lena'ya göndermek üzere mezarın fotoğraflarını çekerken benim de aklımda olan soruyu duyuyorum: "Ölüm yılı 1961" diyor... "Kim bilir, belki hâlâ okustu bile görmüştür?"

Ben hâlâ susurken, iki çiftten fazla uzayamıyor lafım. Derin bir nefes alıp başımız önde dönerken "Arada sırada gelelim ama Alan'a, olur mu" diyor. "Olur" diyor. Fotoğrafları gönder de bir... ✨

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranteey.org>

Bu kitaplaki hikayeler yazmamız, tıpkı okumamız veya birinci ağızdan aktarmamız gerçek olaylardan esinlenerek yazmaktır. Yıkandaki hikâyelerin kahramanları bu köşeyi yazanlar ve söz konusu olay 2021 Mayıs ayında İsveç'in Malmö şehrinde gerçekleşmiştir.

DEFTERLER

Yazan - çizen: **M.K. PERKER**

Leonardo da Vinci'nin resmi arı gerçekliği yeniden üretmek ödevinde değildir, dünyayı insan gözünün gördüğü şekle yakın resmetmeyi daha çok önemser.

LEONARDO DA VINCI RESMİNİN ÖZELLİKLERİ

YALIN ALPAY

Leonardo'nun resmi, kendi dışına göndermeler yaparak tuvalin yüzeyini aşan, gösterene ilişkin kurguladığı göstergelerde yüksek temsil gücü oluştururmuş çablayan, bunun için deneylerden ve bilimden sıkça destek alan, yüksek bir estetikten, entelektüel bir dünya kavrayışını bir araya getiren devrimci bir atımdır. Resim sanatına getirdiği radikal sıçramalar, onun eşsiz el becerileri kadar, dünyaya ve tuvale bambaşka bir zihin sarayından bakmasından kaynaklanır.

Bu resimde düşsel derinlik kadar gerçekle uyum arayışı da söz konusudur. Bununla birlikte Leonardo'nun resmi arı gerçekliği yeniden üretmek ödevinde değildir, dünyayı insan gözünün gördüğü şekle yakın resmetmeyi daha çok önemser. Gizli, kapalı, kendisini doğrudan ele vermemeyi bir evreni deşifre etmekten çok, kendisini doğrudan göze açan, açıkta olan görüntüleri ılgıdır. Gizlenmemis, doğrudan gözümüzün önünde olan betimlemek arzusundadır ve bu betimlemeyi, gözün görme kusurlarını da resme yansıtarak gerçekleştirmeyi arzar. Evreni olduğu gibi ya da olmasa gerektiği gibi değil, gözün gördüğü gibi tasvir etmeye yönler. Bu tutumu Leonardo'yu varlıkların özünü keşfetme çabasından çok, onların insan zihninde bıraktığı

algıyı keşfetmeye arayışına iter. Dolayısıyla Leonardo, sırtını felsefeden ve kuramsal bilgidan çok, deneyel ve bilimsel bilgiye yaslar. Dönemi için bu önemli bir paradigması değişikliğidir ve ciddi bir kırılmadır.

Deneyen ancak duyuları denetleyebileceği için, duyular Leonardo'nun dünyadan yeni çekme konusunda en güvendiği enstrümanlardır. Duyular arasında varyasyoğ hiyerarşisinin en tepesinde ise görmeği yazar. Gormenin fiziksel, anatomik, biyolojik ilkelerini araştırır, görüntülerini göze ve oradan zihne nasıl ittiğini deneylerle kavramaya çabalar. Resiminde de tuval üzerine düğüdüğü görüntülerde, görüntülerin nesnel durumlarını değil, gözün görme kusurlarına bağlanmış, çarpılmış, bozulmuş, deformasyona uğramış hallerini elde etmeye çabalar.

Kuramsal değil, duyulara uygun biçimde resmetme arzusu, onu varlıkları ve nesneleri göz nasl görüyorsa tipki o şekilde boyanmaya ittiğinden, resiminde kendisinden önceki resimlere bir hesaplaşma başlatır. Bu hesaplaşmanın ilk aşığı kendi yaşadığı dönemde Fioransa resim geleneğinin odasında yer alan kontur ile gerçekleşir. Resimde figürlerin sınırlarını belli etmek için kullanılan çizgi olarak tanımlanan konturu gözün görüşünde bulunmadığını fark eden Leonardo, bu yarısını optik deneylerine dayandırır. Hayvan gözleri üzerinde yaptığı deneylerden yola çıkarak, defterine şöyle yazar: "İlk görüşme nesnelerin gerçek dış çizgileri zeda kati bir kesinlikle görülmeye. Bunun nedeni, görsel yetinin tek bir noktada meydana gelmesidir, gözbebeği^[1] boyunca yayılmış olmalıdır". Leonardo, göz için mevcut olmayan bir görselin, resimde yer almasını anlamış bulur. Basit bir çizgi çevresi olan konturu yerine, renk tonlarını derece derece kullanmaya dayanan karmaşık bir gölgelendirme sistemi önerir. Ona göre "İlk ile karankı arasında sonsuz varyasyon vardır"^[2] ve ressamın gördüğü bu varyasyonları olanca ara tonlarıyla tuval üzerine düşürebilmektir. Bu puslu ve belli belirsiz dış hatları kullanımı anlamına gelir.

Leonardo'nun kendisinden önceki resimlere hesaplaşmasının ikinci aşığıda resimletmek yer alır. Leonardo'ya göre "resim, gözün işleyişine ilişkin kapsamlı bir bilgidan ibaret olan perspektifin üzerine inşa edilir."^[3] Bununla birlikte perspektif Leonardo'nun keşfi değildir, perspektif yaklaşımların resme aktarımı üzerine kendisinden önce yol almıştır: uzaktaki nesnelerin küçük, yakındaki nesnelerin büyük görüldüğü bilimlemedir. Ancak Leonardo, bir resmin on ve arka kısımlarında bulunan nesnelerin göreceli büyüklüklerini sapıtmak

**Resim sanatına
getirdiği
radikal sıçramalar,
onun eşsiz
el becerileri kadar,
dünyaya ve tuvale
bambaşka bir
zihin sarayından
bakmasından
kaynaklanır.**

üzere geometriden yararlanarak oluşturulan çizgisel perspektifi aşar. Ona göre perspektifin bu özelliklerin başka iki önemli taşıyıcılığı daha vardır: Defterlerine ayrıntılı biçimde not aldığı üzere, bunların iki nesnelerin gözden uzaklaştıkça renklerinin değişmesi, ikinci işi nesnelerin uzaklaştıkça daha az detaylı betimlenmelerine gerekliliğidir.^[4] Leonardo'nun perspektifinde nesneler uzaklaştıkça yalnızca ayrıntılar seçilemediği için değil, havadaki buğunun uzaktaki nesneleri flüştürmesi yüzünden de bulanıklaşırlar. Leonardo defterlerinde, nesneler uzaklaştıkça nasıl ayrıntılar ortadan kalkıyorsa, renklerin de silikleştirene vurgu yapar: "Göz sırf çizgisel perspektifle iki nesne arasındakı mesafeye ilişkin kursursuz bilgiye varamaz, bunun için renkle perspektifinin desteği gerekir. Mesafeye bağlı olarak nesnelerin küçülmesiyle aynı oranda renkleri de silikleştirir."^[5]

Gözün görme kusurları ve ilkeleri çerçevesinde Leonardo'nun resimde konturu dışlayarak gölgelendirmeye havalı etmesi, nesnelerin renklerin gözden uzaklaştıkça silikleştirmesi, görüntülerini flüştürmesi ve havadaki buğu etkisiyle bulanıklaşması ancak yeni bir teknik aracılığıyla mümkün olur. Leonardo, anatomi, optik ve geometri araştırmaları sonucunda elde ettiği bilimsel bilgilerini resim üzerinde işte bu teknik aracılığıyla betimler: "Sfumatò".

Sfumatò aracılığıyla Leonardo resimde katı hiçbir kontur bırakmaz, yakın ile uzak arasındaki keskin farkları yumuşatır, havadaki buğuyu resmin içine yedirir. Resim parçalarını bir araya getirmesinden oluşan elektik bir yapı oluşturan çizgiler, gözleri bulunduran bütüncül ve yekpare tek bir düzleme dönüştürür. Resim, gözün görme kusurlarına ve ilkelerine direnen duruşundan, gözün çevresini gördüğü bir görsel niteliğe evrilir. Sfumatò etkisini yaratabilmek için Leonardo, birinci kat boyanın üzerine, sürenken hâlâ akışkan olan en ince yağlıboya karışımını ekler. Renk tonlarını aynı gözle görülmeyecek kadar ince farklarla işlemek adına fırsat değerlerini iyi eder. Bu etkiyi yaratabilmek için kimi zaman elleriyle, kimi zaman da toplarla çalar.

Leonardo, kendisinden önceki ressamların zihnin kas yolları kullanarak gördüğü gibi değil, soyutladığı göz çözümlerinin önüne geçmiş, dünyanın retinaya ne şekilde düştüğünü önce bilimsel bir biçimde araştırmış, ardından bu bulguları boyama aracılığıyla nasıl oldukları gibi betimleyebileceğini olaraktınlı uygulamıştır. Konturları yok eden ve nesneler arasındakı ayrıntıları bir işin içine sona Leonardo, daha önce Avrupa'da kimsenin görmediği bir mükân yaratır, bu mükânın içersinde insanı ve peyzayı hiç olmadıkları kadar bir bütün haline getirir. Bu kavramın değil, deneyi(m)in resmidir.

ÖMÜR UZEL

ALİ NESİN ile; babasını, edebiyata olan ilgisini, sofrta tartışmalarında nasıl matematikçi olmaya karar verdiğini, matematik ve edebiyat ilişkisini ve matematiğin hayatımızdaki etkisini konuştuk.

DÜŞÜNMEKTEN ZEVK ALMAYAN İNSANLAR MATEMATİĞİ SEVMEZ

ALİ NESİN: Türkiye'nin geleceğini şekillendiren çok önemli bir bilim insanı. College Champittet'ten Paris Diderot Üniversitesi Yale Üniversitesi'nden Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü'neuzanan akademik başarılarla dolubir yaşamın ve matematikte "maîtrise" (ustalık) derecesinin sahibi. ABD'de de matematiksel mantık ve cebir konularında doktora yapmış bir profesör. 2007 yılında Nesin Matematik Köyü'nü, ardından Nesin Sanat ve Felsefe Köyü'nü kurdu. Nesin, kurduğu bu şahane köylerde bugüne geleceğimizi şekillendirmeye devam ediyor.

SOFRA TARTIŞMALARI SAYESİNDE MATEMATİKÇİ OLDUM

Babamın mahkûmiyeti, tutuklanması, gözaltına alınması gibi nedenlerle uzun süreler evde olmaması ve evde olduğunda da annemle sürekli kaygı etmesi dışında mutlu bir çocukluk geçirdiğimi söyleyebilirim. Kitap dolu bir evde büyüdüm. Erken yaşta çok okudum. Resme de pek meraklıydım. Estetik duyarlığı gelişmiş bir çocuktum. Mesela bir tabloya saatlerce dalabiliirdim. Evdeki rakı masası tartışılmasında da bayıldım. O tartışmalarda da büyüdüm. Annem, halk kırımına girdiğünde kara vermeye çağırırdı. O sofrat tartışmaların matematikî olmamda çok etkili olduğunu sanıyorum. İlk kez bir matematiksel kanıt gördüğümde doğrunu bu kadar bariz olmamış şaşırımdım. Oysa evde inlediğim tartışmalarda doğru hiç bariz değildi.

BABAMIN BAKIŞ AÇISINA HAYRANDIM

Babam çok güzel, çok akıllıca ve çok acı konuşurdu. Babamın konuşurken kullandığı mantık, ilginç bakış açısı, konuyu ele alış biçimi, hitabet yeteneği bende hayranlık uyandırırdı. Bu nedenle edebiyatla aram hep iyi olmuştur.

"SANA HAKSIZLIK EDERLER, YAZAR OLMA"

Yazmaktan zevk alırım ve sanırım bu konuda fena da sayılırım. Babam "Sen yazar olsan benden daha iyi bir yazar olursun ama seni hep benimle karşılaştırdın sana haksızlık ederler. Bu yüzden yazar olma" derdi. Zaten benim de yazar olmak gibi bir isteğim yoktu. Büyüdüğümde bir gün yine bu konu açıldığında babama "Biliorum, yazabilirim ama yazar olmak için bir nedenim yok ki... İnsanlara vereceğim bir mesaj yok, onlara söyleyecek sözüm yok" demiştim. O da "Vardır, sen bulursun" demişti ama yazar olmamı hiç istemezdi. Benim de olacağım yoktu zaten.

SAATLERİMİ DEĞİL, YILLARIMI VEREBİLİRİM

Çocukken çok okumam, çok resim yapmam, yoğunlaşma kapasitemi artırdı. Bir konuya saatlerimi dediği, haftalarını, aylarını, yıllarını verebilirim. Mesela çok küçükken bir arma bana iskanbıl kağıdı numarası göstermişti. Belli ki üçkâğıt yoktu. Her şey mantık çerçevesinde cereyan ediyordu. Numarayı anıtlık için bir hafta odama kapadım, neredeyse yemeden içmeden kesilim ve sonunda olayı çözdüm. Sadece

matematik değil, herhangi bir konuda başarılı olmak için yoğunlaşabilmek çok önemlidir. Bu yüzden bana "Çocuğuma matematiği nasıl sevdirebilirim?" diye soran ana babalara şunu söylüyorum: Çocuğunuz kitap okusun, piyano çalsın, resim yapsın, tek başına kalsın. Matematiği sevmeye başladığını göreceksiniz.

İKNA EDEBİLECEĞİNE İKNA OLMA SANATI

Çok derin, çok felsefi bir uğraş alanı matematik. Her şeyden önce, gerçekle ve doğruya ilgili olduğunu iddia ettiğinden önce gerçek ve doğru üzerine düşünmek gerekiyor. Gerçek nedir? Var mıdır? Keşfedilir mi? Nasıl anlaşılır ve başkalarına nasıl aktarılır? Matematik doğada var mı? Varsa hangi anlamda var? Gelecek nasıl tahmin edilir? Bu gibi derin

İlk kez bir matematiksel kanıt gördüğümde doğrunun bu kadar bariz olmasına şaşırmışım. Oysa evde dinlediğim tartışmalarda doğru hiç bariz değildi.

felsefi konularla sürekli iç içesiniz. Matematiğin en genel tanımını şöyle yapabilirim: Matematik, ikna olma ve ikna edebileceğine ikna olma sanatıdır.

MATEMATİK VE KORKU

Düşünmekten zevk almayan insanlar matematiği sevmeye. Zaten düşünmekten zevk almayan bir kişi sadece bedensel hazzardan hoşlanabilir herhalde. Ama çoktu başka bir şey. Suduku çözerken sudukunun zorunu seçenin matematikaten korkmasın ancak sınav korkusundan kaynaklı olabilir. Eğitim sistemimiz başarısızlığa hiç izin vermiyor. Başarısızlığı çok hasin biçimde cezalandırıyor, tek bir başarısızlığın hayatı etkileyebilir. Bu yüzden matematikaten korkmak çok normaldir. Bu yüzden matematikaten korkmak çok normaldir. Bu yüzden matematikaten korkmak çok normaldir.

korkmayıp da ne yapsın gençler? Onların yerinde ben olsam ben de korkardım!

EDEBİYAT DA MATEMATİK DE KENDİ DÜNYASINI YARATIR

Çünkü ikisi de zihinseldir. Ee? Durum böyle diye edebiyat da matematik mi yapmalı? Matematiksel edebiyat arasında başka bir ilişki var. Zaten dengenin unsuru taşıyan her uğraş alana illa ki matematik, yani doğru düşünmeyle ilişkilidir. Bir edebiyat eserinde kurgu, yani eserin iskeleti çok önemlidir. Eğer o iskeleti doğru değilse, sağlam değilse, ne yaparsanız yapın başarılı olamazsınız. Matematik (yani akıl) her şeyden önce burada devreyegirer. İskelet kurulduktan sonra anlatımda çok çok önemlidir. Duyusalengin, mizahın, trajedinin belli bir ölçüde olmalı ve kendini doğru yerde

ve zamanda belli etmeli. Bütün bunlar mukamele, yani aklî, yani zekâ demektir. Aklın gerektiği her yerde matematik vardır. Ama buradan 'İçinde e harflı bulunmayan bir roman yazayım' aşamasına geçmek sanırım bir cinnet durumudur. (Oulipo tekniikle yazılmış eserlerden biri olan Georges Perec'in 'Kayboluş' adlı deneySEL romanı Fransızca'nın en çok kullanılan harfi "e" den vazgeçilerek yazılmıştır.) Çünkü ben daha az harf kullanmak yerine daha fazla harf kullanmamı daha değerli bir uğraş olduğunu düşünüyorum!

KONSERLERE YÜZ BİNLER, MATEMATİK KONFERANSINA YÜZ KİŞİ GİDER

Kant "Matematik, katkısız bir şirdir" tanımlaması yapmış ama ben böyle abartılı ifadelerden çok hoşlanmıyorum. Matematikte gerçekten muhteşem bir güzelliği vardır. Zaten beni matematige cezbeden de güzelliği olmuştur. Bu güzelliği ortalamla bir insana anlatılabilmek için "şir" terimi kullanılabılır ama tabii ki matematik, şir değildir. Bir sanat eserindeki güzelliğ herhangî birî tarafından algılanabilir ama matematiğin güzelliğini algılamak çok daha ciddi bir çaba gerektirir. Zaten bu yuzden konserele yuzbünler gider ama bir matematik konferansına yuz kişi ancak gider.

İNSAN AKILSIZ BİR HİÇTİR

Matematik, sanatın her alanında kendini hissettirir. Aslında "Akıl, sanatın her alanında kendini hissettirir" desek daha doğru olur.

Zaten aklımız kullanmadan herhangi bir şey yapamayız. Akıl kullanmadan zeytin yetiştirilir mi? Akıl kullanmadan dışık dikilir mi? İnsanın yaptığı her işte ister istemez akıl vardır. "Delî resimleri" vardır mesela. Hatta bazen akıl hastaneleri o resimlerden sergiler açar. Bazıları çok değerli o resimler. Ama onlar bile akıl ürünleridir. İnsan aklısız bir hıttır.

MUTLAK BİR "İYİ EĞİTİM" KAVRAMI YOKTUR

"İyi bir eğitim sistemi" kendi başına anlamsız bir ifade biçimidir. Eğitimin amacı belirlenmeden eğitimin iyiliği, kötülüğü tartışılmaz. Önce eğitimin amacı belirlenmeli, sonra sonra eğitim sisteminin bu amaca ulaşmada ne kadar yararlı olduğu tartışılmalı. Mutlak bir "iyi eğitim" kavramı yoktur. (İşte bu yazdığım matematiktir!) Eğer

ülke homojen değilse, ki Türkiye değil, tüm ülkenin eğitimden beklentisi aynı olamaz. Dolayısıyla tek bir eğitim sistemi böyle bir ülke için yanlıştır. Eğitimde sisteme değil, çeşitliğe, özgürlüğe, farklı deneyimlere, farklı felsefelere ihtiyacımız var.

MATEMATİK KÖYÜNÜN HOCALARI ÖZGÜRDÜR

Matematik Köyünde amacımız akademik matematiği gençlere tanıtmak. Belli bir eğitim sistemimiz yok. Türkiye'dekinin aksine, bizim hocalarımız özgürdür! Ama ben kendi eğitim sisteminden bahsedebilirim: Öğrenciye düşünecek zaman veririm. Bu zaman beş dakika olabileceği gibi iki saat, hatta bazen birkaç gün bile olabilir. İki saatlik bir dersin yarısını saatte bilemedin bir saati konuşurum, geri kalan zamanda öğrenciyi yalnız bırakırım. Mesela dün lise öğrencileriyle dört saatte tek bir teorem kanıtladık. Soruyu anlamaları bile zaman alıyor. Hiç acımıyorum, ne kadar zamana ihtiyaçları varsa veriyorum. Bir yarış içinde değilim sonuç olarak. Anladığım kadıyla çok hoşlanma gidiyor. Dün, dersin sonunda sınıftan ayrılırken "Nasıl gidiyor?" diye sordum, cevap olarak güçlü bir alkış aldım.

HAYALLERİMDEN BAŞKA HİÇBİR ŞEYİM YOKTU

Köyün inşaat aşamasından bugüne kadar yaşadığımız süreçte bürokrasiden sadece ve sadece düşmanlık gördük. Öte yandan halk bizi alabildiğine destekledi. Üstelik bu işe başlarken benim hayallerimden başka hiçbir şeyim yoktu. Halkımız bana güvendi ve hayallerime inandı. Üstelik varlıklı değil, yoksul ya da orta halli halk. Öğretmen, öğrenci, memur, işçi, köylü... 5 lira 10 lira... Az az yolladılar ama çoktalar. Tabii bu güven babamdan kaynaklandı ama ben de bu mirası doğru kullandığımı sanıyorum.

SEVAN NİŞANYAN VE İNADI

Daha sonra doğru işler yaptığımız belli oldu. O zaman bağışlar arttı tabii. Bu arada bağışları sadece ve sadece inşaat için kullandığımı belirtmeliyim. Köy'ün işleyiş için sadece bir defa bağış aldım. Neyse ki artık bağışa ihtiyacımız yok. İnşaat bitti! Çünkü. Tabii Sevan Nişanyan'ın anımdan geçmek doğru olmaz. O ve inadi ve de serseri tabiatı olmasaydı bu Köy olmazdı.

BİR GÜN BABAMLA VAKFIN BAHÇESİNDE OTURUYORUZ...

Babamla bahçede bir konu üzerine tartışıyoruz. Birden arkamdaki bir noktayı işaret edip çığlıklar atıyor. Arkamdan lokomotif filan geliyor olmalıydı, öylesine bir dehşetti yaşadığı. Meğer kurumuş olan bir fidanı gerekliliğini vermişler ve fidan tekrar yeşillenmiş.

RUS EDEBİYATINDAN ÇOK ETKİLENDİM

Özellikle Dostoyevski'den. Fransız edebiyatından da etkilendim doğal olarak, ne de olsa Fransız eğitimci aldım. Sinema da Bergman, Kurosawa, Herzog... Resimle daha çok ilgiliyim, beni etkilemeyen ressam yoktur diyebilirim, resmini sevmem de sevmemem de. Ama sanırım Picasso açık ara önde gelir. Müzikte Bach, Haydn, Beethoven, Brahms, Schubert, Mahler, Stravinsky... Mozart çok daha sonra gelir.

GENÇLERE TAVSİYE

Gençlere hayatta ilgili en büyük tavsiyem: çalışın. Çalışın. Çalışın. Çok ama çok çalışın. Akşam serası

Hem bedende hem hapiste tutsak.
Ama esareti tek başına değil.
Beynin kıvrımlarında birden fazla insan geziniyor.

Ve parmaklar...
Küçücük bir bedene dokunuyor.
Sarp sarmalaması gereken kollar
mahrem yerlerde acı hatıralar bırakıyor.

Hakkı Altmışdört, büyüdükçe büyüyen nefreti,
intikam hırsının en saf hâlini
ve derdin derinini
üç parçaya bölünmüş bir zihinle anlatıyor.

Ben Yazmadım,
ustaca kurgulanmış bir yazma hikâyesi...

ERTUĞRUL
MAVİÖĞLÜ

**Kararlarımızı kendimiz verdiğimizizi
iddia etsek de aslında havuç ile
sopanın arasında geziniyoruz.**

EŞEK

Poşetleri elinde, alışveriş merkezinin otoparkına indi. Yüklü ağırdı ve her zamanki gibi arabasını nereye park ettiğini unuttu.

Etrafına bakındı, "Yanlış katta mıyım acaba?" diye aklından süzeliyordu. Otoparkların her katının birbirine sıyam ikizi kadar benzeriyorsa otoparkı sunutlur bir küfür savurdu.

Torbalı yere koyup anahtarını kabı ve uzaktan kumanda düğmesine birkaç kez bastı. Bir yerlerden kilit açılıp kapama sesi geldiğini duyduğuna göre doğru yerdedi. Tekrar çevresine bakındı ve dörtlüleri yanar sönөн arabasını tanıdı.

Eğildi, torbalı tekrar kukalaklıdı anda, önünde bir adamın dikildiğini hissetti.

Elinde paketler vardı, yüzüne bakı, adam konuştı: "Merhaba abi" dedi ve devam etti: "Zor durumdayım, Edirneye sınır param gitmem lazım ama benzin param yok. Elimde kalan son malları alır mısın? Tam senin bedenine göre. Bak iki mont var burada. Bir de içlik takımı, saf yün. Montlar Paul&Shark... 100 avro versen hepsi senin olur. Bana benzin parası lazım, her şeyden vazgeçtim, Edirneye kadar gideyim yeter..."

Elindeki poşetleri tekrar yere koydu, paketleri incelemeye koyuldu. Denedi, tam da üstüne göreymiş. Üstelik iki mont ve bir de bonus yün içlik takımı vardı.

Birden keyiflendi ve "En az bin avro eder bunlar" diye mırıldandı. Gayet jantıydı Paul&Shark montlar, only 100 avro. Daha ne olsun? Bundan iyisi Şam'da kayı...
Yanında o kadar para yoktu. Adama "Beni burada bekler" dedi. Tekrar yukarı çıktı elindeki poşetleri. Bankamatikten para çekti. Getirip, parayı adama avucuna saydı. Paketleri bir kez daha kontrol etti. Defosu var mı diye baktı, yoktu, cıllop gibiydiler. Daha fazla kurcalamak da manasızdı artık.

Adam parayı aldı, saymadan cebine koydu. "Allah raz olsun abi, beni müşkül bir durumdan kurtardın, hakkını helal et" diyerek geldiği gibi sessizce uzaklaştı.

Heyecanlı arabasını yanına getirdi. Elindeki kilitte bağladı. Evine, En üste de kasa günün kanı olan yeri montlarını yerleştirdi, aman kırışmasınlar...

Aracı çalıştırırken birden içine kurt düştü. Sakın çalını olmasın bunlar!

Hızla aracı sürüp otoparktan çıktı. Bu yaştan sonra hırsızla ortaklık, only şey değildi. Bir yandan aynayı kontrol edip, biraz da yoluyla değiştiğeri ilerledi. Takip eden yoktu. Telaş içinde evinin önüne kadar geldi.

İlkindeki çığılı susturuyorunda bir türlü. "Tamam çalını mal aldım ama nereden bilebilirdim" diyerek polise ifade verir gibi kendini haklı çıkartacak savunmaları yapmaya başlamıştı. Arabasını park edip, torbalı yere koydu. Evinin içine girdi ve bacağı rahatlatmak istiyordu.

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Arkadaşı evdeydi, "Neler aldın bakayım?" diye sordu.

Alışveriş torbalarını kenara koyarken, "Sen asıl şuna bak" diyerek montlarını gösterdi. "Paul&Shark montlar, her biri en az biner avro, vitrinlerde görüyordum. Ben ikisine sadece yüz avro verdim" dedi ve fısıltıyla ekledi: Çalıntı galiba...

Arkadaşı montlara baktı, gülmeye başladı. "Çakma ulan bunlar, hiç akıl edemedim ni angut?" dedi. İtiraz edecek gibi oldu ama aklına gilmeyen tek ihtimal ne yazık ki doğuydu. Seyyarda 20 liraya satılan çakma montlara, ayak üstü yüz avro baymıştı.

Nefretle son kez baktığı montları, dolabın en dip köşesine tıktı.

Hayatımıza dair kararların bize ait olduklarını sansak da, çoğunlukla çaresizliğimiz yön veriyor bize.

Kadın evin içinde dört döniyor, kâh ağlıyor, kâh gülmüyor. Yurt dışında top okuyan kız mezuun olmaları mekiemekte kışını, bunca yılın hasretini bir anda nihayete ermişti.

Sofrada kızın yanına oturttu. Çok özlemişti ve uzakta durmasını hiç istemiyordu. Kısa sürede masada ne var ne yoksa siliş süpürdü. Braz da şarap içtikleri aptır söylemesi.

Sonra kadını çay koymak için ayağa kalktığı anda gözü karardı, elini göğüsüne bastırdı. Ayakta duramayacağını alayla sındırı üzerine uzandı.

Bir yandan "Geçer şimdi" diyor, bir yandan da inliyordu. Kız yerinden kalktı, "Neyin var anne?" diye sordu.

"Göğsüm sıkıyor, galiba kalp krizi geçiriyorum" dedi. Kız

Baba yerinden kalkıp, kaşlarını çatarak, "Barak şu hokus

pokus işlerini, hemen hastaneye gidiyoruz" diye tısladı. "Gerek yok baba, görümyör musun, gaz sancısı çekiyor. Çok yedik" diye itiraz edecek gibi oldu kız.

Baba öfkeliydi: "Doktorum dedin, biz de inandık, sana ne öğrettiler acaba? Baksana annen ölüyor, sen gaz diyorsun!"

Kız "Yüzükoyun yatсын, poposunu havaya kaldırsın, sırtına iki tip top yaparsın geçer" diyecek oldu ama babası lafı ağzına tıkladı.

Telefona sarılıp hemen ambulans çağırırken söylenmeye devam etti. "Sen gelme" dedi kızıma. O sagna fikirlerine ihtiyacımı yok. Gazmış, fesuphanalılar, kadın kalpten gidecek, konuştuyu kelimeye bak...

Çok geçmişden sedeyin üzerindedi kadın. Aclın kapisında hemşireler karşıladı, yanına idrar koridorunda bekleyen diğer hastalarıyla sandedi biraktılar.

Beş dakika geçti, geçmiş, baba bağırması başladı: Karm elden gidiyor. Doktor yok mı? Yetişlin!

Görevliler babayı uyardılar ama nafile. Susmak bilmiyordu.

Çok geçmişden bir doktor çıkageldi. "Neyin var teyze?" diye sordu. Kadın inleyerek göğsündeki ağrının dayanılmaz olduğunu anlattı. "Hemen işleme başlayalım" dedi doktor ve ekledi: "Sigortanız var mı?"

Adam doktoru tersledi: "Ne gerekiyorsa yapın, parasını veriniz."

Zaman geçiyor kadın kıvrınmaya devam ediyordu.

Aclideki doktor, H.R. tomografi, kan tahlili, EKG

derken, kızı ihtimalleri bir bir elime ediyordu. Hayli kapsamlı bir check up yapıyor, kanser, üter, kalp, böbrek her ne varsa hepsini bir bir elden geçiriyor.

Sonra kadın birden geçiverdi... "Ohh" dedi sonra: "Ağrı geçti. Bu bir mucize olmalı."

Aynı anda doktor elindeki raporlarla çıkageldi: "Tırbıgibisniz maalefi, hiçbir şeyiniz yok" dedi.

Eve döndüklerinde daha doğrudan yatmaya gitti. Kız sordu, anne "Gazmış kızm" dedi ve devam etti: Hayli yüklü bir fatura çıktı, ödedik ama çok şükür iyiyişim...

Hayatımıza dair kararların bize ait olduklarını sansak da, çoğunlukla çaresizliğimiz yön veriyor bize. Ya büyük bir davla kanyoruz ya büyük bir tehlike gızzabına uğramamak için geri çekiliyoruz, ya korkup irademizi daha güçlü olana teslim ediyoruz ya da kabına sığmaz büyük bir umut, çok daha büyük beklentilerin harcını kanyor. O yüzden davranışlarımızı çok kez vaatler, tehditler, umutlar ve korkular yörneyor.

Asla unutmayın ki, devletler, şirketler, daha küçük dolandırıcılar ve kolpaclar tam olarak bu sayede bizi durum etmeyi beceriyor.

Markette bir tane bile almayı düşünmediğimiz bir ürünü 2+1 diye reyonla koyduklarında, only paketi sepete ataverciz. İlaç seketleri bu sayede hasta olduğumuz halde boğazımızdan aşağıya avuç avuç ilaç boca ediliyor. Bizi ezen, yokulsatırın, canımıza kastedenlerin, daha fazla boka pırsınlar diye ensemeze kadar tırmınmasına izin vermemiz de bu yüzden.

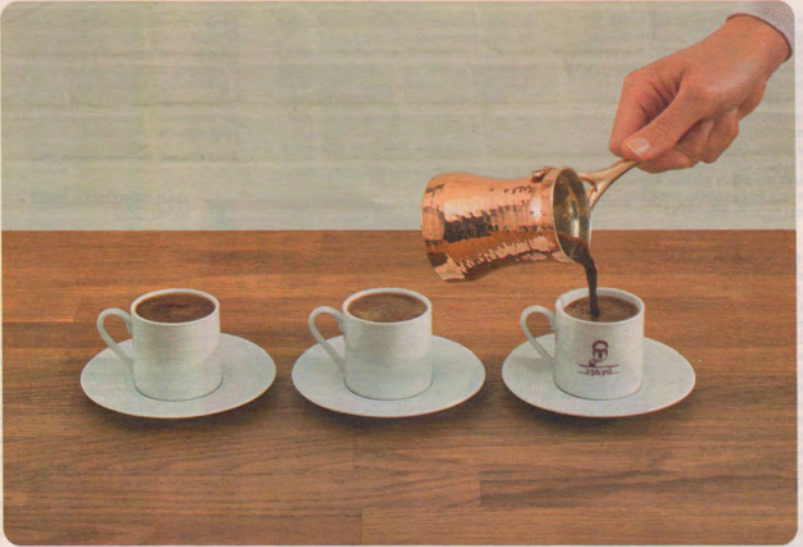
Velhasıl, kararlarımızı kendimiz verdiğimizizi iddia etsek de aslında havuç, ile sopanın arasında geziniyoruz.

Niyetim hakaret etmek değil ama bu halimize düpedüz yük eşeklerine benzeriz.

Ya havuç, yemeyi beklediğimiz için yük taşıyoruz ya da sopanın boğumuzun emsinden korktuğumuz için onca yükün altında eziliyoruz.

Ya da ne sopa geliyor ne de havuç. Ama biz, ila ki o ağır yükleri taşımaya devam ediyoruz.

1871'den beri fincanlar dolusu
Türk kahvesiyle ne sohbetler ve hatırlar biriktirdik birlikte.
Bu dostluk daim olsun, afiyet olsun.

KURUKAHVECİ
MEHMET EFENDİ

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

150 yıl

PELİN BATU

Dünya gittikçe daha distopik bir hal mi alıyor, biz mi kararlıp kuruyoruz bilinmez! Pandemi çağlarında distopiyaların daha yabanileşip azgınlığı kesin. Tabii her vurucu virüsten sonra bir Shakespeare ve Newton çıkmıyor fakat Hamlet'in ergen karamsarlığının dünyayı sardığı da ortada.

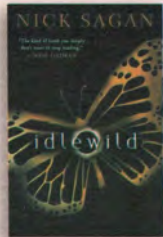
DİSTOPYA

Distopya başlığı altında hepimizin bildiği H.G. Wells'in Zaman Makinesi, Orwell'in 1984'ü ve benim şahsi favorim Aldous Huxley'nin Cesur Yeni Dünya'sına değinmeden olmaz... Bilimkurgunun ataları Zamyatin ve Philip K. Dick'in romanları, William Golding'in Sineklerin Tanrısı'sı ve Jack London'ın Sosyalist soslu Demir Ökçe'sini de unutmayalım. Ama bugün daha yeni inşa edilmiş distopik diyarlara gitmek istiyorum sizinle. Kiyemete hoş geldiniz, mavi hapi mı, kırmızı hapi mi istersiniz?

BİR BİLDUNGSROMAN

Soyadı tanidik gelmiş ise doğru tahmin ettiniz, Nick hayranı olduğum Carl Sagan'ın oğlu. Meşhur babaların çocukları genellikle gölgede yaşamaya mahkûmdur, oğul Sagan bu romanyıya ben de varım diyor adeta. Kitabı ilk elinize aldığınızda Neil Gaiman'ın "asla elinizden bırakamayacaksınız" reklamı ile karşılaşp heyecanlanıyorsunuz. Heyhat roman ne Carl Sagan kozmik büysü ne Neil Gaiman'ın karantik oyunbazlığından nemalanmış. Başkahramanı Halloween anmezi ile bebelşen gotik bir genç. Bir romanın öğreticiliğmesi gerekmez ama bu tür bildungsroman'larda baş kahramanınızın bir Dr. Pangloss'ı vardır ve ders çıkartması gerekir. Bizimkisinin hocaya en yakın karakteri dengesiz bir Japon deha ve öfkeli bilgisayar programı. Kitabın en cazip tarafı pandemi çağındaki

Dar görüşlülerin körlüğünün her yerde aynı olduğunu göreceksiniz. Dünya batarken sörf belgeseli izlemek çok iyi fikir.

savaşı kazandığınıyor). Romanla ilgili yazacağım her şey spoiler mahiyetinde dolayısıyla kurgusuna girmiyorum. İnsanlığı yok eden bir pandemide varoluş savaşının ne tür dehşetler doğurabileceğini, umutsuz insanın yaşamak için icat ettiği araçlara tanıklık ederken Matrix'in asıl sorusunu düşünmeden edemiyorsunuz: Makinaya bağlı kolay cenneti mi, bulantı ve acılarıyla dolu gerçek dünyayı mı seçerdiniz?

Nick Sagan: Idlewild, New American Library, 2004

BİR FEMİNİST DİSTOPYA

Margaret Atwood'un mutaşem eseri "Damızlık Kızın Öyküsü'nün içindeki bir feminist distopyaya giriyorsunuz, hazır mısınız? Kadınların ellerinden fıskıran elektrikle erkek egemen düzenin yerle bir edilip yüzüylardır güçlerini kötüye kullananların kurgusal da olsa düşüşlerine tanıklık etmek büyük haz verecek. Haksızlığa uğramak insanı en rendide eden

şeylerden biri, o yüzden Alderman'ın seçtiği kadın kahramanlarıncavuzu uğrayan evlatlık veya annesi öldürülen mafya liderinin kızı olması tesadüf değil; romanın ilk yansında "hak yerini buluyor" diyor, ezilenlerin başkaldırılarıyla rahatlınıyorsunuz. Tarihli bir deşsa olarak kurgulanmış romani dört temel kahraman üzerinden Netfliz dışı kıvamında okuyoruz. (Tabii Alderman'ın film haklarını satıp yapımcılığa başlayacak olmasına hiç şaşırıyoruz). "Me Too" hareketinin ışığında yazılmış kitapdaki kadın devriminin Suudi Arabistan'da başlamasına, yeni dünya düzenini inşasıyla siz de elektrige çarpılmış kadar oluyorsunuz. Fakat roman ilerledikçe güç zehrinin herkesi etkileyelebileceğini, ezilenin intikamının ne kadar beter olabileceğini, her ütopyanın distopyaya dönüşebileceğini hatırlıyoruz. Felsefe okumış Alderman provoke etmeyi, ak ve kararını mükki ayırımı hahamın lezbien kızını yazarken dinlen

çıkışını söylemişti. Bilim kurgu ne kadar fantastik olursa olsun, eleştirilen aslında yaşadığımızı iki yüzöl, çifte standartların kemikleştirdiği dünya. Onları kırarken kötü kaynamamasını sağlamak ancak güçlerin ayrımlı mümkün. "Başkalarının acıtma gücü bir tür zenginliktir," diyor, evet. Tarih o zaman bu zenginliğin suistimal hahyesine dönüşüyor.

Noami Alderman: The Power, Penguin, 2016

DAR GÖRÜŞLÜLERİN KÖRLÜĞÜ

Bize çok da uzak olmayan bir dünyada çevre felaketi gerçekleşmiş, sınırlar kalınca çikmiştir. Güneyde kalan memleketlerde artık yaşamadıkları için herkes kuzeye akın etmeye çalışıyordu. Yüksek duvarlar o yüzden inşa edilir; mütecliler dışarıda bırakmak için. Duvarın içersindekilere de her daim korku pompalanır, dışardakiler işgal edecekler, yabancılar tehlike... Her İngiliz vatandaşının zorunlu görevi iki sene boyunca duvarda nöbet tutup dışardakileri dışarıda tutmaktır. Şayet başansız olunursa, cezası idam ya da

teccitir. Kahramanımız Joseph ile böyle tanışırız. O şımarık çocuk hahyle nöbeti boyunca sürekli söylenip sıkılır. Sonunda mütecliler gelince neredeyse sevinir. Joseph'in cennetten kovulmasıyla birlikte tabuları da yıkılır. Duvar içinde köle olarak çalıştırılan müteclilerin sular altında kalmış yaşı dünyada çok daha insancıl ve misafirperver olduklarını görür. Her şeyleni kaybedenler paylaşımların ehemmiyetini bilirler. Guardian'a göre hep İngiltere'yi konu eden Lancaster burada ülkesini "frijit bir kale" olarak resmetmiş.

Okuduktan sonra söyüyükac, dar görüşlülerin körlüğünün her yerde aynı olduğunu göreceksiniz. Dünya batarken sörf belgeseli izlemek çok iyi fikir.

John Lancaster: The Wall, Penguin, 2019

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org/>

AHMET ALİ
ARSLAN

Bu köşede her ay bestelenmek üzere günümüzün şairlerinden derlediğimiz bir şarkı sözü paylaşacağız. Şarkının müziği sizlere emanet...

#ASKIDABESTE

Selam OT okuru! Bu köşede şimdiye kadar üstatlarla buluşturduk sizi, biraz da biz bize muhabbet edelim. Bu ayın şiiiri benden. Şarkılaştır, #askidabeste ile Instagram'da paylaş, dinleyelim. En özgün, akılda kalan bestenin sahibine Kivılcım Müzik'ten klasik gitar hediye.

Bir de duyurumuz var: İlk 3 ayın #askidabeste kazananlarını stüdyoda ağırladık, kaydettik, videoya çektik. Şimdi YouTube'da, pek yakında müzik dinleyebileceğiniz her yerde olacaklar. İçimden bir ses devam edeceğiz diyor...

İnci Gürün ve Selin Nisa Aşkın'ın birlikte yaptıkları şarkı, hem bohem hem biraz serseri-canlı ruhıyla haziran ayının #askidabeste kazananı oldu, tebrikler! Ah Muhsin Ünlü'nün "HATIRLAT DA HAZİRANIN SONLARINDA ÇOCUKLUĞUMU YAKALIM" şiirine yaptıkları bossa nova ve caza yaslanan besteyle Kivılcım Müzik'ten bir Hohnica Educator 10 Mızika kazanmış oldular.

Temmuz ayının #askidabeste'si için Şükrü Erbaş'ın Heves Türküsü şiirine bestelediğiniz şarkılar kazanarı için sosyal medyada takipte kalın. Kucak dolusu sevgiler. ✿

Etrafıma diktiğim binbir çiçek
Duvar kesilmiş sanki banasusar
Tanımadık her rengi gri sandım ben
Kendimi bir unutsam masal her yan

Portakal bahçeleri öksüz kalmaz
Ay dedeniz gözleri yokmuş, yalan!
Azaldık belki fakat varız hâlâ
Azaldık belki fakat varız hâlâ

Boğaz'ı geçerken yunuslar gördüm
Göge baktım allı turlarlar gördüm
Sevgiyle bakan daha nice göze
Beklenmedik incelikler borçluyum

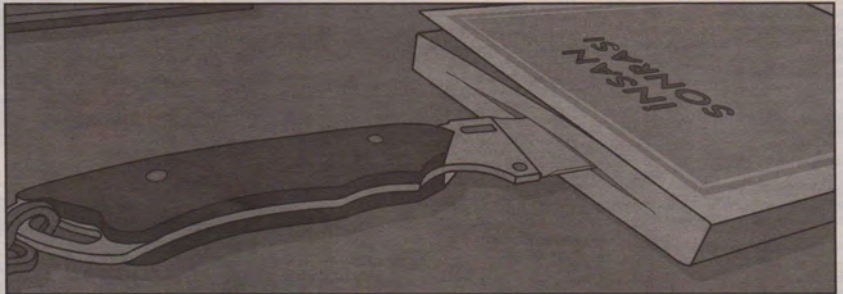
Portakal bahçeleri öksüz kalmaz
Ay dedeniz gözleri yokmuş, yalan!
Azaldık belki fakat varız hâlâ
Azaldık belki fakat varız hâlâ

Ahmet Ali Arslan

OKUMA BİÇİMLERİ

Tuhaf nesneler

TURGUT YÜKSEL

Ayraç niyetiyle kitap arasına, o esnada her men elin yakınında olduğu için konan şeylerle tekrar karşılaştığımız zaman ne hissedersiniz?

Kalem, kâğıt parçası, ip, ayraç, bileet, alışveriş fişi, ince bir broşür, sigara kâğıdı, kâğıt havlu yaprağı vb... Bunlar kitaplarımızın içinde tekrar karşılaştığımız nesneler. Bazılarını kenara koyarken bazılarını beni düşünmeye sevk eder.

Alışveriş fişinde neler aldığımı yazar, tarihinə bakırım. Bilet o sırada gittiğim konser mi, müze mi neyse onu hatırlar. Sigara kâğıdının burada ne işi var diye düşünürüm, herhalde dışarıda okumuşum kitabı ve arasına koyacak bir şey bulamamışım. Kalem, şu eşantiyon olarak dört sene önce suçunun verdiği... Kâğıt havluyu gripten yataarken burnumu silmek için...
Girmeyeyim...

Tuhaf bir masumiyet müzesi kitaplar arasında böyle durur. Sonra o nesneleri sayfa arasına bıraktığım anı hatırlamaya çalışırım. Şıklararak mı bırakmışım, aniden vuku bulan acele bir iş için okumayı mı yarım kesmek zorunda kalmışım, telefon mu çalıyordu o sırada acaba?

Olay yerinde bırakılan delillerin peşinden olayı çözlendiririm. Tuhaf bir dedektiflik öyküsüne düşerim. ✿

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

YENİ ÇIKANLAR!

MANDOLİN İNKILÂP 94. yıl Sayfa 6

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranterey.org>

Ahlak, yaşamın önemini, gereklerini
ve amaçlarını değil, yaşamın kendisini
yargıladığı sürece bu,
hiç acıması olmayan,
tarifi imkânsız zararlara
sebep olur.

~*~*~

İster bedensel
ister ruhsal olsun,
her büyük acı
bize neyi
hak ettiğimizi söyler,
çünkü onu
hak etmeseydik
başımıza gelmezdi.

~*~*~

Şimdiye dek insanlığı
ahlaklı yapmak için
başvurulan her çare,
bütünüyle ahlak dışıydı.

FRIEDRICH NIETZSCHE

Putların Alacakaranlığı

